יום ב', כ"ה בטבת תשמ"ו, 6 בינואר 1986 / שנה מ"ג מס' 12930 / המחיר 63 אגורות

מעצרים נוספים בקשר לרצח נהג המונית

מאת זהבה בייזם, כתבת „על המשמר"

ערבי בן 1[illegible], תושב [illegible] נעצר ביום שישי בחיפה [illegible] לחקירה [illegible]. [illegible] ברצח נהג המונית [illegible] בלוד. נעצרו הואשך [illegible] ביום אחד.

בן הואשך [illegible] בבית־משפט השלום ברמלה, בארבעה ימים. נעצרו של אחד [illegible], בן [illegible], שנעצר ביום שישי.

[illegible] על תוכניתו להרוס את שכונת הרכבת בעירו. [illegible] ערבים.

קדאפי: אם אותקף — אשלח צוותי מתאבדים למהלומת־נגד בארה"ב

פרס, בראיון לרשת אי.בי.סי., יצא מגדרו כדי להחמיא למימשל רייגן: „תנועות הצי האמריקני החלו להפחיד את קדאפי" ● שליט לוב התנער מחסות לאבו־נידאל אותו „ראה לפני פוזות משנה". ועוד הוסיף: „הוא ריק מבקר" ● ערפאת מאשים את לוב וסוריה בפיגועים ברומא ווינה

מאת כתב „על המשמר" בארה"ב וכוכנויות הידיעות

וושינגטון. — שליט לוב מועמר קדאפי, אמר אתמול, כי יפעיל צוותי מתאבדים בתוך ארה"ב גופה, אם כוחות אמריקניים יתקפו את ארצו.

בראיון לרשת הטלוויזיה האמריקנית בכבלים (סי.אן.אן.) אמר קדאפי, כי הוא מכחיש בתוקף כל מעורבות יצירה של לוב או כל אחריות לטבח הנבזי בנמלי התעופה של וינה ורומא. הוא אף התכחש לנוכחות ארגון הטרור של אבו־נידאל בלוב.

ראש הממשלה, שמעון פרס, ראש אש"ף, יאסר ערפאת וא[illegible] אמריקנים בכירים, המשקפים את עמדת מימשל רייגן, התאחדו אתמול בגינוי מעורבותה של לוב בפיגועים באירופה.

בראיון לרשת הטלוויזיה אי.בי.סי., דייקק פרס באבחנה בין בסיס טרור במדינה כלשהי לבין המדינה הנותנת לו חסות, כיעדי לפעולה אפשרית. „לטרוריסט, לארגונו ולבסיסו אסור להבטיח חסינות כלשהי", אמר. „אך פעולה צבאית נגדם אין פירושה תקיפת המדינה. ישראל תקפה את מטה אש"ף ולא את המדינה המתונה שבה התבסס".

פרס: לא להפריד

„נגד המדינות המארחות את [illegible]

מנהיג לוב, מועמר קדאפי, בחר להתראיין אתמול לרשת הטלוויזיה האמריקנית כשהוא נוסע בטרקטור, באיזור חקלאי ליד טריפולי. (צילום, איי.פי)

[illegible]

אילו באו מאמריקה...

[illegible]

קדאפי איים, כי הפיגועים נגרמו [illegible] „אם הם באו מאיטליה, או אינם באו. [illegible] אילו באו מאמריקה ואז היא אחראית לפיגועים"

מלחמת עולם שלישית

[illegible] בשבוע שעבר לרייגן, איים קדאפי, כי פעולה אמריקנית או ישראלית עלולה להצית מלחמת־עולם שלישית, אך הבטיח כי אורחי ארה"ב בלוב לא ייפגעו.

(סוף בעמוד 2)

האוצר יחרים רק מחצית מהכספים המיועדים לסיעוד
עמוד 4 ●

שופט „העליון" ל„המחוזי": איש לא מינה אותך לשחרר את בד"ש
עמוד 15 ●

הנספחים־החוקרים „רשאים" לחזור לארה"ב
עמוד 3 ●

עובדי „תדיראן־עפולה" מתבצרים ב„יהלום שבכתר"
עמוד 20 ●

שרי־הממשלה ישמחו „לרדת" על הטלוויזיה בדיון הצפוי
עמוד 2 ●

פרס: מוקדם עדיין לשפוט את הזזת הטילים
עמוד 14 ●

תרגילי טילים

הטילים הסוריים מדגם אס.איי.־6 ו־אס.איי.־8, שוב הוצאו על־ידי הסורים משטחה של לבנון. גם על־פי המידע שבידי ישראל. לטרבה הפלא לא זכתה עובדה זו אתמול לכותרות ראשיות בגרבית כלי־התקשורת ובאחדים אף הוצנעה לגמרי. בניגוד לפרסום הדרמאטי והמנופח שניתן לפני זמן מה להצבתם של הטילים הללו בלבנון. אז דובר על „איום מנושי לבטחונה של ישראל". על־כך ש־ישראל לא תוכל לעבור לסדר־היום על שלילת חופש הטיסה בלבנון" וכו'. ואילו עם החזרת המצב לקדמותו הופחתה כנראה חשיבותם של הטילים הללו.

והרי האמת ניתנת להיאמר, כי גם כאשר הטילים הללו הוצבו בלבנון, לא ניתן היה לראות בהם איום ממשי לבטחוננו ואף לא להמשך הטיסות של חיל־האוויר בלבנון. גם על־פי הערכות צבאיות מקצועיות, טילי האס.איי.־6 ו־אס.איי.־8, נועדו להגן על טילי אס.איי.־2 המוצבים בסוריה, בגבול עם לבנון, ולא למטרות יירוט מטוסי חיל־האוויר הישראלי. ואומנם, חוגים מדיניים" שצוטטו ב„קול־ישראל" טענו אתמול, כי להחזרת הטילים מלבנון חשיבות מישנית, בעוד שעיקר הבעייה הוא לגבי טילי אס.איי.־2 שבשטחה של סוריה. אך בנושא זה אין לישראל כל עילה פורמאלית לבוא בטענות אל דמשק, שהרי מדובר במעשים המבוצעים על שטחה הריבוני של סוריה. ישראל עשתה לא מזמן ניסיון להפעיל את התיווך האמריקני, כדי לשכנע את הסורים להזיז גם את הטילים הללו ממקומם הנוכחי, אלא שלפעילות הדיפלומטית הזאת לא היה מלכתחילה כל סיכוי. קשה להבין כיצד אפשר היה לשדל את סוריה לנקוט במהלכים המתחשבים באינטרסים שלנו מבלי שמוצע לה מחיר כלשהו. כאשר אנו מדברים על „המחיר", הרי הכוונה אינה לוויתורים בכללי המשחק המקובלים בין שני הצדדים בלבנון, אלא ליוזמה מדינית, שתפתח בפני סוריה לפחות אשנב לשילובה בתהליך המדיני באיזור.

כמה חמומי־מוח הזדרזו, עם הצבת הטילים בלבנון, לייעץ לממשלה לנקוט בפעולה מיידית. כדי „לרסן את הסורים בעוד מועד". מדיניות המתנה השקולה במקרה זה הוכיחה את עצמה. אפילו אין לערוב שהסורים לא יחזרו בעתיד על התרגיל של הכנסת הטילים ללבנון והחזרתם. אך המתינות הטקטית הזאת אינה פותרת את בעיית יחסינו רוויי־המתח עם סוריה. העלולה לפרוץ בעתיד הקרוב או הרחוק עד להידרדרות מסוכנת. דרושה, כאמור, גם מתינות אסטרטגית הרואה את מכלול היחסים עם סוריה. לא דרך מיקומם של הטילים או מערך־נשק אחרים, אלא מתוך ניסיון נועז לפתוח בדו־שיח על בסיס משא־ומתן ללא תנאים מוקדמים.

סוריה מהווה היום את המוקד המלחמתי העיקרי המאיים על ישראל. אך סוריה עדיין בודדה בנוגמה זו בין המדינות הסובבות אותנו. החזרת הטילים מלבנון מהווה אולי סתם תרגיל במהלכים הסוריים. אך ייתכן שיש בה איתות כלשהו גם לירושלים. חובה לפענח אותו בלא פחות מחשבה. נואשר זו שאנו משקיעים בפיענוח איתות הנראה לנו כמבשר מגמות תוקפנות. כאשר הטילים מוצבים בלבנון.

ערב הוועידה האיסלאמית נדרשת מצרים לנתק קשרים עם ישראל

פס, מרוקו. — מצרים שוב הושבה על ספסל הנאשמים של העולם המוסלמי. ערב פתיחתה של הוועידה ה־16 של שרי־החוץ האיסלאמיים, שתיפתח היום בפס שבמרוקו.

קאהיר הותקפה בשבת, בדיונים שקדמו לוועידה זו על־ידי איראן, סוריה ולוב. שדרשו מיתר המדינות החברות בארגון הוועידה האיסלאמית, לדרוש ניתוק הקשרים הדיפלומטיים בין מצרים לבין ישראל.

מצרים מוחזרה רק לפני שנה לארגון הוועידה האיסלאמית, לאחר שהייתה מושעית ממנו משך 5 שנים.

נציג מצרים השיב על התקפות שלוש המדינות והגדיר אותן „הצעות סרק", בהוסיפו, כי אולי „רצוי" שגם ידובר בקשרים הצבאיים אותם מקיימת ישראל עם מדינות מסוימות של ארגון הוועידה האיסלאמית.

לא הוזכר שם של מדינה, אולם בעיני המשקיפים היה ברור, כי מצרים רמזה לרכישות נשק של איראן מישראל, האשמה שהועלתה על־ידי חוגים מסויימים.

הקרב המילולי בין מצרים מצד אחד ובין לוב, סוריה ואיראן מצד שני, נסתיים בהצעה מרוקנית להקים ועדה מצומצמת שעליה יוטל ליישב סכסוך זה.

יצוין, כי איראן תשתתף לראשונה מאז מהפכת חומייני ב־1979, בוועידה של ארגון הוועידה המוסלמית המאורגנת על־ידי מרוקו, מדינה שעימה ניתקה טהראן את קשריה.

בעקבות ניתוק זה סירבה איראן להשתתף בוועידת הפיסגה האיסלאמית שנערכה בקזבלנקה בינואר 1984.

אירן החריפה את מרוקו, בעיקר משום שהמלך חסן ה־2 העניק מקלט לשאה האיראני לאחר עזיבתו. (ע"ט)

אופטימיות בלשכת פרס משדר ההבהרה של חוסני מובארק

עדיין לא כל הנושאים הובהרו ולכן הנושא לא יידון השבוע בקבינט

● פרס ייוועד עם שמיר ● יש בסיס מוסכם לעסקת־חבילה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

ראש־הממשלה, שמעון פרס, ייוועד עם ממלא־מקומו, יצחק שמיר, לדיון על ההתפתחויות האחרונות ביחסים עם מצרים, בעקבות חילופי השדרים בין פרס והנשיא מובארק. השגרירה תתקיים הערב או מחר בבוקר.

על־אף ההבהרות משביעות־הרצון שהתקבלו עד כה מהנשיא מובארק, העריכו אמש חוגים מדיניים, כי בעיית טאבה כבר לא תובא השבוע לדיון בקבינט. מאחר שלא כל הנושאים הקשורים בעיסקת החבילה עם מצרים הובהרו עד תומם.

אמש נודע מפי כתבי שעה עם ביוזמתו בשגרירות מצרים בישראל, מיחמד באסיוני, שהביא לו שדר נוסף, בעל־פה, מן הנשיא מובארק. מקורות בלשכת ראש־הממשלה הביעו שביעות־רצון מתוכן השדר ואמרו, כי יש בו העצות לטריית הנושאים ישהיו שנויים במחלוקת בין ישראל למצרים, כולל טאבה, הנורמליזציה והחזרת השגריר.

המקורות האמינו, כי קיים עתה בסיס מוסכם לעיסקת־חבילה, שתביא לשיפור היחסים בין שתי המדינות.

מקור צבאי בכיר: צה"ל יספק פחות בטחון במתכונתו החדשה

השחיקה בתקציב תיאלץ לבצע שינויים דרסטיים, הורדת שעות טיסה וצמצומים באימונים

מאת מוטי בסוק, אלכס פישמן ואבי בניהו כתבי „על המשמר"

במרכז ישיבת הממשלה היום תעמוד סקירתם של שר הבטחון יצחק רבין, הרמטכ"ל משה לוי ואלופי המטה הכללי על תקציב הבטחון לשנה הקרובה והשפעתו על בטחון המדינה.

את הישיבה יזם שר־הבטחון. רבין סבור כי כל הממשלה צריכה להיות מודעת להשלכות הקיצוץ בתקציב משרדו על בטחון המדינה, בעבר התקיימו דיונים דומים „בכנור" של המטכ"ל.

צה"ל שונה משחיכרנו

עם הצגתה של תוכנית העבודה של צה"ל לשנת '86 היום בממשלה מסר מקור בכיר לכתבנו, כי החל משנת העבודה הקרובה יש לקחת בחשבון כי צה"ל הוא צבא שונה מהצבא שהכרנו בשנים קודמות. המקור הצבאי הדגיש כי הצבא יהיה קטן יותר.

יש לקחת בחשבון, ציין המקור, כי צה"ל יהיה מטבע הדברים מסוגל לספק פחות בטחון במתכונתו החדשה.

המקור הצבאי מסר, כי בשנת העבודה '86 היא השנה הראשונה בה פועל צה"ל לאחר תום תוכנית עבודה תלת־שנתית שהחלה בשנת '82 היא השנה הראשונה בה פועל צה"ל לאחר תום תוכנית עבודה תלת־שנתית שהחלה בשנת '82. תוכנית העבודה התלת־שנתית, שנולדה כהסכם בין משרד־האוצר למשרד־הבטחון יצרה מצב בו, נשחק תקציב הבטחון במטבע מקומי ובמטבע חוץ חופשי בכ־30 אחוז בהשוואה לתוכנית המקורית. שחיקה זו היוותה את הכורח לבצע שינויים דרסטיים.

הליך פורמלי

את התוכנית יציגו בפני הממשלה הרמטכ"ל רב־אלוף משה לוי, סגנו אלוף דן שומרון, מפקד המפח"ש, ראשי אגפים ומפקד חיל האוויר.

שר־הבטחון יצחק רבין כבר אישר את התוכנית. הממשלה תסמיך כפי הנראה את ידה על התכנית במלואה והצגת התוכנית בפניה היא הליך פורמלי כלבד בשל חוק יסוד של צה"ל, שעל־פיו הממשלה הינה המפקדת העליונה של הצבא. מאידך יש כוונות בצה"ל להרגיש בפני הממשלה כי מערכת הבטחון לא תוכל לסבול כל קיצוץ נוסף.

מקורות צבאיים בכירים מסרו לכתבנו ערב הגשת תכנית העבודה, כי זו תהא שנה קשה ביותר וכי המראיג הוא „ששוב אומרים שזו שנה קשה וממשיכים לחיות עם זה".

המשמעויות הכבדות והקשות ביותר כשנה הקרובה כתוצאה מאילוצי התקציב הינם בחיל האוויר. שם מדברים על הורדת שעות טיסה וצימצומים באמונים.

מקורות צבאיים גילו, כי על דעת האמריקנים ניתן יהיה בשנה הקרובה להשתמש בכמה עשרות מיליוני דולרים מהאשראי האמריקני, כדי לרכוש דלק למטוסי חיל־האוויר (עד כה מומן הדלק בשקלים מהתקציב הקבוע).

בנוגע לפרוייקט מטוס „הלביא" אמרו המקורות, כי הוא נכלל בשלימות בתוכנית העבודה של 1986. „אם נאלץ לקצץ קצת יותר או פרוייקט הלביא עלול ליפול" אמרו.

שר הבטחון והרמטכ"ל אישרו באחרונה סמכויות תקציביות חד־שות למפקדת חילות השדה, לחיל המודיעין ולחיל הקשר. מטרות הסמכות החדשה היא לתת לגופים בצה"ל יותר „שרירים" ולפתח את עצמאותם. בצה"ל מצפים כי בהסדר החדש יוכל להחסך כסף רב בשל האחריות שתהיה בידי מפקדי הגופים בכל הנוגע להוצאת כספים.

נושאים אחרים

בישיבת הממשלה היום אמור שר התחבורה חיים קורפו להעלות שוב את נושא עתיד „מספנות ישראל". שר האנרגיה משה שחל ירצה בפני השרים את משמעות הצעת החוק שלו, הבאה להגביל פירסום שמות חשודים. בשבוע שעבר שמעה הממשלה סקירה דומה מפי השר נסים. אם יישאר זמן תדון הממשלה גם בוויכוח שבין שר האוצר ומפעל הפיס, הפוגע בבניית כתות חדשות, לקראת פתיחת שנת הלימודים הקרובה.

קציני חינוך יעבירו „קורס חשיבה" לאסירים

ביום א' הבא תיפתח השתלמות ל־30 קציני חינוך, אשר יעבירו „קורס חשיבה" לאסירים, במגמה להגביר את כושר ההשתנות שלהם. הסכם על כך נחתם בין המכון למחקר הדסה־ויצ"ו־קנדה, לבין קצינת החינוך הראשית של בית־הסוהר, גילה קרלינסקי.

הקורס יועבר על־פי שיטתו של פרופ' פויירשטיין, שנקראת „העשרה אינסטרומנטלית". זוהי תוכנית התערבות לפיתוח קוגניטיבי, שצמחה מתוך עבודתו החינוכית והקלינית של פרופ' פויירשטיין עם ילדי עולים במשך 40 שנה בעליית הנוער, במכון המחקר הדסה־ויצ"ו־קנדה ובאוני־ברסיטת בר־אילן. שיטתו מופעלת בישראל וזה כ־16 שנה והיא מקיפה כאלף כיתות. כן מופעלת השיטה בארצות־הברית, ונצואלה, דרום־אפריקה, ניו־זילנד, אנגליה, צרפת, בלגיה ושוויץ.

מכון המחקר, שבראשו עומד פרופ' פויירשטיין הכין חוברות לימוד, שבאמצעותן מגביר הלומד את יכולתו להפיק תועלת מהתנסותו היום־יומית. „כושר ההשתנות המושג באמצעות ההעשרה האינסטרומנטלית, הוא הכרחי להפקת תועלת מאירועים קודמים לשם הסתגלות טובה יותר של האדם למצבים חדשים". אמר פרופ' פויירשטיין לכתבנו. לדבריו, „האסיר נמצא בתנאים של קיפוח גרייתי (בגירויים), הוא נפגש עם אותם אנשים במסגרת שגרתית. במצבים כאלה מפתח האסיר דמיונות בעלי גוון אירוטי, עבריני ועויין. חייו מלאים דמיון פרוע. הרצידיביזם (המועדות) בא לממש דמיונות שדמיין האסיר בתקופת מאסרו". „כלי ההעשרה" הם כמעט נטולי תוכן. העיקר שבהם הוא אופן החשיבה. לאחרונה חתם מכון הדסה־ויצ"ו־קנדה על חוזה להעברת קורס לפיתוח חשיבה למנהלים בחברת „אי.בי.אמ." בארצות־הברית, במגמה להעשיר את דרך חשיבתם ולהרחיב את כוחותיהם השכליים — אמר פרופ' פויירשטיין.

משרד־הבריאות יעביר היום 20 מיליון ש"ח לבתי־החולים

אוסר על הרופאים לגבות 10 ש"ח מהחולים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

משרד־הבריאות יחל היום בהזרמת 20 מיליוני שקלים חדשים לבתי־החולים הממשל־תיים, אשר יקלו על הלחץ ועל המצוקה הכספית של בתי־החולים, כך הודיע אתמול דובר המשרד.

העברת הכסף באה בעקבות תשלום 20 מיליון ש"ח, שביצע האוצר למשרד־הבריאות, על חשבון פיצוי עבור שחיקה בתקציב הבריאות.

לדברי משרד־הבריאות, סך הפיצוי אמור להגיע ל־36 מיליון ש"ח, אך האוצר טרם הכיר ב־16 מיליוני השקלים הנותרים. משרד־הבריאות הדגיש, שגם התשלום של 20 מיליון ש"ח, בוצע רק לאחר שמנכ"ל משרד־הבריאות, פרופ' דן מיכאלי, עמד לפנות ליועץ המשפטי של הממשלה, יצחק זמיר בעניין זה.

משרד־הבריאות הודיע אתמול, שמנכ"ל המשרד הורה לרופאים בבתי־החולים ממשלתיים לא לגבות סוכם של 10 ש"ח מחולים, שכן הדבר מנוגד לחוק. מיכאלי הורה גם להחזיר כספים לחולים אשר נאלצו לקנות ציוד מכספם הפרטי, עקב המצוקה בבתי־החולים.

לדברי דובר משרד־הבריאות, יחלו השבוע דיונים בין משרד הבריאות לבין קופות החולים הקטנות, המטרה להסדיר את נושא החובות שבין הקופות לבין בתי החולים הממשלתיים.

לא לגבות תרומות

יו"ר הנהלת קופת חולים, פרופ' חיים דורון, הורה להנהלות בתי החולים ומחוזות קופות חולים, שלא לאפשר גביית תרומות מחולים ע"י רופאים.

קופת חולים שוללת רעיון זה והוציאה הוראה כתובה האוסרת גביית כסף מהציבור, אם ע"י תרומה או תשלום בכל דרך אחרת.

71.3 מיליון שקלים חדשים נספגו מהציבור בדצמבר

יתרות מטבע חוץ ירדו ב־67 מיליון דולר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה ספגה מהציבור במשך חודש דצמבר 71.3 מיליון שקלים חדשים, על כך הודיע ביום שישי משרד האוצר.

האוצר מוסיף, שהספיגה שנבעה מעודף הכנסות על הוצאות על סחורות ושירותים הסתכמה ב־70 מיליון שקלים חדשים ועוד 1.3 מיליון שקלים חדשים נספגו דרך שוק ההון.

בהודעה על הספיגה של חודש דצמבר ציין משרד־האוצר, שמאז תחילת השנה הוא ספג מהציבור 193 מיליון שקלים חדשים. ספיגה זאת מורכבת מעודף הכנסות על הוצאות בסך של 638 מיליון שקלים חדשים והזרמה מגיוס הון בסך של 445 מיליון שקלים חדשים. יצויין, שהזרמה זו שיקפה בעיקר את תשלום עבור מניות הבנקים של קשישים.

לדברי משרד־האוצר, ההוצאות של הממשלה בחודש דצמבר היו ברמה החודשית הממוצעת של ההוצאות מתחילת שנת התקציב. האוצר הוסיף, שברביע השלישי של שנת התקציב נמשכה ירידה בהוצאות הממשלה. לדברי המשרד, הוצאות הממשלה ברביע השלישי של שנת הכספים היו נמוכות ב־3 אחוזים לעומת הרביע השני של השנה.

אך לא כל החדשות היו טובות לממשלה. בנק ישראל הודיע ביום שישי שיתרות מטבע החוץ של ישראל ירדו ב־67 מיליון דולר בחודש דצמבר. בסוף 1985 הסתכמו הרזרבות ב־3.190 מיליון דולר.

פקידים בבנק ישראל אמרו, שירידה ברזרבות היתה תוצאה של משיכות של הסקטור הפרטי ושל תשלום חובות על־ידי הממשלה. לדברי אותם חוגים, לא היתה בירידה בחודש דצמבר תופעה חריגה אלא כל השתקפות של הגרעון במאזן התשלומים.

תיקון טעות

ישיבת מרכז מפ"ם

תתקיים ביום רביעי, 8.1.86, בשעה 16.00, באולם אוהל שם רח' בלפור 30

ולא כפי שפורסם ביום ששי

תיקון טעות

במוסף הכלכלי 1985

נפלה טעות במודעה משותפת של מפעלי התעשיה הקיבוצית מפעל ברמר שייך לשותפות קיבוץ עברון וקיבוץ סער ולא כפי שפורסם

עם קיבוץ סער וחבריו הסליחה

מזג־האוויר

תחזית מזג האוויר להיום: מעונן חלקית עד בהיר.

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 4—15, רמת־הגולן 7—17, נהריה 9—21, צפת 5—14, חיפה 12—20, טבריה 10—21, נצרת 9—17, עפולה 6—21, שומרון 5—16, תל־אביב 9—20, נמל התעופה בן־גוריון 8—21, יריחו 8—23, עזה 11—19, באר־שבע 7—22, אילת 11—25. (עתים)

שופט הורה להוציא מכרז למכירת „טתה"

שופט בית המשפט המחוזי בחיפה אליעזר בר דוד הורה ביום ו' למנהלי רשת השיווק „טתה" (בכינוס נכסים ובפירוק) לפרסם מיכרז למסירת רשת השיווק, עד תחילת פברואר על מנת למכור את החברה כ„עסק חי".

כתב עת"ם בחיפה מציין, כי לפני כשבועיים מינה בית משפט המחוזי את כונס הנכסים הרשמי כמפרק זמני של החברה. „טתה" מנוהלת בשיתוף ע"י כונסי הנכסים והמנהלים שמונו לחברה בנובמבר 1984.

חברת „טתה" שהיתה רשת השיווק של „אתא" הוקמה בשנת 1938, יש לה 25 חנויות המשווקות מגוון של מוצרי הלבשה.

בית המשפט המחוזי בחיפה ציין, כי חברת „טתה" רווחית ולא הסתבכה בחובות שאינה מסוגלת לפרוע אותם. הסתבכותה של „טתה" מקורה כאיגרת חוב שהוציאה בזמנו, להבטחת ערבות לבנק לאומי לחובותיה של „אתא". החייבת לבנק 17 מיליון דולר.

(עתי"ם)

שחל: לא הצעתי להנהיג רשיונות לעיתונאים

מעולם לא העליתי רעיון לחקיקת חוק על הוצאת רשיונות לעסוק בעיתונות — אמר ביום שישי שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, לכתב עתי"ם, דוד אפל.

השר אמר, כי כל הפרסומים בנושא זה שנקשרו לשמו מקורם באי־הבנה. היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר, הבהיר לשר, כי הפרסומים מקורם בדברים שהשמיע בשבוע שעבר.

שחל אמר, כי עוד בהיותו חבר־כנסת ובאחרונה גם בהיותו חבר־ממשלה, הוא קיים שיחות עם יוז"ר מועצת העיתונות ד"ר יהושע רוטנשטרייך, יו"ר מועצת העיתונות ועם עורכי עיתונים והעלו רעיון להעניק למועצת העיתונות מעמד חוקי של קיום בירורים והענשה לגבי עיתונאים שחרגו ע"י פרסומיהם מהאתיקה המקצועית.

שחל הוסיף שהוא עדיין דבק ברעיון זה, אולם מכאן ועד חיוב עיתונאים בהשגת רשיון ממשלתי המרחק רב, והוא מסכים, שרעיון כזה ייפגע בחופש הביטוי.

(עתי"ם)

יוגדלו הפרלמנט הירדני והייצוג של הגדה המזרחית

מאת מנחם ענברי, כתב „על המשמר"

ירדן החליטה עקרונית להגדיל את מספר חברי הפרלמנט שלה מ־60 חברים ל־130 אבל הייצוג של הגדה המזרחית יהיה גדול לעומת הגדה המערבית. כך מסר לכתבנו מקור מהימן בשכם. כיום הייצוג הוא שווה: 30 צירים לגדה המערבית: 30 צירים למזרחית, ואולם בפרלמנט החדש יהיה מספר הצירים מן הגדה המזרחית גדול ממספר הצירים בגדה המערבית.

בכל הנראה, החישוב יהיה 25 אחוז לגדה מערבית, 75 אחוז לגדה מזרחית, כאשר 25 אחוז מתוכם יהיו פלשתינים באופן שהמשוואה תראה 50 אחוז פלשתינים (משתי הגדות) 50 אחוז ירדנים.

יתכנו חלוקות אחרות שהעיקרון שלהן עדיפות הגדה המזרחית על המערבית.

תוספות שכר — 7%־10% לפועלים שכירים בחקלאות

שיפור משמעותי בשכרם של כ־20 אלף פועלי חקלאות שכירים המתבטא בעיקר בדרגות הנמוכות הושג בעקבות הסכם קיבוצי שנחתם בחודש דצמבר בין איגוד הפועלים החקלאיים השכירים לבין המעסיקים בענף החקלאות. תחולת ההסכם מאוקטובר '85.

המזכיר הארצי של איגוד הפועלים החקלאיים השכירים, חיים אביבי, מסר ביום שישי כי במסגרת ההסכם בוטלו שלוש הדרגות הנמוכות בסולם השכר וכתוצאה מכך שונו מסלולי הקידום לעובדים חודשיים.

שינויים אלה מתבטאים בתוספת שכר ממוצעת בשיעור 10 אחוזים לעובדים בעלי ותק מהשנה הראשונה עד השנה החמישית ובתוספת שכר ממוצעת בשיעור 7.5 אחוזים לעובדים בעלי ותק מהשנה השישית עד השנה השלושים.

(שע"ה)

מיליון דולר ושם חדש למכללת עמק יזרעאל

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

מכללת עמק יזרעאל באוהל שרה החליפה את שמה ותקרא מעתה „מכללת עמק יזרעאל על שם שטרן" וזאת לאחר קבלת תרומה של מיליון דולר ממו"ל השבועון הניו־יורקי „ויליג' וויס". הכסף ישמש להקמת מרכז אומנויות וספריה. יורם רז מנהל המכללה מסר על השינוי בפגישה שהתקיימה ביום שישי עם 5 חברי כנסת מעמק יזרעאל.

בפגישה השתתפו אמירה סרטני (מפ"ם), עובדיה עלי ויגאל כהן אורגד (ליכוד) עבדול והאב דראושה ונחמן רז (מערך) וח"כ רפאל איתן שהוזמן גם הוא לפגישה נעדר מסיבות משפחתיות.

ראשי המכללה שהיא הגדולה בין המכללות בארץ, ולומדים בה כ־4000 תלמידים, מסרו כי קיימת מגמה של ירידה במספר הסטודנטים בני הקיבוצים במסלול האקדמאי המעדיפים ללמוד במכינות בעיר הגדולה במקום במכללה האיזורית.

אדם נפצע קל מפיצוץ מטען חבלה ברמת־גן

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

מטען חבלה התפוצץ בבוקר יום שישי ברמת־גן. בני גורדון בן 41 מסביון שעבר במקום בשעת הפיצוץ נפגע במצחו באורח קל. קיבל טיפול רפואי ושוחרר.

המטען, כנראה מתוצרת בית הוטמן בתוך פח אשפה שהוצמד לתמרור בצומת הרחובות קריניצי ויוסף הוליל במרכז רמת־גן.

הפיצוץ יצר הדף אולם לא נגרם כל נזק לרכוש ואדם אחר נפצע קל, כאמור.

למקום הגיעו כוחות של חבלנים שסרקו את האיזור על מנת לוודא שהוא נקי ממטענים נוספים.

המשטרה עצרה מספר בני מיעוטים לצורכי חקירה ורובם שוחררו.

צפויה מיתקפה מרוכזת של הממשלה על רשות השידור

היום תידון הצעת פלג שהרשות תצטרף למועצת־העיתונות ● „מקרה האמבוש" ב„זה הזמן" ● אין עדיין החלטה בקשר ל„סיבה למסיבה"

מרת אתי רונאל,
כתבת „על המשמר"

הוועד־המנהל של רשות השידור, ידון היום בהצעתו של מנהל לשכת העיתונות הממשלתית וחבר הוועד המנהל, פרופ' ישראל פלג, כי רשות־השידור תצטרף כחברה למועצת־העיתונות ולוועד־העורכים.

מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, טוען, שכללי האתיקה של רשות־השידור נוקשים יותר מאלה של מועצת־העיתונות. „ברשות־השידור הונהג מסמך נקוי", המכיל כללי אתיקה המחייבים את עובדי הרשות, והוועד־המנהל פועל כגוף ציבורי ומפקח על הרדיו והטלוויזיה בהקפדה יתירה ורבה מזו של העיתונות הכתובה. לכן, לא מוצאת רשות השידור לנכון להצטרף למועצת העיתונות, אמר.

רשימת נושאים

הממשלה מתכוונת לדון בקרוב במצב הקיים ברשות־השידור. יזום הדיון, שר החינוך, יצחק נבון, פנה אל יו"ר הוועד־המנהל, מיכה ינון, ומנכ"ל הרשות, אורי פורת, ובקשם להכין רשימת נושאים בתחום התוכני והמינהלי, תוך התייחסות לשאלה: באיזו מידה ביצעה רשות־השידור את מטרותיה כפי שהן מוגדרות בחוק רשות־השידור, המחייבת לשקף את חיי המדינה, מאבקה, יצירתה והישגיה, לטפח אזרחות טובה, לחזק את הקשר עם המורשת היהודית וכיו"ב.

נראה, כי הגדרת נושא זו תזמין מיתקפה מרוכזת מצד שרי הממשלה, שאינם מרוצים מתיפקודה ותכניה של הטלוויזיה.

הפתעה למרואיין

„לא יתכן שתופעת ה„אמבוש" באופלן תשוב ותחזור על עצמה בטלוויזיה" אמר אתמול מנכ"ל רשות־השידור, אורי פורת, בפורום החדשות של הרשות. פורת התייחס לדיון שהפך לעימות, בין יעקב אגם ויגאל תומרקין, בתוכנית „זה הזמן" האחרונה, הוא אמר, כי נראה שאגם לא ידע על העימות הצפוי, והופתע כאשר בא לאולפן ומצא שם את תומרקין. במקרה דומה הגיע השר בורג לאולפן „מוקד" ומצא, כי הוזמן לעימות עם ח"כ זבולון המר בלא שהודיעוהו על כך מראש. ולכן, העביר פורת למנהלי הרדיו והטלוויזיה חוזר בו בקשם להקפיד בעניין להבא. „עובדים שיחטאו באי־תיאום עם המרואיינים מראש, יועמדו לדין משמעתי" כתב.

בטלוויזיה אומרים, שלא היה שום „אמבוש" וכי אגם הסכים להופיע בתוכנית „זה הזמן" בתנאי מפורש, שבתום הראיון עמו יערך דיון משותף עם תומרקין בנושאי דת ואמנות, וזאת — לאחר מו"מ שנמשך יום תמים.

עוד אומרים, כי מנהל הטלוויזיה דיווח לפני התוכנית על הדיון הצפוי, ומנחה התוכנית, רם עברון, הודיע על כך בתחילת התוכנית. גם כתבי רשות השידור דווחו על הדיון המשותף ערב שידורה.

נכון — הוסיפו המקורות — שבשידור עצמו העמיד אגם פנים כמו מי שלא ידע שתומרקין יהיה באולפן ואמר, כי לא בא להתדיין איתו. אבל, הדיון נעשה בידיעתו ובהסכמתו המלאה של אגם ולא היה כאן שום „אמבוש".

לונדון הצליח

הופעתו הראשונה של ירון לונדון כמנחה „סיבה למסיבה" עברה בשלום. כך לפי התגובות שקיבל מפיק התוכנית אהרון גולדפינגר. גולדפינגר מעוניין בהמשך הופעתו של לונדון וכך גם לונדון עצמו, שאינו חושש „להישרף" כמנחה של תוכנית בעלת אופי בידורי. עתה נותר רק לצפות להחלטת הנהלת רשות השידור בקשר להנחיית התוכנית.

ובינתיים בשבועיים הקרובים לא תשודר „סיבה למסיבה", בגלל יציאתו למילואים של מפיק התוכנית.

קדאפי מאיים בצוותי מתאבדים...

(המשך מעמוד ראשון)

עוד טען קדאפי, כי טילי האס.איי.־5 הסובייטיים בלוב, תפעוליים וכי „ידידינו הסובייטים" הכשירו את הלובים בהפעלתם.

בראיון ל„וושינגטון פוסט" האשים יאסר עראפת את שירותי המודיעין של לוב ושל סוריה באחריות לפגועים בוינה וברומא. עוזרי עראפת ביקשו מ„הפוסט" להשמיט את שמות המדינות, כדי „שלא לסייע לישראל ולארה"ב להצדיק התקפה על לוב או על סוריה", אך עראפת עצמו המריא מתוניס מיד לאחר הראיון ולא הצטרף אישית לבקשה.

מחלוקת שולץ־ויינברגר

השבועון „ניוזוויק" דיווח אתמול, כי במחלוקת בין שולץ התקיף לבין שר ההגנה קאספר ויינברגר, המצדד בזהירות, טוענים בסטייט דיפרטמנט, כי ההדלפות בשבוע שעבר של תנועות כוחות אמריקניים לעבר לוב, יצאו מהמנגנון ונועדו לסכל מהלכים צבאיים.

מדינות אירופה סירבו להתיר המראה מחופים אמריקניים מבסיסי נאט"ו בשטחן. הפנטגון פסל אפשרות של המראת מפציצים מארה"ב ותידלוקם באוויר ונותרה רק אפשרות של תקיפה מנושאת המסוקים „קוראל סי", כיס־דתיכון, דיווח השבועון.

יועצו לשעבר של רייגן לבטחון לאומי, רוברט מקפארליין, אמר בראיון טלוויזיה (שבו הזים את הכחשות קדאפי על חסותו לטרור) כי מחנות האימונים בלוב הם יעד מוצדק לגמול, אך תחילה יש לעורר עיצומים כלכליים.

„ניו־יורק טיימס" דיווח, כי בכיון האמריקני מעריכים, שכמה מעמיתי קדאפי בצמרת המשטר הלובי, קיצוניים ממנו, לוחצים לפעולה ישירה וגלויה נגד יעדים אמריקניים, בעוד שקדאפי מעדיף להתמקד בפיגועים נגד גולים לוביים מיריביו.

בעוד נושאת־מטוסים אמריקנית שטה לעבר חופי לוב, שרי החוץ של המדינות המוסלמיות התכנסו לדיון באיומים האמריקניים בפעולה צבאית אפשרית נגד מדינה זו.

מקורות בוועידה המוסלמית אמרו, כי ברגע האחרון נוסף לסדר־היום הסעיף „בחינת האיומים של הציונים והאימפריאליסטים נגד לוב".

אלג'יריה תומכת בלוב

העיתון „אל מוג'אהיד", הנחשב לבטאון הממשלה באלג'יריה, הודיע אתמול על תמיכתה של מדינה זו בלוב, נוכח האיומים האמריקניים לבצע פעולות תגמול נגדה.

שר ההגנה המצרי, המרשל עבד חאלים אבו גזאלה, הכריז אתמול, כי למצרים אין תכניות לפעולה צבאית נגד לוב.

„אין לנו כוונה לבצע פעולה צבאית כלשהי נגד לוב או שכנות כלשהן שלנו", אמר אבו־גזאלה לעיתונאים, לאחר שיחות עם הנשיא מובארק.

כהנא „עולה לשלטון" על חלונות חדר־האוכל בקיבוץ דליה. ביום ו' בבוקר. (צילום: ווקי כהן)

„פרובוקציית־כהנא" בדליה העירה חברי־משק מתרדמתם

מאת יואב אביב,
כתב „על המשמר"

„מטרת הפרובוקציה אשר במסגרתה נצבעו קירות וחלונות חדר־האוכל בקיבוץ דליה בסיסמאות בגנות הקיבוצים, על־ידי תומכי כהנא, כביכול, הייתה לעורר את חברי־המשק מתרדמתם לגבי המתרחש בארץ — והיא הושגה במלואה".

כך טען אתמול מזכיר הקיבוץ, אלי נצר, בשיחה עם כתבנו. ביום חמישי בלילה נכנסו ארבעה מחברי המשק, העומדים בראש ההכנות לקראת ועידת הקיבוץ־הארצי הקרובה, לחדר־האוכל של הקיבוץ, וציירו בצבע שחור, על קירותיו וחלונותיו, סיסמאות כגון: „קיבוצניקים מניאקים", „קיבוצניקים שווים ערבים" ו„ערבים שווים קומוניסטים".

סערת־רוחות

עוד תלשו ארבעת החברים מודעות מלוח המודעות בחדר־האוכל וציירו על אחד מקירותיו.

ביום ששי בבוקר, בעת שהגיעו חברי־המשק לארוחת־הבוקר, הם היו המומים מהכתובות על הקירות והחלונות, במקום קמה סערת־רוחות גדולה ולכתבנו נודע, כי מספר חברים התלוננו על פגיעה רגשית וביקשו לפנות בתלונה למשטרה נגד בריוני של כהנא.

תסריט אמשרי

רק התערבותם של שני מזכירי־המשק, נחום סיוון ואלי נצר, שהיו שותפי־סוד למעשה, מנעה את הגשת התלונה וחשפה כי הייתה זו פרובוקציה מתוכננת.

„הם ביקשו לעורר את החברים מתרדמתם ולצייר תסריט אמשרי כאילו בריוניו של כהנא הם שביצעו את מלאכת הציור בחדר־האוכל", אמר נחום סיוון.

„אפילו קינאו בנו"

בעקבות הפרובוקציה קמה בתוך הקיבוץ סערת־רוחות גדולה וחלו ויכוחים חריפים בין החברים. אלי נצר, מזכיר המשק, אמר לכתבנו, כי בשבת בערב התקיימה בדליה שיחת קיבוץ וכי חלק מהחברים טענו לפגיעה רגשית ואף גינו את המעשה. לעומת־זאת, „היו הרבה יותר חברים שצידדו במעשה, שהצליח לעורר את החברים מקפאונם ובעיקר להכניס את הדור הצעיר כשותף מלא לאירועים".

נצר סיפר עוד, כי אתמול, בעת ישיבת מזכירות הקיבוץ־הארצי, גילו רבים מן הנוכחים התעניינות לאשר אירע בקיבוץ דליה וחלקם אף הביעו הערכה למעשה. „הייתה לי הרגשה שחלקם אפילו קינאו בנו", אמר נצר.

צלצול מהיר

שייקה אופיר, שחקן

לא ייתכן שמי שמבטא ח"ת וע"ן ייחשב נחות

ועדת הלשון של רשות־השידור הודיעה אתמול, כי בעלי מבטא מזרחי עמוק אינם מתקבלים כקריינים ברדיו ובטלוויזיה, משום שהאוזן הישראלית רגילה למבטא ישראלי ולא למבטא מזרחי עמוק או אחר. זה נראה לך?

— שטויות. כשמדובר בתרבות מדובר, קודם כל, בתרבות הלשון. באנגליה, למשל, המבטא הוא כרטיס־הביקור של החינוך שקיבלת. כמו שאמר ברנרד שאו: אמור לי מה שמך, ואומר לך היכן התחנכת. אצלנו זה ההיפך: עובד תימני במחלקת הנקיון מדבר עברית צחה ותקנית. שעה שראש ממשלתנו, האהוב עלי מאוד, אומר לייתי במקום לדעתי. ופוסח על אות שלמה בגלל היגוי לא נכון. או יש כאן בעיה רצינית מאוד, משום שעניין ההיגוי יוצר שתי תרבויות מקבילות, שלא יפגשו לעולם, אלא אם כן תהיה כאן שפה אחידה אחת.

אתה היית הראשון שחשף את ההיגוי המזרחי לנישא לחיקוי לז'אנר.

— נכון. הקטע המזרחי הראשון ששודר מעל גלי־האתר היה „ציונה עם העין המקולקלת או ד"ר טיכו". עד היום מבקשים ממני לבצע אותו. וכמה פעמים אחרי השידור באו אלי ואמרו לי: תשמע, אנחנו התערבנו שאתה מעדות המזרח. מאיזו עדה אתה?

מאיזו באמת?

— אומר לך מה שאמרתי להם: כל עוד יש לנו כאן אפליה עדתית, לא אומר לכם מאיזו עדה אני. לא ייתכן, שאדם שמבטא את הח"ת והע"ן כמו שצריך ייחשב אוטומאטית כאדם נחות וחסר השכלה. הגיע הזמן שתהיה לנו שפה תקנית אחת — של בתי־הספר והרדיו והטלוויזיה. ושאישי הציבור ידברו עברית במבטא נכון.

איך רכשת אתה את המבטא הנכון?

— כשגדלתי בירושלים, היינו רק שלושה אשכנזים בכיתה. כל היתר דברו בח"ת וע"ן אז גם אני דיברתי כך. הבעיה היא, ששנים קומיקאים שמחקים את העדה המזרחית אבל עושים זאת בשגיאות. ששום מזרחי לא יעשה כמותן.

הקריינים המועדפים צריכים, אם כן, להיות דווקא בעלי המבטא המזרחי העמוק?

— בעניין הזה את צריכה לפנות לשר החינוך, יצחק נבון, הידוע כמי שלוחם את המלחמה הזאת. למרות שאפילו הוא שוכח, לפעמים, את הרגשים החוקים.

אתי רונאל

כלי־נשק צה"ליים רבים מעורבים בפיגועים חבלניים

מאת אבי בניהו,
כתב „על המשמר"

מהלך השנה האחרונה אותרו בצה"ל 20 מקרים, שבהם היו אמצעי לחימה של צה"ל מעורבים בפיגועים חבלניים נגד מדינת־ישראל ואזרחיה.

גורמים בכירים בצה"ל מסרו, כי בעת האחרונה רבו המקרים שנשק ואמצעי לחימה נוספים שנגנבו מהצבא, מצאו את דרכם אל עולם הפשע והפלילים.

כלי־הנשק הגיעו גם לידיהם של חוליות מחבלים, שפעלו בתחומי הקו הירוק ובגדה. אלה קנו את כלי הנשק בסכומי כסף גבוהים מאוד ביחס למחירם הקבוע.

ב־22 מקרים נוספים בהם פשט צה"ל על מוקדי פח"ע בשטחים נתפשו אמצעי לחימה צבאיים. בצה"ל מתכוונים לפתוח במתקפת הסברה ביחידות השונות, להגברת השמירה והאחריות על הנשק ולהסביר את משמעות ריכוז האמל"ח אצל גורמים פליליים ועוינים כאחד.

היחידה לאיתור נעדרים הגיעה למצרים ותבקש לחפש שרידי „דקר"

מאת אלכס פישמן,
כתבנו הצבאי

היחידה לאיתור נעדרים בצה"ל הגיעה אתמול למצרים עם יו"ר הצוות הישראלי בוועדה הצבאית המשותפת לישראל ולמצרים, וייתכן כי היא תעסוק בעיבור תוכניות לחיפושים אחר הצוללת דקר.

היחידה לאיתור נעדרים עוסקת זה כשנתיים, בשיתוף מצרים, באיתור גופותיהם של טייסים שנפלו בשטח המצרי במלחמות ישראל.

יו"ר הצוות הישראלי בוועדה הצבאית המשותפת לישראל ולמצרים, תא"ל דב שיאון, יעבד עם המצרים לוח־זמנים להמשך פעילותה של היחידה.

לכתבנו נמסר, כי לאור ההסכמה שנתנה מצרים לפני חודשים אחדים לשתף פעולה עם ישראל בחיפושים אחר הדקר, יעלה תא"ל שיאון את האפשרות לעבר תוכנית לחיפושים.

במלאות שלושים למות חברנו היקר

דיאגו גלמן

נקיים ערב התייחדות בחדר האוכל בקיבוצנו
ביום ג' 7.1.86 בשעה 21.15
העליה לקבר בשעה 15.00
קרוביו, חבריו ומוקירי זכרו מוזמנים

המשפחה
וקיבוץ גבולות

„על המשמר"
עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב, טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94623 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102־121, טל' 221125־6, המען למכתבים: ת"ד 1236 ירושלים 91008, חיפה: 33134 רח' מכונר 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

ארה"ב אינה מתנגדת לשובם של הנספחים רביד ויגור לוושינגטון

בישראל טרם הוחלט להחזירם לוושינגטון, בשל פירוק ה„לשכה לקשרי מדע" וכן משום שהנספחים המדעיים נתקלים בקשיים במגעים השגרתיים עם פקידי מימשל

מאת כתב „על המשמר" בארה"ב

וואשינגטון. — ארה"ב אינה מתנגדת לשובם של הנספחים המדעיים אילן רביד ויוסי יגור לוושינגטון ולניו־יורק, אך בישראל טרם הוחלט אם אכן ישובו לארה"ב. השניים ממשיכים לקבל שכר שליחים, חודש וחצי לאחר „שהוחזרו ארצה בעקבות מעצר ג'ונתן פולארד".

בין השיקולים המשהים החלטה ישראלית: ההודעה על פירוק ה„לשכה לקשרי מדע", המעמידה בספק את המשך פעילותן של הנספחויות המדעיות בארבע נציגויות ישראליות בארה"ב: קשיי נספחים מדעיים, שלא הוחזרו ארצה, בקיום מגעים שיגרתיים, בעקבות פרשת פולארד: המתנה למיקוח בין התביעה לבין פרקליטי פולארד, כהנחה שאם לא תסוכם עיסקת־טיעון וייפתח משפט, עלולים הפרקליטים לדרוש זימון רביד ויגור כעדים — דרישה שבוודאי תידחה, משום חסינותם, אך תמקור שוב סיקור תקשורתי שלילי לישראל.

פיצוי לנחקרים

עוד נודע, כי הישראלים שהשתתפו בתישאול יפוצו בסכום של כמה מאות דולארים, על ביטול זמנם והוצאות אש"ל, לפי התעריף הקבוע בבתי־המשפט הפדראליים להחזר הוצאות.

לשכת התובע המחוזי ג'וזף דיג'נובה קיימה בימים האחרונים מגעים עם פרקליטי פולארד, אך גם אם מגעים אלה עשויים להתאחר לעיסקת־טיעון, עלולה התביעה להחליט על הגשת כתב־אישום.

בשבוע שעבר הוגש כתב־אישום נגד החשוד בריגול לטובת סין לארי וו־טאי צ'ין. בין השאר האשם צ'ין בהעלמת הכנסות ובדיווח כוזב לשלטונות מס־ההכנסה, אך מקורבי פולארד מפקפקים בסבירות הכללת סעיפי־אישום דומים בכתב־האישום נגד פולארד, אם יוגש.

התביעה מצרפת אישומים אלה למשפטי־ריגול שבהם היא חוששת שתיאלץ לחשוף מסמכים בטחוניים חסויים, ושבהם קל להוכיח, כי הנאשם צבר נכסים הרבה מעבר להכנסותיו המוצהרות. לפחות התנאי השני אינו מתקיים בפולארד.

הפרקליטות בתצהיר התשובה לעתירה

מיעארי היה עלול לנצל החסינות לרעה — הקדמנו „תרופה" למכה

הפרקליטות גם רומזת שלבג"ץ סמכות מוגבלת לדון בעתירה משום שההחלטה להסיר החסינות היא „הליך המתקרב לדבר חקיקה"

הכנסת החליטה להסיר את חסינותו של ח"כ מוחמד מיעארי כדי לקדם פני ניצול־לרעה אפשרי של חסינותו. זאת משום שח"כ מיעארי עודנו מזדהה עם הגרועים שבאויבי המדינה. כך טוענת פרקליטות המדינה בתצהיר תשובה שהגישה לבג"ץ במענה לעתירתו של מיעארי.

מיעארי עתר לבג"ץ לאחר שמליאת הכנסת החליטה להסיר את חסינותו ברוב של 39 נגד 22. הדיון בעתירה יתקיים ביום חמישי הקרוב בהרכב של חמישה שופטים.

הכנסת, בהסירה את חסינותו של מיעארי, עשתה זאת משום החשש שהוא עלול לנצל את חסינותו לרעה. בדרך הפוגעת בעמידת המדינה נגד אויביה — אירגוני המחבלים, נטען בדברי התשובה. פרקליטות המדינה מזמינה את בית המשפט בהרכבו המורחב לשוב ולשקול את המבחנים המשפטיים בנוגע למידת ההתערבות של הרשות השופטת בהחלטותיה של הרשות המחוקקת. הפרקליטות טוענת עוד, כי ההחלטה להסיר את חסינותו של מיעארי היא הליך המתקרב לדבר חקיקה, המבטא את רצון בית הנבחרים. על כן, נאמר בדברי התשובה, „יצמצם בית המשפט את ביקורתו נגד מליאת הכנסת אך ורק למקרים של חריגה יסודית וברורה של המליאה. כאשר כתוצאה מחריגה זו נפגעו יסודות המשטר החוקתי".

הזדהות עם קוואסמה

בדברי התשובה מפורט התהליך שבו הוסרה חסינותו של מיעארי. החל בפנייתו של חבר כנסת ליו"ר הבית בבקשה להסיר את חסינותו. בשל דברים שאמר מיעארי בכנס אל אברהמיה בירושלים המזרחית, וכלה בהחלטת ועדת הכנסת להמליץ על הסרת החסינות שהובאה לפני מליאת הבית, שהחליטה כאמור על הסרת חסינותו של מיעארי. „התערבות של בית המשפט לביטולה של החלטה זו תיראה כפגיעה ברורה ביחס של כבוד ההדדי שבין שתי הרשויות, ועלולה להוות פגיעה בחיים הפרלמנטאריים", נאמר בתשובה.

עו"ד ראנאטו יאראק, בא כוחה של פרקליטות המדינה, נדרש בדברי התשובה לתוכן דבריו של ח"כ מיעארי בכנס אל אברהמיה. „בדבריו הביע הזדהות עם קוואסמה. „קוואסמה הינו חבר הוועד הפועל של אש"ף והזדהות של העותר עמו, הרי היא הזדהות עם ארגון טרור". הבעת הזדהות עם אש"ף, ולו בעקיפין, טוענת פרקליטות המדינה. „היא ביטוי שאינו מתיישב עם חובת הנאמנות של חבר כנסת למדינתו".

(עיתים)

יבואני הרכב: האוצר הפסיד 20 מיליון ד' כתוצאה מההקפאה

בארבעה החודשים האחרונים גדל קצב ההזמנות והגיע ל־5000 בחודש

מאת אייל שגב
כתב „על המשמר"

אוצר המדינה הפסיד סכום של 20 מיליון דולר כתוצאה מהקפאת מחירי המכוניות בארבעת החודשים האחרונים — כך עולה מחישובים שנעשו על־ידי איגוד יבואני הרכב.

חישובים אלה מבוססים על יבוא של 14 אלף כלי־רכב בארבעת החודשים האחרונים של שנת 1985. בגלל הקפאת המחירים נגרם לאוצר הפסד מיסים שכן חלק מהמיסים מחושבים על המחיר הכולל של המכונית בשקלים. בשעה ששער המכירה מוקפא, גם ההכנסות ממסים קטנות.

כתבנו מוסר, כי חישובים שנערכו על־ידי אחד היבואנים מעלים, כי מדיניות ההקפאה של מחירי המכוניות לא השיגה כל תוצאות. בסך־הכל יובאו לארץ בשנה האחרונה 42 אלף מכוניות. אולם בארבעת החודשים האחרונים של השנה היה קצב ההזמנות גדול יותר והגיע ל־5000 מכוניות בחודש. זהו קצב שנתי של 60,000 מכוניות בשנה והוא דומה לזה שהיה בשנת 1984. לסיכך, טוען היבואן, לא השיגה מדיניות האוצר דבר: קצב הביקוש המוגבר למכוניות נמשך בעוד שהאוצר ביקש לצמצם את היבוא. אך ההכנסות של האוצר ממיסים ממכירת המכוניות הללו קטנו.

בישיבה של איגוד יבואני הרכב שנערכה אתמול, סוכם כי ייעשה מאמץ להיענות לבקשת הרשות לקניות גומלין ולשכנע את יצרני המכוניות להגדיל את קניותיהם בארץ במסגרת ההסכמים לרכישת מכוניות חדשות מאותם יצרנים.

כזכור תבעו היבואנים מספר פעמים לבטל ההקפאה על מחירי המכוניות בשל הפסדים הנגרמים להם לדבריהם.

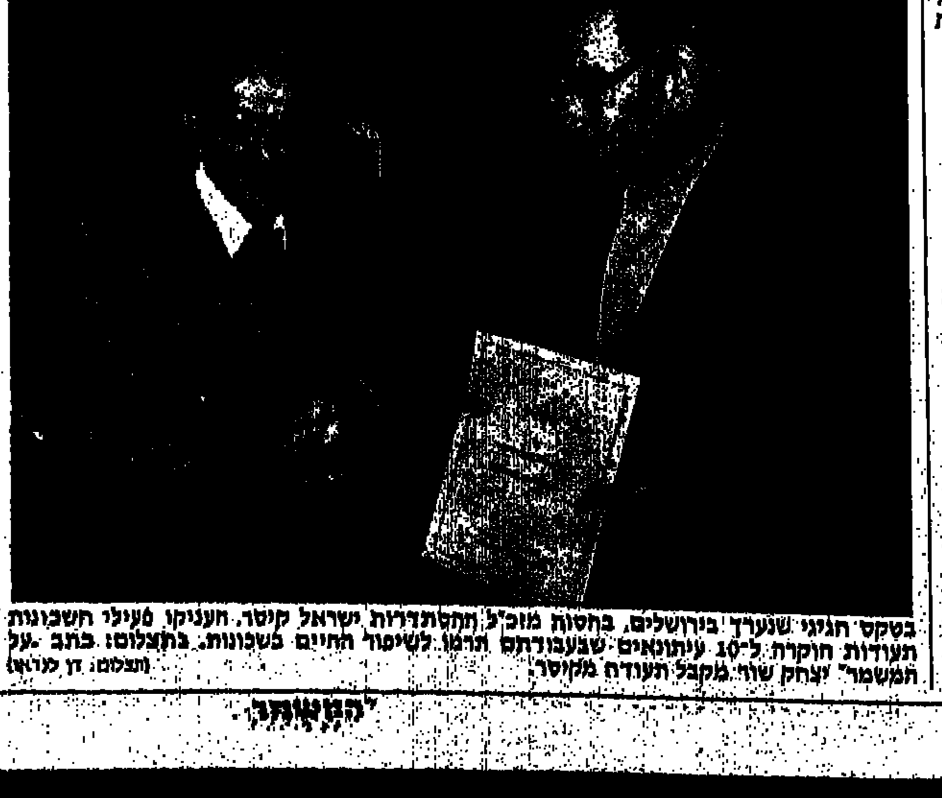

בטקס חגיגי שנערך בירושלים, בחסות מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, הוענקו פעילי חשבונות תעודות הוקרה ל־10 עיתונאים שבעבודתם תרמו לשיפור החיים בשכונות. בתצלום: כתב „על המשמר" יצחק שור מקבל תעודה מקיסר. (תצלום: דן לנדאו)

ועדת שרים תדון בהיערכות הישובים בצפון

מאת הכתבת המדינית
של „על המשמר"

ראש הממשלה שמעון פרס יכנס היום או מחר את ועדת השרים המיוחדת לנושא ישובי קו העימות בצפון, כדי לדון בהיערכות ישובים אלה בעקבות נפילת הקטיושות האחרונות בגליל. פרס הודיע זאת אתמול בישיבת הממשלה לאחר ששר השיכון דוד לוי דרש לקיים דיון בהשתתפות ראשי הישובים.

ראש הממשלה חילק לשרים מכתב ששלח לו יו"ר מועצת העיר מטולה יוסי גולדברג, בו נאמר, כי רוב הסעיפים שסוכמו בשעתו עם הממשלה, בוצעו.

בצאתו מישיבת הממשלה אמר דוד לוי, כי גם היום הוא דורש פעולה תקיפה יותר של צה"ל נגד מבצעי הפיגועים. עם זאת, לוי לא חזר על הקריאה להרחיב את גבול רצועת הבטחון.

חמדי פראג' מדהיישה שוחרר מכלאו

מאת פנחס ענברי,
כתב „על המשמר"

העיתונאי חמדי פראג' מדהיישה שוחרר ממעצרו ושב לביתו לאחר שבית־משפט צבאי הטיל עליו 11 חודשי מאסר, בדיוק הזמן שחלף מהמעצר עד משפטו. הוא נמצא אשם בהסתה.

חמדי פראג' נעצר יחד עם עוד כ־10 אנשים מן המחנה, בעקבות ידוי אבנים על מתנחלים ומהומות פנימיות בין קבוצות שונות בתוך המחנה.

● היחידה לגישור פערים שליד אוניברסיטת חיפה זכתה בפרס יושב ראש הכנסת לאיכות החיים לשנת תשמ"ו. זאת נודע אתמול במכתב שנשלח ליחידה על־ידי יו"ר הכנסת, שלמה הלל.

„עבודות חוץ" גם לחיילים עצורים

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

שר הביטחון יצחק רבין אישר את המלצותיה של ועדת צוות גדולה שהמליצה לאחד את כל מתקני הכליאה ובתי־הסוהר בצה"ל. עד עתה נהגו בצבא לסווג את החיילים שהובאו לכליאה לסוגי בתי־סוהר שונים: כלא 6 בעתלית היה מסווג כבית מעצר. כלא 4 כבית־סוהר. כלא מגידו ככלא לתקופות ארוכות וכו'. כעת יאוחדו כל המתקנים בסיווג אחד.

בצה"ל עובדה והוגשה גם הצעת חוק הממליצה לאפשר לחיילים כלואים עבודות שירות (עבודת חוץ) מחוץ לבית הסוהר כמו שנהוג בבתי־סוהר אזרחיים. אסירים „נוחים" בסוג מסויים של עבירות יוכלו, אם יתקבל החוק, להנות מהסדר החדש ולהמיר את המאסר בתעסוקה מחוץ לכלא.

קצין משטרה צבאית ראשי, תת אלוף אמיל אלימלך, הורה השבוע לכל סגל המשטרה הצבאית להקפיד הקפדה יתרה ולוודא היטב כל פקודות מעצר. תא"ל אלימלך הורה שלא לבצע מעצר בשום אופן אם יש ספק קל שבקלים. הוראה זו ניתנה בשל מקרים שהתרחשו באחרונה שבעקבותיהם נכלאו חיילים ואנשי מילואים ללא סיבה.

מתיחות בין ירדן לאחים המוסלמים

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

במזרח ירושלים ובגדה הולקו אתמול כרוזים חריפים מאוד נגד ירדן. הכרוזים החתומים בידי גוף דתי ושמו „לוחמי הקודש של ארץ האיסרא ואל מיעראג'" (ה„איסרא ואל מיעראג'" הם נסיעתו של הנביא מוחמד ממכה לירושלים ועלייתו השמימה מרחבת הר הבית) גוף שככל הנראה מסתתרת מאחוריו קבוצה של האחים המוסלמים בשטחים.

הכרוז תוקף את החלטת ירדן לאסור על האימאמים לשאת דרשות פוליטיות במסגדים. וגם תוקף את ירדן על מחדליה החמורים בהגנה על העם הפלסטיני, כמו לנישל בפעולות הגבול של צה"ל בגדה המערבית ערב מלחמת סיני.

כתבנו מוסר, כי אלה כרוזים ראשונים מסוגם זה זמן רב, משום שעד כה היתה ברית בין ירדן לבין האחים המוסלמים. אבל לאחר ההתקרבות הירדנית לסוריה, והצהרתו של חוסיין בגנות האחים המוסלמים, חלה הידרדרות בהירה ביחסים שבין ירדן לבין המפלגה הדתית, והדבר בא לידי ביטוי כעת גם בגדה המערבית.

נוסייבה מאיים להתפטר בשל משבר בחברת החשמל המזרח ירושלמית

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

יו"ר מועצת המנהלים של חברת החשמל המזרח ירושלמית הודיע אתמול על כוונתו להתפטר והוא נימק זאת במצב בריאותו. מועצת המנהלים תתכנס ביום רביעי כדי לדון בעמדתו של נוסייבה אבל לכתבנו נודע כי התגבשה דיעה לדחות את ההתפטרות.

כתבנו מוסר, כי בחברת החשמל העמיק בעת האחרונה המשבר בעקבות החובות לחברת החשמל הישראלית, ודרישותיה של ירדן לקצץ בכוח האדם ובמשכורות. ועד העובדים מתנגד לכך בחריפות, והוא מאיים להשבית את החברה.

אנואר נוסייבה תומך בעובדים. ואולם הנהלת החברה החליטה לעשות פעולות יעול ובכך עלה המתח הפנימי בחברה.

אנואר נוסייבה גם נועד בשבוע שעבר עם שר האנרגיה משה שחל הם סידור יחודי במתקני החברה. נוסייבה ביקש מן השר שחל להוזיל את מחיר החשמל שהחברה הערבית קונה מחברת החשמל הישראלית כדי להקל הלחץ הכספי. אך עד כה לא קיבל תשובה.

בחברה מקווים כי אם תיענה ישראל בחיוב לבקשתו של נוסייבה אולי יחזור בו מכוונתו להתפטר.

בנק ישראל מפחית הריבית בכ־$\frac{3}{4}$%

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הריבית במשק תופחת מסוף השבוע בכשלושה רבעי אחוז, בעקבות הודעת בנק ישראל שהוא מפחית את הריבית שהוא משלם וגובה מהבנקים המסחריים החל מיום ה'.

בנק ישראל מסר אתמול כי במסגרת מדיניות להורדה הדרגתית של ריביות, הוא יפחית את ריבית החובה שהוא גובה מהבנקים בחצי אחוז עד אחוז ואת ריבית הזכות שהוא משלם לבנקים על פקדונותיהם בחצי אחוז.

בבנק ישראל מצפים, כי מערכת הבנקאות תפחית כבר בסוף השבוע את ריבית החובה שהיא גובה מהלקוחות בכשלושה רבעי אחוז. אם אכן תתממש תחזית זו תרד הריבית השקלית המוצעת על אוברדרפטים לכ־4.75 אחוז בחודש. הריבית הבסיסית תרד לכ־2.5 אחוזים בחודש.

צור: נטלנו סיכון מסויים ופגענו בעוצמת צה"ל

מאת הכתבת המדינית של „על המשמר"

הממשלה דנה אתמול בשש שעות בתוכנית העבודה של צה"ל, הנובעת מן הקיצוצים בתקציב הבטחון. הדיון נערך בעקבות סקירות והסברים שנמסרו על־ידי שר הבטחון יצחק רבין, הרמטכ"ל רב־אלוף משה לוי ואלופי צה"ל. במהלך הדיון עלה גם פרוייקט ה„לביא". הממשלה ישבה בסעיף זה כוועדת שרים לענייני בטחון.

שר הקליטה יעקב צור אמר לאחר הישיבה, כי מדובר בקיצוצים משמעותיים מאוד בתקציב הבטחון, שפירושם הוא כי צה"ל יצטרך לתחכם ביותר את כוחו ולהתגרר בצבא קטן יותר. צור הוסיף, כי אין לראות בתקציב הבטחון מקור לקיצוצים נוספים.

„צריך לדעת, אמר, שעל־ידי הקיצוצים פגענו במידה מסויימת בעוצמת צה"ל. נטלנו על עצמנו דמה מסויימת של סיכון, לטווח מסויים. לא ניתן לאורך זמן להסתפק בתקציב כזה וצריך לראות את הקיצוצים כדבר מוגבל בזמן", אמר.

אושר החוק לביטוח סיעודי; האוצר יוסיף להחרים מחצית מכספי הביטוח

הממשלה אישרה החוק, שיובא מיד להצבעה בכנסת ● האוצר החרים 80 מיליון דולר מכספי הביטוח הסיעודי ובעתיד „יסתפק" רק במחצית מהסכום שיצטבר בביטוח הלאומי

מאת יצחק שור,
כתבנו בכנסת

הממשלה אישרה אתמול את פרטי הצעת החוק לביטוח סיעודי, שהגיש שר העבודה והרווחה משה קצב, והחליטה להביא את ההצעה מיד לכנסת. החלטת הממשלה קובעת כיצד יוצאו 24 מיליון דולר במשך השנתיים וחצי הבאות. הביטוח הלאומי יגבה בתקופה האמורה כ־55 מיליון דולר.

משמעות ההחלטה היא, שהאוצר החרים 80 מיליון דולר שכבר הצטברו בסעיף זה בידי המוסד לביטוח לאומי, אך בעתיד הוא יחרים „רק" מחצית הסכום שייגבה.

החלטת הממשלה קובעת כי כספי החוק יוקצו לגימלאות אישיות, טיפול אישי ועזרה ביתית לקשישים. כן יוקצו כספים לפיתוח שירותים סיעודיים בקהילה ובמוסדות סיעוד, ולהתקנת מיטות חדשות. דמי הביטוח יישארו 0.2 אחוזים. היקף ההוצאות יותאם להיקף המשאבים המצטברים בקרן ומהגבייה השוטפת.

„רק מחצית"

ב־3 החודשים הראשונים יוקצו 11־16 מיליון דולר לפתרון מצוקת הקשישים. להרחבת מעגל הזכאים ולטיפול אישי — 4 מיליון דולר. לפיתוח ולהרחבת שירותים — 3 מיליון ולאחזקת מיטות סיעודיות — 4 מיליון דולר.

לפיכך יוצאו במשך שנתיים וחצי 24 מיליון דולר, שעה שהגבייה בתקופה זו, לפי נתונים שמסר לכתבנו השר משה קצב, תגיע לי־22.5 מיליון דולר בשנה.

במשך שנתיים וחצי ייגבו, איפוא, 55 מיליון דולר בערך וההוצאה תהיה 24 בלבד.

האוצר יחרים כ־30 מיליון דולר מכספי הביטוח הסיעודי, שעה שכבר החרים 80 מיליון.

ח"כ ויקטור שם טוב משוחח עם ראש עיריית קרית שמונה, פרוספר עזרן השובת מול משרד רה"מ.
(תצלום: רחמים ישראלי)

ראש עיריית קריית שמונה השובת: לתרגם ה„סימפטיה" לתקציבים

תושבים בקריית שמונה הודיעו שיצטרפו בהמוניהם אל ראש עירם השובת אם לא יושגו תוצאות

מאת יהודה צור כתב „על המשמר" וסוכנות עתי"ם

תושבים רבים בקריית־שמונה אמרו אתמול לכתבנו, שאם תיכשל שביתת השבת שמקיים ראש העיר פרוספר עזרן מול משרדי ראש הממשלה בירושלים, יצטרפו אליו מאות מתושבי קריית־שמונה.

התושבים מסרו שבימים האחרונים פנו רבים מהם לראש העיר בבקשה להשבית את קריית־שמונה לפחות ליום אחד אולם ראש העיר סירב, הוא סבור שהנפגעים היחידים יהיו תושבי העיר עצמם. בסוף השבוע התארגנה קבוצה של עשרות רבות של תושבים שביקשו ללוות את ראש העיר לירושלים אולם הוא סירב שוב, באמרו, כי יש צורך בגישה מתונה והכוונה היא להגיע לפתרון חיובי ולא לנקוט צעדים קיצוניים שרק יפגעו בשמה הטוב של העיר.

אתמול, החלה במשך היום להתארגן קבוצת תושבים אשר מגמתה לאסוף מאות מתושבי העיר ולנסוע להפגנה המונית בירושלים אם, כאמור, תיכשל שביתת השבת ההפגנתית של פרוספר עזרן. הדרישות הכספיות של עיריית קריית־שמונה מן הממשלה מגיעות לסכום העולה על 10 מיליון דולר.

לא נוכל להתקיים

ראש עיריית קריית שמונה פרופסר עזרן שפתח בשביתת־שבת מול משרד ראש הממשלה בירושלים, הציב ברחבת בנק ישראל את דגל הלאום, שמשיה, שני כיסאות מתקפלים ושולחן קטן, ומאחוריו תלה כרזה שבה נכתב בין היתר: „אני שובת במקום כל תושבי קריית שמונה".

פרופסר עזרן יודע, כי בממשלה מודעים לבעיות המיוחדות של עירו ולמצבה החמור: „הבעיה היא איך מתרגמים את הסימפטיה וההבנה אלינו למעשים שיסייעו לחלץ את קריית שמונה ממצבה הנוכחי הקשה".

לדבריו צריכה הממשלה להחליט אם רצונה להשאיר את קריית שמונה כפי שהיא כיום או לסייע לה להתפתח. „עיר כמו קריית שמונה, בלי תמיכה ממשלתית – לא תוכל להתקיים", אמר.
(עתי"ם)

הפרקליטות לבג"ץ: כהנא מבקש לקעקע היסוד החוקתי

מאת כתב עתי"ם,
דוד פרידמן

ח"כ מאיר כהנא מבקש לקעקע את היסודות העמוקים ביותר של שיטתנו המדינית והמשפטית כאחד ולערער את בסיסם של העקרונות שבלעדיהם לא ייתכן משטרה המנהלי והחוקתי של מדינתנו". נאמר בתצהיר שהוגש אתמול לבית המשפט הגבוה לצדק מטעם פרקליטות המדינה, בתשובה לעתירתו של כהנא על שאין נשיאות הכנסת מתירה לו להניח שתי הצעות־חוק על שולחן הבית.

באחת משתי הצעות החוק נאמר, כי יהודי המקיים יחסי אישות עם מי שאינו יהודי ייענש. השניה אומרת, כי מי שאינם יהודים לא יוכלו להחזיק בתפקידים ציבוריים בישראל. ח"כ כהנא טען כי שתי הצעות אלה מבוססות על משנתו של הרמב"ם ולכן אין הן גזעניות.
(עתי"ם)

הסדר זמני להמשך הייצור ב„פרוטרום"

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

במפעל „פרוטרום" נמסר שאתמול בשעות הבוקר הושגה הסכמה בין מנהל בתי־הזיקוק צבי זמיר לבין מנכ"ל „פרוטרום" ליד עכו, מיכאל קיש, שיאפשר המשך אספקת אתילן, חומר גלם החיוני להפעלתו של המפעל.

בסוף השבוע היה חשש שבתי־הזיקוק יפסיקו לספק את האתילן ל„פרוטרום" בגלל חוב של 3 מיליון דולר. אולם אתמול הושג שוב הסכם שיאפשר הפעלתו של המפעל וקבלת חומר הגלם החיוני.

מועד עובדי המפעל נמסר שהעובדים ימשיכו לפעול כרגיל עד הפגישה בין בעלי המפעל לשר מודעי ב־14 בחודש, אשר תקבע את גורל דרישת המפעל לפרוס חובותיו המגיעים ל־50 מיליון דולר.

אנשי ועד העובדים הדגישו שאם ינסו לשלוח אותם לחופשה לזמן בלתי מוגבל, הם יתנגדו. במועצת פועלי עכו, הובע חשש שסגירת מפעל „פרוטרום" תגרום לעליה משמעותית במספר המובטלים בעכו המגיע היום ל־900 איש.

הודעות הנאשמים ברצח המורים מעפולה נתקבלו כראיות קבילות

מאת מירה יערי
וסוכנות עתי"ם

„לא היה לי לב לחנוק אותה, אך אותמאן סתם לה את הפה בידיו, וכשראיתי שהיא עומדת היגמר ולמות קשרתי אותה בצווארה עם חבל ולחצתי עד שמתה" — פרטים אלה נמסרו בהודעתו של האוע אל פהאדי מהכפר עראבונה, שבה הוא מתאר את חלקו ברציחתה של המורה לאה אלמקייס מעפולה. ההודעה נתקבלה בבית המשפט המחוזי בנצרת כראיה קבילה, עם סיום משפט הזוטא שהתנהל לגבי כשירות ההודעות.

השופטים יוסף בהלול, מיכה לינדנשטראוס ואבינדור משאלי קיבלו כראיות קבילות את כל הודאות הנאשמים, כפי שנמסרו לחוקריהם.

בהודעתו של הנאשם השני, עותמאן בני חסן, הוא מתאר כיצד רצח את יוסף אליהו: „ראינו רכב ובתוכו זוג יהודים ושנינו החלטנו לרצוח אותם. חזרנו למקום שבו החבאנו את הרובה, לקחנו אותו ואז הבחינה בנו הבחורה ושניהם יצאו מהרכב. כיוונתי את הרובה לעבר היהודי וביקשתי ממנו שיבוא איתי, אך הוא הוסיף לדבר עברית ולא הבנתי אותו. משסירב פעם שניה ללכת איתנו יריתי בו בבטן כדור, וכדור בראש שלו, והוא נפל לארמה".

ביתר ההודעות הם מספרים כיצד החביאו לאחר מכן את הנשק בו רצחו את השניים וכן את פרשת הסתרת הגופות במערה על הגלבוע.

החבל נעלם

ראש הצח"ם פקד מאור ששון סיפר בבית המשפט, כי היה נוכח בגלבוע כשמצאו את הגופות במערה ליד מחנה הגדנ"ע גורית, שבה נמצאו הגופות ועל ידה של המנוחה היה קשור חבל דק שנשלח למכון הפתולוגי באבו כביר שנמצא מאז במחסן המוצגים של משטרת עפולה.

פקד ששון אישר בתשובה שמספר פעמים התבקש להמציא את החבל כמוצג משפטי, אך החבל טרם נמצא.

הוא גם הוסיף שהנאשם עוסמאן בני חסאן הוביל את החוקרים למערה, שבה נמצא רכוש רב שלא היה שייך למקרה הרצח, ובין החפצים הגנובים נמצא גם חבל ארוך שהנאשם העיד, כי „בחבל כזה חנקנו אותה".

לאחר סיום עדותו, קרא נשיא בית המשפט יוסף בהלול לאחיה של לאה אלמקייס, פנחס אלמקייס שהוא חייל בשרות סדיר, ומקפיד לבוא לכל ישיבות ביה"מ, והסביר לו שבחקירת הפתולוג עלולות להישאל שאלות קשות ורגישות בקשר לגופת אחותו והציע לו לצאת את אולם הדיונים במשך עדות זו. פנחס אלמקייס אמר שהוא מסוגל לשלוט בעצמו והעדיף להישאר באולם בשעת עדותו של הפתולוג.

מתעלמים מהנעשה

הפתולוג ד"ר לוי גילה בעדותו שבגופת לאה אלמקייס ז"ל נגרם חתך עמוק מעל עצם הבריח של הכתף השמאלית, ולהערכתו נגרם החתך כתוצאה מדקירת בסכין או במכשיר קהה כשהיא היתה עדיין בחיים. העד פסל את האפשרות שהחתך נגרם כתוצאה מגרירת הגופה.

ד"ר לוי גם מסר שהוא נוטה להאמין שמותה של לאה אלמקייס נגרם כתוצאה מחנק באמצעות לולאת חבל. במסקנה זו הסתמך על ממצאים שנים בגופה.

הדיון התקיים בהרכב 3 שופטים ויחודש ב־3 בפברואר לשמיעת סיכומי התביעה.

יצויין שהנאשמים הכריזו עם פתיחת המשפט שאינם מכירים בבית המשפט ובסמכותו לדון אותם, ומאז הם נמנעים מלשתף פעולה עם סנגורם „עיר" לידאווי, שמונה כסנגור ע"י ביה"מ ומתעלמים מכל הנעשה סביבם.

אנשים ואירועים

קיבוץ עירוני יוקם בקרית־שמונה

קבוצה של יוצאי צה"ל אשר שרתו בנח"ל פנתה בתקופה האחרונה לעיריית קרית־שמונה, פרופסור עזרן, לסייע בידם להקים קיבוץ עירוני. הכוונה היא להקים גרעין שיאכלס שכונה בעיר הפיתוח, שתנהל על העקרונות השיתופיים של הקיבוץ.

בשלב זה מורכב גרעין הקבוצה משבעה אנשים ו־20 מועמדים, אשר הביעו נכונותם להשתתף בנסיון. ראש העיר פרוספר עזרן ביקש להבהיר לגרעין [illegible] את הקשיים התעסוקתיים שבהם נתונה קרית־שמונה, אולם הבטיח כי עיריית קרית־שמונה תסייע בכל יכולתה. ובשלב ראשון נתונה הוראה לפנות כ־40 דירות בשכונה אחת אשר תשמשנה בבוא היום את חברי הגרעין. [illegible]

סדינים חשמליים ל...נחשים ולטאות

20 סדינים חשמליים הוזמנו ע"י רשות שמורות הטבע [illegible] ולטאות, זוחלי ה„חי־בר", כדי שיוכלו לנוע גם בימי החורף הקרים ולא [illegible] את שנת החורף שלהם, כהרגלם מאז בריאת העולם.

הזואולוג של הרשות אבינועם לוריא מסר, כי רשות שמורות הטבע [illegible] להקים בשמורת ה„חי־בר" שליד יטבתה טראריום ענק — מיתקן [illegible] נחשים ולטאות־מדבר, וזוחלים אלו נוהגים לישון בימי החורף הקרים [illegible] המבקרים אינם יכולים לצפות בפעילות הזוחלים במשך חלק [illegible] שנה.

כדי לפטור את הזוחלים מן הצורך בתרדמת החורף הארוכה שלהם, הגה הזואולוג לוריא רעיון חרשני, שלדבריו טרם נוסה במקום אחר בעולם. רשות שמורות הטבע הזמינה 20 סדינים חשמליים גדולים, עשויים ברזנט. הסדינים, המיוצרים במפעל „ווסטפאליה" בחיפה, יפרשו כמצע על קרקע הטראריום ב„חי־בר", זה יאפשר שמירה על רמת חום קבועה ונאותה לנחשים וללטאות המדבר — להיות פעילים גם בימי החורף הקרים ויוכלו הצופים לראותם בפעילות גם בימים הקרים של השנה ולא רק בעונת התרדמה שלהם.
(שירות [illegible])

מיליון מיליונרים בארה"ב

וושינגטון. — עדיין אפשר לעשות הון באמריקה: [illegible] ישנה מיליון מיליונרים, כלומר אחד מכל 200 [illegible] מחקר שפירסם אתמול השבועון [illegible]

השבועון מציין, כי הדרך הטובה ביותר [illegible] המפעל הפרטי. השבועון גם מציין את [illegible] האמריקני המיתולוגי: גבר לבן, בשנות הששים [illegible] (הראשונה), ומועל לתספוקת הצרכים. הרגילים [illegible] פרופ' תומס סטנלי, מרצה לשיווק באוניברסיטת ג'ורג'יה, החוקר זה 10 שנים את חיותם של המיליונרים: „הדרך הטובה ביותר להרוויח כסף רב היא לעבוד [illegible] שנה, 6 ימים בשבוע".

האמריקני המפורסם איננו בהכרח עשיר. [illegible] ספורטאים, סופרים וכוכבים אחרים מהווים [illegible] מבין בעלי ההון, לפי מחקר זה. 80 אחוז [illegible] ירשו את כספם, ומוצאם מהמעמד הבינוני [illegible]

השבועון מציין, כי האמריקנים העשירים [illegible] עצמם בתור שכאלה. ורובם שומרים על [illegible] המעמדות הבינוניים. ממשיכים לחסוך [illegible] מתהדרים מעמיים לפני הוצאת כספים וגם [illegible]

פלורידה מחזיקה בשיא של מספר המיליונרים [illegible] לכל 1000), לפני מחוז קולומביה, בה נמצאת וושינגטון (17 ל־1000) וקונטיקט (16 ל־1000).

„מבטא כבד" — מכשול לקריינים ברשות השידור

רשות השידור אינה מקבלת קריינים בעלי מבטא מזרחי עמוק — כך נמסר אתמול חבר ועדת הלשון של רשות השידור פרופ' עוזי אורנן. כשנשאל [illegible] האפליה לרעה של קריינים בעלי מבטא מזרחי. התשובה שקיבל היתה כי הרדיו והטלוויזיה מקפידים דווקא על הגיית ח' וע', אבל, כשקריין בעל מבטא מזרחי עמוק — הללו לא יתקבלו. משום שהאוזן רגילה למבטא ישראלי ולא למבטא מזרחי עמוק או אחר. והדברים אמורים גם לגבי בעלי מבטא מבריה"מ או ארה"ב, שיופנו — אם הם בעלי כישורים רדיופוניים — למחלקה הרוסית או האנגלית. עוד החליטה ועדת הלשון בראשותו של פרופ' אהרון דותן, כי בטלוויזיה תונהג בקרוב פינת לשון, וכי להבא יוקפד יותר על עברית תקנית. עד כה נשמעו מראיינים שאומרים: ששת הנערות במקום שש הנערות וכיו"ב. [illegible]

לדמותו של הרס"ר המפורסם של צה"ל — ויקטור, שהוצגה [illegible] זיאון השעווה במגדל שלום ת"א, נגרם נזק כאשר אחת [illegible] „סחב" את כובעו.
(צילום: ישראל סימונקין)

השכר יורד; הצריכה עולה

סעודת חינם לשבעים

בשכר מותר לטפל בכפפות איגרוף ואל ההון הספקולנטי מתקרבים על קצות האצבעות, שמא יברח או ישתולל... ■ אחר־כך יש מי שמוטרד מן העלייה בצריכה

מאת לוי מורב

העלייה הנמשכת בצריכה הפרטית בחודשים האחרונים (נובמבר ודצמבר 85) מעוררת דאגה ב„צמרת הכלכלית". כך, לפחות, נמסר בכלי התקשורת. חלק מן הצמרת אפילו הזדרז לקבוע „שהעלייה" בשכר נטו בחודשים אלה מצביעה על מקור אפשרי להתחדשות הצריכה.

„מעריב", שאימץ לו באחרונה את מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אל חזהו ומרעיף עליו שבחים ללא גבול, מגלה „קשר בין ההיסוסים שגילתה לאחרונה הממשלה לקיצוץ הוצאותיה, לבין העלייה הגדולה ביבוא מוצרי צריכה בדצמבר". אין זה מקרה ש„מעריב" מהלל ומשבח את קיסר. הרי בתקופת כהונתו זכה השכר לחזור ל־1967. וזכותו של העיתון להלל, לשבח ולקלס את מי שהם רוצים. אני מניח שקיסר ודאי חושב ששבחים אלה מגיעים לו. אני רק יכול לנחש, שיצחק בן־אהרון היה מרגיש רע מאוד עם שבחים כאלה.

רווח נקי

עד כאן זה מובן. מה שלא ברור הוא הקשר שמוצא „מעריב" בין ההיסוסים בקיצוץ התקציב לבין העלייה בצריכה. ייתכן ש„מעריב" לא מקבלים את הנתונים המעודכנים. המומחה לשוק ההון של „קול ישראל", חיים בנדרור, חישב ומצא, שמשקיע ישראלי שהמיר את המט"ח שלו באחד ביולי 85' (עם הפעלת התוכנית הכלכלית) לפקדון שקלי נושא ריבית (תפ"ס, מק"ם, פק"ם וכו'), עשה בסוף דצמבר רווח נקי (אחרי מס) של יותר מ־90 אחוז. כלומר, אם הוא השקיע 100 דולר, הוא צבר בסוף השנה 190 דולר.

חיים בנדרור איננו חשוד בעיני „מעריב" ואנשי „צמרת האוצר" כמתנגד לתוכנית הכלכלית. נהפוך הוא. כזה הוא גם משה מנדלבאום. לשעבר נגיד בנק ישראל. שגילה לפני זמן לא רב שמייד עם הפעלת התוכנית הכלכלית הומרו 900 מיליון דולר מפת"מ (כלומר צמודי דולר) לפקדונות נושאי ריבית. אם שני האדונים הללו צודקים, ואין ספק שהם כאלה, הרי בפרק זמן של שישה חודשים גדלו הנכסים הפיננסיים ה„חמים", הנזילים והספקולטיביים מ־900 מיליון דולר ל־1.7 מיליארד דולר!!

אם ניקח בחשבון שעל ריווחי הריבית מוטל מס של 45 אחוז, הרי מדובר בתשואה ברוטו (לפני מס) של כ־180 אחוז. זאת בתקופה בה ירד השכר ברוטו בשירות הציבורי לרמה של 1967 והשכר ברוטו בסקטור העיסקי לרמה של 1977.

טיפול זהיר

היה משפט נוסף במאמר המערכת של „מעריב", שכדאי להתעכב עליו: „...הלקח העיקרי שניתן להפיק מתגובת היבוא בחודש שעבר הוא, שאסור לאחראים על המשק לשכוח אף לרגע שבידי הציבור מצוי הון רב..." ואולי לנוחיות עורכי „מעריב" כמה נתונים נוספים שוודאי נשמטו מידיעתם: רק 4 אחוז מציבור מחזיקי הפת"מ (ערב יולי 86) החזיקו יותר מ־70 אחוז מהערך הכספי של ההפקדות. נכון שראש הממשלה הסביר שאסור לפגוע בפת"מ, מכיוון ש־80 אחוז ממנו מוחזק על־ידי שכירים. הצרה היא, שהשכירים מחזיקים 85 אחוז ממספר החשבונות, אבל פחות מ־10 אחוז מהערך הכספי. לכן, „ההון הרב שמצוי בידי הציבור" הוא משפט שיקרי. ההון הרב מצוי בידי חלק קטן מן הציבור, אותו חלק שעימו היטיבה ה„תוכנית הכלכלית להצלת המשק", שהיא בעצם התוכנית הכלכלית להעשרתם של מעטים על חשבון הרבים.

לפני שבועות מספר הציע שר הקליטה יעקב צור, שבמסגרת המדיניות הכלכלית יעשה טיפול גם בנכסים הפיננסיים בצד הטיפול הקשתני שנעשה בשכר. השר דיבר ביומן הבוקר של „קול ישראל" וכמה דקות אחריו הופיע המומחה של הרדיו לשוק ההון, חיים בנדרור, בתשובה לשאלתו של שלום קיטל, אמר המומחה שהנושא של הנכסים הפיננסיים הוא עניין רגיש מאוד, שצריך לטפל בו בזהירות, מכיוון שכל טיפול לא זהיר עלול לגרום לבעיות.

השכר איננו נושא רגיש. בשכר ובהכנסות מעבודה מותר וצריך לטפל באגרופנים. פיננסים זה עניין אחר לגמרי. כאן צריך ללכת על קצות האצבעות ולטפל בכפפות של משי. ההון הספקולטיבי עלול לברוח או להשתולל, אם לא יתנו לו תשואה של 180 אחוז בחצי שנה.

איפה נשמע דבר כזה? ועכשיו „הצמרת הכלכלית" מודאגת. אז למה שלא תשחקו שוב את השכר. למה לא לחזור לרמה של 1957 ואולי של 1952. אני מנחש שאפילו „הארץ" יכתיר במזכ"ל ההסתדרות לאיש השנה. אם יחזור השכר לרמה של 52'.

מרצדס בהנחה

יש משהו מגוחך ב„דאגה" מחידוש הצריכה. מי שדאג להעשיר את עשירי הפיננסים, לא הסתפק בכך. הוא עשה עוד תרגיל. הקפאת שער החליפין חלה רק ביחס שבין השקל לדולר. מול המטבעות האירופיים העיקריים פוחת השקל בכ־20 אחוז מאז יולי 85'. במקביל חלה הקפאת מחירים מלאה על מחירי מוצרי היבוא. התוצאה — כל מי שרוכש היום מכונית או כל מוצר אחר שמיובא מאיטליה, מצרפת ומגרמניה, זוכה בהטבה שנעה בין מאות לאלפי דולרים במחיר המכונית למשל. יתר על כן, ככל שהמכונית יקרה ומפוארת יותר, גדל מרכיב הסיבסוד. זאת ישראל של 1986: מזכ"ל ההסתדרות איש השנה של עיתון ימני, שמרני ואנטי־סוציאליסטי. הסובסידיות על התחבורה הציבורית העממית קוצצה כמעט לחלוטין ואילו למי שקונה „מרצדס" או „ב.מ.וו." נותנים הנחות בשיעור של אלפי דולרים.

ישראל הפכה למדינת רווחה לעשירים בלבד.

כמה הפסדת על הווידאו?

מאת פ. סבר

כאשר אתה קונה רהיט או מקרר, אתה רואה בכך השקעה: הסטאטיסטיקאים רואים בכך צריכה. מבחינתם, ההבדל בין מוצר השקעה למוצר צריכה הוא ביעודו: מה שמשמש לייצור נוסף הוא השקעה. מה שמשמש להנאותינו השוטפות הוא צריכה. את הגבינה הלבנה אנו אוכלים מייד, ואת מכשיר הווידאו אוכלים לשיעורין במרוצת שנים אחדות, אך לא זו וגם לא זה משמשים כתשומות בתהליך ייצור, אינם מייצרים מאומה.

האומנם לא? אם מכונית פרטית (גם היא מוצר צריכה) מחליפה רכב ציבורי, היא מייצרת זרם של שירותי הסעה, כלומר היא השקעה לכל דבר. אם מכשיר וידאו מחליף ביקור בקולנוע, גם הוא מייצר שירות חוזר ואפשר לסווגו כהשקעה. וספר לימוד המחליף מרצה מטעמם, האין כהשקעה דינו?

בלי ספק, חלק מן הצריכה הוא השקעה. אבל זו השקעה ביעילות הנשחקת מהר מאוד. בשנים האחרונות הצטיידו משקי הבית בארץ במכשירי חשמל אלקטרוניים, שהיו המילה האחרונה של הטכנולוגיה הקודמת, הנגמרת. נכס הקניות הנבהל של הישראלי נערך על צוקו של שבר טכנולוגי. ולכן היה, במונחים כלכליים־השקעתיים, מאוד לא יעיל. הווידאו הוא הדוגמה המובהקת לניבוי: זה כשנתיים ברור למומחים, כי המכשירים הקיימים בשוק, גדולים, מסורבלים ויקרים, הם ירושה של דור אלקטרוני קודם. אין שום סיבה כבירה לכך, שאחרי הפירצה הראשונה יהיה מחירו של מכשיר וידאו פשוט גבוה ממחירו של מכשיר הקלטה פשוט. כלומר כמה עשרות דולרים. אין סיבה שקלטות הווידאו יהיו גדולות מקלטות סטריאו, או יקרות מהן פי עשרות מונים.

הפירצה כבר החלה, בדצמבר אשתקד. ערב מכירות חג המולד, יצאו לשוק האמריקני והאירופאי מכשירי וידאו ראשונים מסוג 8 מ"מ — נוחים, ניידים, דקים — ובתוך שנה גם יהיו זולים מאוד. כזכור, מכשיר טלוויזיה זעיר תנייד ראשון עלה 500 דולר; היום אותו מכשיר בדיוק נמכר בניו־יורק ב־80 דולר. עם הופעת מכשירי הווידאו 8 מ"מ הפסידו כל המכשירים הגדולים הקיימים לפחות 30 אחוז עד 40 אחוז מערכם. וההפסד — לדעת המומחים — יעמיק וילך. בארץ ההפסד לבעלי הווידאו יגדל, משום שעל מכשירים אלקטרוניים זעירים וניידים חל בדרך כלל מכס נמוך בהרבה מן המוטל על הגדולים, בעיקר מפני שאת הקטנים יותר קל להבריח ובדיניות המכס היא להסתפק בשיעור נמוך כאשר המוצר קל להברחה.

בשלהי 1986 תוכל לרכוש בחנות באלנבי וידאו 8 מ"מ ב־250 דולר. כיום מחירו של מכשיר גדול בעל איכות מקבילה הוא בין 1500 ל־2000 דולר.

הלקח: ראשית, מחיר גבוה אינו אומר שום דבר על איכותו של המוצר לצריכה מיושבת. שנית, המסחר בארץ מזמין השקעות צרכניות לאי־יעילות: אין יצור משני למוצרים אלקטרוניים שהתיישנו, או שהטכנולוגיה שלהם מיושנת. שלישית, אם אתה רוצה לחסוך, תתאפק ואל תקנה מכשיר אלקטרוני עד שמחירו לא התייצב סופית — באירה ב. ואהרון חביב: מי שמשקיע בצריכה, ספק אם הוא משקיע בתבונה.

פריג'ידר במקום לחם

מאת יוסף שמי

כולם מספרים אותו סיפור על שחיקת השכר, שחיקה המגיעה עד 22 אחוז בסקטור הציבורי. עוד לא עיכלנו את הידיעה הזו — שאגב, זוכה גם לאישור מצד האוצר, כשיצחק מודעי זוקף לזכותה זו את הצלחת „התוכנית הכלכלית שלו" — והנה, אנו זוכים למטר של נתונים: עלייה בצריכת מוצרים בני־קיימא — מכוניות, מכונות כביסה, טלוויזיות צבעוניות ווידאוקסטים. היש עלייה בהכנסת השכירים או להיפך?

יורם ברזילי, ראש המכון הכלכלי החברתי בהסתדרות, אומר כי אכן ישנה עלייה בנטו שכירי השכירים בשל עידכון מדרגות המס ונקודות הזיכוי. העלייה הזו בנטו חלה אצל השכירים המשתייכים לקבוצת ההכנסה הגבוהה, כי הם בראש ובראשונה נהנים מעידכון מדרגות מס. מי שמשתכר מעט ואינו משלם מיסים — או משלם מעט מאוד, גם אינו נהנה מעידכון מדרגות המס. העלייה בשכר הנטו היא בין 8 ל־9 אחוזים. העידכון החל בספטמבר 1985 ויסתיים בינואר. מדיניות זו מגדילה, כמובן, את הפערים החברתיים.

יורם גבאי, סגן המנהל על מינהל הכנסות המדינה, סבור כי עד עתה עלה שכר הנטו כ־9 אחוזים. מערכת המיסוי אינה יכולה לפתור את כל בעיות המדינה. עם זאת, הוא רואה בשינוי בצריכת מוצרים בני־קיימא תוצאה של כמה גורמים. השפעה מסוימת יש לציפייה לעלייה בהכנסה פרמננטית, לא חד־פעמית. האנשים אופטימיים כנראה. חלק מהציבור מצפה לשינוי שער המטבע, וגם זה מעלה את הרכישה של מוצרים בני־קיימא. סך־כל העלייה במכירות אינו מדאיג, שכן בשנתיים האחרונות צרכנו מעט, יחסית. העלייה, על כן, אינה כה חריפה.

דוברים אחרים מצמרת האוצר ראו קשר בין עלייה בצריכה לבין העלייה „ברמת הנזילות" שבידי הציבור, בין השאר בעקבות פידיון מניות הבנקים שבידי הקשישים.

בדצמבר נמכרו 5,177 מכוניות פרטיות, גידול של 51 אחוז בהשוואה לנובמבר. וגידול של 11 אחוז לעומת דצמבר 1984. מישהו חישב ומצא, כי בדצמבר נמכרו מדי יום 167 מכוניות. איש המכירות מחברת פורד, חברה שזה עתה פירסמה ידיעה בדבר משלוח של כמה מאות „פיאסטות" המגיעות ארצה ונמכרות במחיר מוקפא, אומר כי יש להבדיל בין חברות המייבאות רכב ממדינות בהן התמורה ניתנת על־פי חישוב צמוד לדולר האמריקני, לבין יבוא רכב ממדינות בהן התמורה ניתנת במטבעות אירופיים. השער המוקפא של הדולר, נפוץ רק בכ־10 אחוז לעומת השער השוטף. לא כן הדבר במקרה של המארק הגרמני או הפראנק הצרפתי. על כן, ממשיכים לייבא מכוניות יפאניות, איטלקיות וספרדיות. זאת, בעוד שכמעט והופסק יבוא רכב מיצרנים המתחשבנים במארקים גרמניים. אבל זה עוד לא הכל. היבואן פועל בתנאי לחץ מצד גורמים שונים, בין השאר מהיצרן, שמההזמנה עד לאספקה עוברים שלושה חודשים ויותר, והיבואן חייב להביא את הסחורה אם אינו רוצה לגרום לנתק של מקור האספקה.

זה צד אחד של המטבע, היבוא. הצד השני הוא המכירה, המושפעת מההוזלה היחסית של הרכב בשל הקפאת מחירים, מהציפיות לשינוי שער המטבע, מהצטברות כספים בידי הציבור, מהדעה כי בתנאי שוק ההון הקיימים, רכב חדש הוא בגדר השקעה כדאית.

אנשי ענף היבוא מקווים מאוד, כי האוצר ישתכנע סוף־סוף שיש לשנות את מחירי הרכב ולא לאלץ יבואנים לתת הנחות לכל רוכש מכונית. הטענה של הענקת מתנות — נכונה רק בחלקה. שכן יבואנים מסוימים מנצלים את מצב הלחץ בו נתונים הרוכשים ומאלצים אותם לרכוש רכב עם „תוספת", כמו למשל, מיזוג אוויר. ובכן, המיזוג הזה — כך אמר איש מחברנו'ה על הקולגות — מפצה את היבואן על ההפסד הכרוך במכירת מכונית על־פי שער מוקפא.

הקפאת מחירי המכוניות, גורמת — שלא במתכוון — לשינוי הרגלי הרכישה של הישראלי המצוי. במקום העדפת רכב צרפתי הוא עובר לפיאט ולאיטלקי. מבחינת האוצר או הממשלה, אין זה משנה בכלל מכוניותיו של מי מאלה נעות בארץ ונזקקות לשירותי אספקה של חלקים ושירותי מוסך.

גידול ביבוא הרכב ניתן להסביר על־ידי תירוצים שונים, כגון המצב בשוק המשמשות, רצון להשקיע במשהו „ממשי" ועוד. לא כן הדבר בנוגע ל„צבעוניות", מכונות כביסה או וידאו. השאלה היא, היכיצד קורה שבחודשים מסתמנת ירידה במכירות מוצרי מזון ועלייה במכירות מוצרים בני־קיימא. ברור מעל לכל ספק, שהמשק אינו יוצא נשכר מירידה בצריכת מזון, שהוא בעיקר מתוצרת כחול־לבן, בעוד שרוב המוצרים בני־הקיימא מיובאים. בעוד חודש, בהתפרסם נתונים מעודכנים לינואר, נדע האם מגמה זו נמשכת, ואז גם נוכל לדעת באיזו מידה נכשלה המדיניות הכלכלית, שעיקרה הורדת הצריכה והיבוא.

איך זה שהשכר נשחק ואילו צריכת המוצרים בני־הקיימא עולה? ■ הכסף שבידי הציבור מגלה נזילות אופטימית וחוץ מזה — מכניסים פחות לפה ואז נשאר יותר מה להכניס לסלון

טלוויזיה בבוידעם — „אפיק השקעה" בטוח

מאת זהבה מוזס

לפני כחודשיים פורסמה בעיתון מקומי של אחת מערי השפלה מודעה על מכירת דירת פאר בת חמישה חדרים באזור יוקרתי בעיר. הבעלים, שלא האמינו ביכולתם למכור את הדירה במחיר טוב, נקבו את מחירה בדולרים והעלו את תקרת המחיר כדי לאפשר לעצמם מרחב מיקוח. את שהתרחש לאחר פרסום המודעה סיפרה בעלת הבית: „ברגע שהעיתון הופיע, לא פסק הטלפון מלצלצל וקונים פוטנציאליים באו בזה אחר זה לראות את הדירה. אנשים הגיעו אפילו מאוחר מאוד בלילה, כי לא רצו לחכות למחר, שמא מישהו אחר יזכה בדירה. לאחר שראינו כי הביקוש לדירה גדול, החלטנו לא למכור אותה ולחכות ומרמה. אם המשק יתאושש נקבל תמורתה יותר כסף.

„בינתיים אין לנו אפיק השקעה טוב יותר עבור הכסף מאשר אחזקת הדירה. אגב, הקונים שבאו לקנות את דירתנו לא התייאשו והם ממשיכים לדפוק על דלתות השכנים בבניין שלנו ובבניין הסמוך — אולי מישהו יתפתה ויסכים למכור להם. הם היו מוכנים לשלם מיד את מלוא המחיר שאנחנו דרשנו עבור הדירה".

הפירסומים על עלייה בשיעור הצריכה הפרטית ויבוא מכשירי החשמל והרכב לא התמיהו את תושבי אותה הסביבה. אומר חזי, בעלים של חנות למוצרי אלקטרוניקה: „אצלי מלא כל היום, והחנות מלאה קונים. נכנסים גם צעירים (גם מבוגרים, אפילו קצת קשישים. כולם רוצים היום לקנות". כשראה את הבעת הספק על פני הראה לי את רשימת המועדים לאספקת המקררים, מכונות הכביסה, התנורים, הטלוויזיות, מכשירי הווידאו ו„הלהיט הגדול שלי" — תנורי מיקרוגל. הרשימה היתה ארוכה מאוד.

מקלט — גם לילדים

לדברי חזי נכנס לחנותו משבוע שעבר אדם מבוגר, שקנה שלושה מכשירי טלוויזיה צבעוניות. כאשר שאל אותו, לאחר ביצוע העיסקה, כמובן, מה יעשה עם שלושה מכשירים, היתה תשובת הקונה: „מקלט אחד לי ושניים לילדי. הבת, כשתתחתן, תקבל את הטלוויזיה". רק בהמשך השיחה שיגלו התברר לבעל המוטעה, שהבת היא רק בת 16 ואין לה עדיין חבר.

לדעת חזי „אנשים משקיעים כיום במוצרי חשמל כיוון שאין להם אפיקי השקעה אלטרנטיביים אחרים. הם הדברים בטוחים שיכולים לעמוד באריזת קרטון עד לשימוש בהם. בנוסף לכך, מחירי המוצרים השונים הוקפאו וכיום זול יותר לצרכן לרכוש את המוצר כאשר בעל החנות והיבואן מסבסדים". לדבריו, הוא גם ידע לספר על מפעל מקומי לטלוויזיות, שאינו מספק מקלטים לבעלי החנויות במועד, כיון שאינו רוצה להמשיך ולמכור להם במחירי המסד.

„המכירות לא יצאו"

מוטי מ„סלון להט", הסמוך ל„חזי אלקטרוניקה", חושב שאין אצלנו עלייה או ירידה במכירות: „קונים אותו דבר, ואותו סוג אנשים שנכנס לחנות קודם, נכנס גם כעת. אצלי לא מרגישים בהבדל. המכירות נשארו באותו היקף".

שני הצעירים בעלי חנות סטריאו, דוד ומשה, מוכרים בחנותם מערכות סטריאו פרטיות, מכשירי וידאו ומכשירי חשמל ניידים אחרים. לדעתם, יש בחודש האחרון עלייה בהתעניינות לגבי אפשרויות הרכישה של מוצרים שונים, ופחות ברכישה עצמה. בחנותם רוכשים במיוחד זוגות צעירים, שאספו את כל כספי החתונה ובאו לרכוש מערכת טובה. כמו כן סיפרו על זוג בגיל הבינים, שבא לרכוש מערכת לו ולבנו בכספי תוכנית החסכון שהשתחררה להם כאמצעה.

יהודה, מחנות דירות, אומר כי אצלו „המכירות נרגעות ואני ממש מרגיש את זה בכיס". בתחילת החודש שעבר הוא מכר שתי דירות קטנות ומאז לא בוצעו אצלו שום עסקות נוספות. והוא יודע מפי קולגות למקצוע, שגם במשרדי תיווך אחרים בעיר לא בוצעו רכישות ועל דירות יוקרה הם בכלל לא מדברים. לדבריו, דירות יוקרה רבות מוצעות למכירה, אך אין להן קונים. לדעתו, שחיקת השכר הגדולה ופשיטות הרגל של הקבלנים עוררו קצת פאניקה אצל הרוכשים האפשריים ולכן ישנה ירידה בקניית הדירות.

גם בלשכת המסחר טוענים, כי הפרסומים השונים על עלייה בצריכה הפרטית אינם נכונים. במעין תשדיר שירות שהקריאה בפני מזכירתו של המנכ"ל צבי עמית, נאמר כי קיימת ירידה גדולה ביבוא מוצרי צריכה בניגוד לפרסומים שהיו.

מבדיקה שנערכה על־ידי כלכלני איגוד לשכות המסחר, בעקבות פרסום נתוני היבוא מחודש דצמבר, עולה כי בששת החודשים מאז הופעלה התוכנית החדשה ירד היבוא בעשרות אחוזים. זה לעומת התוצאות הראשונות של 1985 וזה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. רק ביבוא מכשירי הווידאו מסתמנת עלייה. כאשר ביקשתי הסבר לסתירה לאור העובדות השונות שהוצגו בפרסומים, נענתי כי המנכ"ל עסוק.

נראה, אם כן, שיש עדיין בידי חלק מן הציבור כספים והמחפשים אפיקי השקעה בטוחים והאינפלציה הנמוכה. אם כן, ציפור אחת ביד משתיים על העץ נכונה גם מעט. רבים מעדיפים לרכוש תנור אחד בטוח מאשר להשקיע את הכסף בפרוייקטים גדולים, שמקימיהם עשויים לפשוט את הרגל.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב.
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר.
6.1.86

מכתבים לידיד

„מדינת טריפה"

נפתלי חיקר,

הוויכוח על תיקון חוק השבות מתמצה בתוספת של מלה אחת לחוק הקיים — „כהלכה" (לגבי הגיור), אך אין זו אשליה בלבד לחשוב, כי זו התחנה האחרונה בשאיפתם של הדתיים להבטיח כהגדרתם את „האופי היהודי" של מדינת ישראל. כעת הם רוצים להוסיף את „ההלכה" לעניין הגיור, אך המטרה הסופית היא להפוך את ישראל למדינת הלכה. בוא נעזוב לרגע קט את כל ההתכתשויות האקטואליות על האיצטדיון ברמת־גן, על הרכבל בחיפה וכדומה, ונשמע מה הם אומרים על מהותה של המדינה, כפי שהם רוצים לראותה.

באחת התוכניות הדתיות שהטלוויזיה שלנו משופעת בהן, נערך בשבוע שעבר עימות, כביכול, בנושא התחיקה הדתית. שלושת המשתתפים בדיון נשאו תואר רבני, כך שהעימות היה לכל היותר על טקטיקה ולא על המטרה. בכל הדיון עברה כחוט השני הטענה, כי התחיקה הדתית אינה דרושה לדתיים בלבד, אלא לעם כולו, למדינה.

חילוקי הדעות היו על דרך הכפייה או על דרך שילובה בדרכי הסברה בקרב הציבור החילוני, כדי שיקבל את הפיכת המדינה לבעלת צביון דתי מובהק. השלושה: שר הפנים יצחק פרץ איש ש"ס, ח"כ הרב אליעזר ולדמן איש „התחייה" וח"כ הרב מנחם הכהן ממפלגת העבודה, היו שותפים לדעה, כי מקורה של הלאומיות היהודית, גם כיום, היא בדת. אומנם הרב מנחם הכהן כאיש ליבראלי מעדיף דרכי נועם והסברה על פני כפייה חוקתית, אך בתפיסה עצמה אינו נבדל מן השר פרץ. האחרון מכריז: „תיטול מאנו את התנ"ך ואז אין לנו זכות על הארץ הזאת".

מה פירושה של ההכרזה הזאת? אם לראות בתנ"ך אחד מספרי המוסר וההיסטוריה היפים, בו משולבים קורות עמנו לפני אלפי שנים, המעידים על שייכותנו לארץ זו בטרם התפזרנו לכל חלקי תבל? גישה כזאת מקובלת גם על הציבור החילוני. אך על־פי גירסתו של השר פרץ, השיבה לארץ התאפשרה אך ורק בזכות התנ"ך, ואילו ישיבתנו כאן וקיומנו המדיני יהיה חסר כל ממשות והצדקה אם המדינה הזאת לא תישא „אופי יהודי" על פי האינטרפרטציה שלו, כלומר, מדינה שבה אורח חייו של הציבור כולו יהיה מבוסס על ההלכה.

וזוהי המחלוקת האמיתית בינינו לבין הדתיים. על־פי תפיסתם, קיומה של מדינת ישראל „עוד אחת מן המדינות בעולם, אין לה כל ערך" ואילו בעיני הרוב הגדול, אני מניח הרוב המכריע של הציבור בארץ, הפיכת מדינת ישראל למדינת ההלכה לא תותיר להם מקום בארץ הזאת.

שובנו לארץ נתאפשר הודות לתנועה הלאומית, התנועה הציונית, שקמה במאה השנים שחלפו. תנועה, אשר אביה הרוחני ומייסדה היה בנימין זאב הרצל. היא קמה בזכות אותן עליות חלוציות, שברובן לא היו דתיות, ובוודאי שלא נמצאו בשורותיהן קנאים דתיים של אגודת ישראל. העובדות בשטח — הקמת היישוב היהודי המודרני היא פרי של עבודה מפרכת ביישוב הארץ, ארגון המאבק נגד הגבלות העלייה, ולאחר מכן הכוח המזוין של היישוב. כל אלה הם שהכינו תשתית הכרחית למאבק על השגת העצמאות המדינית. זו לא היתה מושגת לולא השפעה הדרמאטית של השואה, שהעיקה על מצפונה של האנושות, וקונסטלציה בינלאומית חד־פעמית של הבנה בין שתי המעצמות הגדולות, ארצות־הברית וברית־המועצות בעת ההכרעה הגורלית באו"ם.

אתה בוודאי תוהה, ידידי, למה אני חוזר על דברים שגרתיים אלה? ובכן, בימים אלה נערך מסע קולני לחשיפת „פרצופו האמיתי" של הרצל, המתואר בעיתונות הדתית החרדית כ„אדם שהוביל לשמד את כל היהודים". הם כבר דורשים להחליף את שמות הרחובות הרצל וסוקולוב בבני־ברק לשמות רבנים ידועים.

הם פותחים במסע השמצה נגד הציונות בארץ, שאליה הגיעו בזכות המאבקים של התנועה, בדיוק כפי שלמדו בה עוד בגיטאות של מזרח־אירופה כ־40 השנים הראשונות של המאה הזאת. עצם קיומה של המדינה על חוקיה ומוסדותיה מהווה לדידם כפירה באמונתם הדתית. דגלה של המדינה זר להם, משום שאינו דגל התורה, והמרחיקים לכת ביניהם יגידו, כי מוטב להם לחיות בארץ זו תחת שלטון זר, ולא תחת השלטון של מדינת ישראל, הזרה לאמונתם הדתית.

לא, איני מתייחס לנטורי קרתא, שאפשר לראותם ככת חריגה. אני מדבר על הזרם האגודאי (לרבות הפלג הנקרא ש"ס). בעיתון „יתד נאמן", השוקד לבטא נאמנה את הזרם הזה, תמצא הרבה ביטויים של סלידה מעצם קיומה של המדינה, אשר דוד בן־גוריון קבע, כי „זו אינה מדינת הלכה, אלא מדינת חוק".

קנאות דתית, כמו כל קנאות, אינה מסתפקת בהישגים חלקיים. גם מי שמגלה הבנה לערכה של הדת, אך מעז לצאת נגד גילוייה הקיצוניים, יזכה במנת ביקורת שמטרתה לחשוף את „בורותו" במשמעותה של הדת היהודית. כך אירע לשמואל שניצר, עורכו לשעבר של „מעריב", שאיש לא יגדירו כלוחם נגד הדת ר"ל, על שהעז באחד ממאמריו לתקוף את הדתיים הקיצוניים במאה־שערים. „יתד־נאמן" יצא במאמר גדול, שאגב נסיון ללמד את שניצר את המשמעות האמיתית של הדת היהודית מגלה, כי קריאתו של שניצר לכבוד חוקי המדינה אין לה כל אחיזה באמונתם של הדתיים. הם לא רצו את המדינה הזאת, ובוודאי לא את חוקיה.

וכך הם כותבים: „מעולם לא היה ליהדות שום רצון ושום תקנה לשלטון, גם כאשר התפללו בני ישראל ומתפללים עדיין שלוש פעמים לציון, לא חיפשו שלטון, לא נתאוו „למדינה". ומכיוון שמדינה זו לא הוקמה כמדינת ההלכה, הרי „לשלומי ישראל אין שום צורך ואין שום תועלת בשלטון המדינה כפי שהיא. להיפך, כאשר תחת שלטון יהודי נעשים כאן דברים המחרידים את לבות עם ישראל בצורתו המקורית, הרי לא פלא הוא יחס הזלזול והדחייה למוסדות המדינה".

מחבר המאמר (גור אריה) מספר לנו, כי במציאות „נוראה" זו קיימות שתי גישות בקרב היהדות החרדית. האחת אומרת ש„היות שישנה מדינה, עם שלטון של יהודים, הבה נפעל כפי יכולתנו שהשלטון יתנהג כפי שיהודי חייב להתנהג". בעלי גישה זו הופכים למעין „משתפי פעולה" עם השלטון הזר בעיניהם. אבל ישנם בעלי גישה שנייה האומרים, כי „אין רצוננו כלל וכלל בכל הכרה, אפילו דה־פקטו, עם המדינה ומוסדותיה. אנו דרים בא"י בגלל אהבתנו לציון, אנו כאן משום שהארץ קדושה ורצוננו לגור בארץ הקודש, אך עם השלטון אין לנו ולא יהיה לנו שום קשר. אדרבא שלטון גוי, עדיף במידה מסויימת מאשר שלטון של יהודים, המתנהגים כגויי הארצות. לשלטון גוי אין אנו אחראים כלל, ואילו לשלטון יהודי יש לנו אחריות..."

אכן, חד וחלק, מדינה זו על חוקיה ומוסדותיה זרה להם לחלוטין, וההבדל בגישה אל עצם קיומה, הוא בין הפוסלים אותה כטריפה, שעצם המגע עמה מטמא את היהדות, לבין המוכנים „לשתף פעולה" עם היצור הזר על־פי הכרתם.

כאן אינך יכול שלא לשאול, כיצד המנהיג המדיני (להבדיל ממנהיגים רוחניים, שהם מועצת גדולי תורה ומועצת חכמי התורה) של הזרם הזה, הרב יצחק פרץ, משמש שר בממשלה זו — שר הפנים, שאינו „משתף פעולה" עם השלטון", אלא הוא עצמו מהווה אחד מגורמי השלטון, שהוא למעשה שלטון „יהודי־גויי"? ואם שר הפנים יצחק פרץ יטען שמאמר זה הוא „חריג", או שאינו מבטא את דעתו, תהיה זו בשבילי הפתעה גדולה. כל כך למה? משום ש„יתד נאמן" איננו סתם עוד עיתון. זהו ביטאון הנתון לביקורת קפדנית ביותר של גדולי התורה, לגבי כל מלה המודפסת בו.

בימים אלה פורסם בעיתון זה מאמר־מערכת, המגלה שמערכת העיתון „מתוך חשש מפני שגיאות ומעידות, הרכיבו על ראשם ועדת ביקורת המורכבת מתלמידי חכמים, היושבים והעוסקים בתורה כל ימיהם ולילותיהם. ולמען הצב את גבולותיו הרוחניים הנכונים של העיתון, נענו לקריאת רבותיהם הגדולים שליט"א, והחליטו לתרום שעות יקרות, כדי לעבור על כל החומר הכתוב, לבדקו בשבע בדיקות, עד כדי יוכשר לדפוס למקרא בציבורנו, המתרחק מן הכיעור, ונזהר אף מן הדומה לו..."

אכן, הוויכוח אינו על זכויות הדתיים במדינת ישראל, אך על זכותו של הציבור החילוני לחיות על־פי בחירתו. זהו ויכוח בין הכופרים במדינה במתכונתה הנוכחית, לבין מי שלא ימצא לו מקום כאן, אם תהפוך ישראל למדינת ההלכה.

שלך בידידות

מארק גפן

כפיל במערבון אמריקני

מאת צבי טימור

ארצות־הברית איננה ששה להפעיל את כוחה הצבאי, למרות שהיא אחת הנפגעות מאנשי הטרור של אבו־נידאל. גם איטליה, אוסטריה ומדינות אירופיות אחרות, שאזרחיהן נפגעו, אינן מתכננות פעולה צבאית. על פי הידיעות על התבטאויות פקידים בכירים אמריקניים, מוכנה ארה"ב לתת אור ירוק לישראל לפעולה צבאית נגד לוב או קבוצת אבו־נידאל. אך אינה מוכנה להפעיל לשם כך את הצי השישי.

בשעתו נוצלו מעשי אבו־נידאל על־ידי שרון לפתיחת מלחמת לבנון. גם אז עם „אור ירוק" שניתן על־ידי ממשלת ארה"ב. שלוש שנות מלחמה בלבנון הוכיחו רק את מגבלות מדיניות הכוח ושהשימוש בו הגיע לכלל מיצוי. קרוב לוודאי, כי גם הפעם שימוש בכוח על־ידי ישראל לא יוכל להסתיים במכה מוגבלת, אלא עלול להידרדר למלחמה מקיפה יותר, בין אם המכה תונחת על לוב או על סוריה.

מדינות אינן ששות להסתבך במלחמות ממושכות. מצרים, שנפגעה בפרשת „אכילה לאורו", ריכזה כוחות צבא בגבולה עם לוב, אך נמנעה מלהפעיל אותם. איטליה בוודאי זוכרת, בזכרון המדיני הקולקטיבי, את פרשת המסע ללוב שהתחיל ב־1922 ושנסתיים במלחמה ממושכת בת 12 שנה. גם אחריה היו מרידות נוספות ובסופו של דבר נסתיימה המלחמה רק ב־1945 עם תבוסת איטליה וגרמניה במלחמת העולם השנייה.

בשם הריאליזם המדיני

מכה מוגבלת — מעין פעולת גמול — עלולה להביא לתגובות מרחיקות־לכת מצד קדאפי וללבות אש כזירה. כידוע, קל לפתוח במלחמה אך קשה מאוד לסיים אותה. אין לכך כל חשיבות אם קדאפי הוא מטורף אם לאו. ישראל אינה השוטר של האיזור. והיא לא צריכה להתנדב גם לטיפול במחלות נפש.

כל זה נאמר בשם הריאליזם המדיני. מדינה לא יכולה לנקוט עמדה של „ייעשה לי צדק אף אם זה סוף העולם". אם כי לעתים שיקולי מדיניות פנים. מובילים לנקיטת צעדים שאינם מעגנים האינטרס הלאומי. מצדדי התגובה הצבאית, ולא חשוב נגד מי וכמה אמצעים, מוכנים להתלבט בין תגובה מאסיבית באמצעות כוחות צה"ל או חיל־האוויר. לבין אמצעים של „פינצטה", אך מתעלמים מכך שגם האמצעים האלה נוצלו כבר לסירוגין בעבר בלי שפתרו דבר כלשהו: אולי להפך, סיבכו את כל הבעיות.

אלה מקרב המדינאים שמדגדג להם בין האצבעות, לא מוכנים להשלים עם כך שקיומו של כוח אדיר לא תמיד יכול להבטיח את הפעלתו ההגיונית. אפילו ארה"ב נמנעת מכך. הם מצדדים בהפעלת כוח לשם מתן סיפוק רגעי וללא הפעלת הרציונאליזם המדיני שהיו לשקול גם את התוצאות. אם כך, מה האפשרויות לפעולה נגד קבוצת טרור בינלאומית מסוגה של אבו־נידאל. מעצם ההגדרה הבעיה היא לא בעיה ישראלית אלא בעיה בינלאומית. לפחות מבחינה פורמלית כל הארצות התאחדו באו"ם בהגדרת הטרור ובגינוי. טרור זה אינו קשור בשום צורה שהיא למאבק לשחרור לאומי של הפלסטינים או של עם כלשהו. לכן צריך למצוא לכך פתרון במסגרת מדינית בינלאומית.

קאובוי לא צפוי

טיפול מדיני בבעיית הטרור פחות מרשים וגם הוא לא תמיד מביא לתוצאות מיידיות או לתוצאות מקוות. אולם זהו המצב גם לגבי הפעלת כוח, שאינה מבטיחה פתרון רצוי.

אילו ידעו גרמניה ואוסטרו־הונגריה, שפתחו במלחמת העולם הראשונה כתגובה לרצח יורש העצר, את התוצאות הסופיות של מעשיהן, היו שוקלות, קרוב לוודאי, את המהלך מחדש. ואין זה מקרה בהיסטוריה, שכדור בודד או כדורים בודדים הציתו תבערה.

לרייגן, גיבור סרטי הקאובוי, מתאים יותר להכריז על פרס כספי למוסרי ידיעות עם תמונת „המבוקש", על פי המערבונים המקובלים. אולם ייתכן כי דווקא הוא ילחץ על ההדק וירוקן את המחסנית על הבחורים הרעים. בכל מקרה, ממשלת ישראל אינה צריכה להתנדב להיות כפיל במערבון הזה.

מלוגאנו תצא תורה?

מאת יצחק שור

אמש, כ"ד בשבט תשמ"ו (5.1.86 למניינם), נפתחה, בעזרת השם, בעיר לוגאנו אשר בשווייץ, ועידה עולמית של אגודת ישראל. כמי שהתחנך על ברכי נכדו של הרבי אלימלך מליזאנסק, הלא הוא האדמו"ר ממורחביה, הריני מרשה לעצמי להסביר לקוראי „על המשמר" מה טעם תתקיים ועידתם של שלומי אמוני ישראל לא בארץ הקודש אלא דווקא בגולה הדוויה.

אילו היתה הוועידה נערכת בישראל, היו כלי התקשורת, שהם שונאי ישראל, מומרים להכעיס ושמאלנים, לא עלינו, מגלים את אהבת ישראל השוררת באגודת ישראל. הללו היו שואלים, אל נכון, מדוע יכולים להתאחד יהודים חרדים באירופה ובארצות־הברית, בין שהם חסידים ובין שהם מתנגדים, בין שהם אשכנזים ובין שהם ספרדים, ואילו כאן עוסקים עסקני אגודת־ישראל בכספים ובכיבודים, בישיבה בתוך הקואליציה ונגרה. מאבקים פנימיים אלה הם שפוררו את מועצת גדולי התורה: מצד אחד ניצב הרבי מגור שליט"א, ומצד שני ניצב הרב ש"ך. והנהנים הם אחינו הספרדים שומרי תורה, שתחילה דחקנו אותם לפינה ולא הקצינו להם אפילו מקום אחד מתוך ארבעה מקומות בכנסת הקודמת, ואילו עתה הם זכו בארבעה ח"כים.

ומה עם החצי השני?

בשבע שנות שלטון הליכוד בין 1977־1984, החזיקה אגודת־ישראל את הממשלה בגרונה, ועל פיה נשק דבר. בכנסת הנוכחית המכה אגודת־ישראל למפד"ל של החרדים, וגם עליה כבר שואלים: „ומה עם החצי השני" שני הח"כים שנותרו, אחר „מוהיר". כי יאמר ברוך שפטרני מן הקואליציה והשני מבכה את אובדן מכונית השרד שלו כסגן שר העבודה והרווחה.

המכה שהנחיתו שלומי אמוני ישראל על סיעת אגודת־ישראל לא הועילה. מפלגה זו הולכת מדחי אל דחי: מועצת גדולי התורה איננה מתכנסת, ומי שמכתיב לגדולי התורה את מדיניותם אלה הם הח"כים שפירא ופרוש. אוי לכבוד התורה שגלה, מה ששיתק את יהדות התורה וזוהי חלוקת כספי המדינה הציוניסטית. בשעה שמיליון ילדי ישראל מועברים על דתם בבתי־הספר הממלכתיים, בשעה שבמדינה שולטת מערכת חוקים המנוגדת ליהדות התורה, בשעה שבשבת קודשנו מופעלים שידורי רדיו וטלוויזיה, טלפון ומוניות, עסוקים ח"כי אגודת־ישראל בחלוקת כספים, ואפילו חסידיו של הרבי מלובאביץ' מתהלכים אבלים וחפויי ראש, ונפשם שחה לעפר.

בג"ץ במקום בד"ץ

הח"כים החרדיים מחליטים בשרירות לבם למי יעבירו כספים יהודיים ולמי לא, איזו ישיבה תחייה ואיזו תמות, ודמו של מי סמוק יותר. תנועת חב"ד עתרה לבג"ץ של הכופרים נגד יהדות התורה. אבוי לעיניים שככה רואות ואבוי לאוזניים שכך שומעות. ומי יגול אבן מאמותינו הטהורות, שרה ורבקה, רחל ולאה? הבג"ץ של החילוניים, ולא הבד"ץ של מאה שערים, הוא שהחליט להקפיא כספים יהודיים בכסף 9 מיליון דולרים ירוקים. וכדי בזיון וקצף, האין דרך לקבוע הכספים בין הישיבות הקדושות, אשר נאנקות תחת עול ממשלת פרס־שמיר? אך מה לנו כי נלין על המתכחשים לדבר השם? האשמים הם הח"כים של אגודת־ישראל, אשר נוטלים את חלק מן הכספים ומעבירים אותם למוסדות הנתונים לחסותם, במקום לחלקם בצדק בין כל מוסדות התורה.

האוטובוסים הצהובים אשר מובילים מדי יום את צאן קודשים אל חסידי החצרות הרביים השונים בין שכונות ירושלים ובני־ברק יישארו בימים הקרובים ללא דלק. שונאי ישראל טוענים, שהאוטובוסים הצהובים מפרידים בין חסידי גור וחסידי בעלז, בין יוצאי ספרד ואשכנז. אך בקוצר השגתם אין הם יורדים לעומק הייחוד, אשר מחייב הפרדה תוך דקדוקים בין מכניסי שרוולי המכנסיים לתוך הגרביים, לבין מסתירי הפיאות מאחורי האוזניים. לא עירוב תחומין וטשטוש גבולין דרושים עתה ליהדות התורה. אלא מאבק בלתי מתפשר על שמירת המסורת הסיעתית בתוך אגודת־ישראל.

חסידי מגרשים הרבה חושך חילוני. אילו חלק קטן מן הכספים שמקציבים שפירא ופרוש לישיבות הנתונות לחסותם היה מופנה לשכנוע כמה אנשי תקשורת. אזי היה לשנות את תדמית היהודי החרדי, המתואר היום כמפלצת, זורקת אבנים, שורפת תחנות וזוללת מורמונים לתיאבון.

בחורים ובתולות בבריכות תועבה

צאו וראו מפני מה התפטר הרב מ"מ פרוש מתפקידו כסגן שר העבודה והרווחה. האם עשה זאת משום חילולי שבת במגרשי הכדורגל, או משום שבחורים ובתולות, המשרתים בצה"ל, מגלים את השכבות בבתי־החייל בבריכות תועבה ובמועדוני פריצות? האין בכך הסבר משמח לכל תאונות הדרכים והאסונות העוכרים יהודים בכל אתר ואתר? מפני מה, אם כן, התפטר פרוש? הוא התפטר בשל היחס סמכויות ובשל מאבקי כוח עם אותו שר מבן התשחורת מן הליכוד, משה קצב, ודי בזיון וקצף.

לפני שבעים שנה ייסדו גדולי ישראל בבאד הומברג ובקאטוביץ את „אגודת ישראל", כדי שתשמש מסגרת וגג שלם ליהדות התורה. עתה הם מתהפכים בקברם כאשר הם רואים את נכדיהם מתקוטטים בירושלים עיר קודשנו, ובלוגאנו אשר בשוויץ, על כספי הממשלה, הג'וינט והסוכנות. בוקה ומבולקה, סיעות וקשות נזיד עדשים ותבשילים מוקרחים. העל זה לא תרגז הארץ?

הרוצה לשקר ירחיק עדותו. לא מלוגאנו תצא תורה, מי שרוצה להחיות את המוקרוי „אגודת ישראל", צריך להתפלל שחרית, מנחה וערבית מדי יום ביום, ולהיטהר במקווה טהרה שבעים ושבע — מן הכספים של המדינה הציונית, מן הכיבודים של הכנסת החילונית ומן הקופה לצלחת הציבורית. לאחר מכן הוא צריך להכות על חטא, לחזור בתשובה בלב שלם ולבקש רחמי אבינו שבשמיים.

קרובים־רחוקים

איך להפסיק את הטיפטוף

התרסקות הקטיושה בקריית־שמונה הסבה שוב את תשומת הלב למה שמכונה „רצועת הביטחון". ערב נסיגת צה"ל לרצועת הביטחון היו מחלוקות לא מעטות לגבי אופיה של רצועה זו ואשר לנחיצותה. גורמים בכירים בצה"ל התנגדו לרצועת הביטחון, כיוון שהבינו כבר אז, כי רצועת ביטחון כלשהי לא תוכל למנוע טיפטוף של קטיושות או ניסיונות חדירה של מחבלים לגליל. לכל מי שקרוב להתרחשויות בצפון היה ברור, כי רצועת הביטחון היא יותר מושג פסיכולוגי מאשר צבאי.

היה חשוב אז, ערב הנסיגה, שתושבי הצפון המודאגים יידעו, כי צה"ל לא ייצא לחלוטין מלבנון, וכי יש עדיין מי שיגן עליהם מתוך לבנון.

העובדה, שקטיושות נורו לעבר הגליל משך כל שלוש שנות שהייתו של צה"ל, לא נעלמה מעיניהם של תושבי הגליל. אולם כשאחת מתוך אותן קטיושות פוגעת בעיר כמו קריית־שמונה, עולה הזעקה השמיימה, ובצדק. מי שהבטיח כי תושבי דרום־לבנון לא יינזקו אם תפגע קטיושה בגליל, מתבקש עתה לפרוע את הצ'ק שרשם.

רבים אינם מוכנים להבין, כי רצועת הביטחון אינה מהווה בשום מקרה חסימה בפני ירי על הגליל. מי יורה כיום על הגליל? יורים מעט מאוד, באופן לא מאורגן. קיימות שלוש קבוצות עיקריות של יורים: כנופיות שיעים קיצוניים, צעירים המשולהבים על־ידי מנהיג זה או אחר, ואלה אותן קבוצות ספורדיות שפגעו בצה"ל בעת שהייתו בלבנון. הקבוצה השנייה — ארגונים פלשתינאיים המצליחים להסתנן, לעיתים בסיוע שיעים, לעבר רצועת הביטחון, יורים טיל ומסתלקים. הקבוצה השלישית — חברי ארגון אמל השיעי, אשר בשל חילוקי־דעות עם פלגים אחרים, מחליטים לירות את הקטיושה „שלהם".

ארגון אמל עדיין אינו הדומיננטי בירי על הגליל. יתר־על־כן, עם נסיגת צה"ל, ניסה הארגון למנוע ירי על הגליל, ואכן מנע כמה ניסיונות ירי מצד גורמים שיעיים קיצוניים וירי מצד הארגונים הפלשתיניים.

מאחר שחלף זמן רב, יחסית, מאז נסיגת צה"ל לרצועת הביטחון, חשים אנשים באמל כי קיים מצב של המשך הכיבוש הישראלי.

הדבר הביא להגברת ניסיונות הפיגוע מצד פלגים בארגון.

מה ניתן לעשות כדי למנוע ירי על יישובי הצפון? בראש ובראשונה כדאי להכיר באמת הלא־נעימה, כי כל עוד נמשך הסיכסוך באזורנו, וכל עוד אין בלבנון ממשלה מרכזית שיכולה לשלוט גם על הנעשה בדרום, טיפטוף הקטיושות יימשך, כמו שמהווים מתפוצצים ברחבי הארץ מטעני נפץ. צריך לעשות הכל כדי למנוע את הפיגועים, אך יש להבין כי סגירה הרמטית של הגבול קשה ביותר. עלינו להבין, כי רצועת הביטחון אינה ערובה למניעת ירי לעבר הצפון, ועלינו למצוא תחליף טוב יותר. התחליף היחיד, כרגע, הוא נסיגה מלאה של צה"ל לגבול הבינלאומי ומסירת השטח שמצפון, לאחריות ארגון אמל. זו, בעצם, הצעה שהועלתה כבר ערב הנסיגה הגדולה של צה"ל מלבנון, אך לא התקבלה, כנראה, מסיבות פסיכולוגיות ופוליטיות. בידי ארגון אמל — האפשרות למנוע את רוב ירי הקטיושות לעבר ישראל. כיום המוטיבציה שלו לעשות זאת נמוכה מאוד, מאחר שצבא דרום־לבנון, בגיבוי צה"ל, שולט בשטח. כאשר יעזוב צה"ל את האיזור, יהיה לאמל עניין ראשון במעלה למנוע את הירי, מחשש לתגובה של ישראל, ובלחץ הכפריים, שהם האחרונים המעוניינים בירי באיזור, בדיוק כמו עמיתיהם מהצד השני של הגבול. רצועת הביטחון מתגלה בימים אלה במערומיה. מסירת השטח לגוף מרכזי וכיום זה רק ארגון אמל — יכולה להפחית את עוצמת הפיגועים.

קריקטורה זו פורסמה באחד העיתונים הסוריים. ללא מילים

מי מפחד משלום עם סוריה

משהו מצחיק, ממש אבסורדי, קורה אצלנו. אם אפשר להבין את הרפלקס המותנה של אנשי הליכוד והימין מול כל סיכוי או אפילו אפשרות תיאורטית של שלום עם מדינות ערב, הגורם להם מייד לעמוד על רגליהם האחוריות ולנבוח מסרוב, הרי נראה, כי גם במפלגות אחרות, כמו למשל מפלגת העבודה, פועלים כבר רפלקסים נוגדניים. כך למשל נדמה, כאילו שערותיהם של כמה פוליטיקאים הסתמרו לאחרונה נוכח האפשרות שסוריה תשתלב במו"מ להסדר מדיני. האמנם יהיה זה אסון לאומי אם סוריה תיכנס למו"מ עם ישראל? האם נדבקו אותם אישים בסטיגמת הסרוב של הסורים? שלום עם סוריה אינו פחות חשוב משלום עם ירדן, ואלה המדברים על השלום כפתרון לסכסוך הערבי־ישראלי אינם יכולים להוציא את סוריה, אם זו אכן תגלה נכונות להשתלב במו"מ להסדר מדיני, מהמעגל.

מתחזקים קבוע

כתב־העת בשפה הערבית, היוצא לאור בלונדון, „אל־נשרה אל־אסטרטג'יה", פירסם באחד מגליונותיו האחרונים פרטים על הצבא המצרי. המצרים, כפי שנכתב, מגדילים ומחזקים באופן קבוע את צבאם. הינה פרטים על הצבא המצרי כפי שמופיעים ב„נשרה":

הכוחות המצריים מונים 450,000 חיילים סדירים, ונוסף עליהם ישנם 400,000 אנשי מילואים, שבאמצעותם ניתן להשלים יחידות קרביות ולסגור פערים הנוצרים בשדה הקרב. בכוחות היבשה המצריים יש עתה 11 דיביזיות. כן יש יותר מ־20 חטיבות עצמאיות של שריון, חיל־רגלים צנחנים וכוחות קומנדו. המצרים פתחו באחרונה במסע נרחב לשיקום הנשק והציוד הסובייטי הנמצא ברשותם, מאחר שלמרות ההסבה ההדרגתית לנשק וציוד מערבי, הנשק והציוד הסובייטי ישמש עוד זמן רב עמוד התווך של הצבא המצרי. מצרים רכשה ברומניה וסין חלקי־חילוף לתפעול הנשק הסובייטי. למרות שמצרים רכשה מטוסים אמריקניים מתקדמים כמו אף־16, הרי שגם בתחום זה של חיל־האוויר, השידרה הקרבית העיקרית היא של מטוסים סובייטיים, מיג 21, 23 ומטוסי סוחוי. אשר לפיקוד ושליטה אווירית, מצרים הזמינה 4 מטוסי הוקאי. מטוסים אלה יאפשרו למצרים לנהל מבצעים אוויריים מורכבים.

גם בחיל־הים המצרי נערך ריענון של כלי הנשק. חיל־הים המצרי מתבסס על ספינות־קרב סובייטיות. תוכניות הפיתוח לגבי חיל־הים כוללות הקמת כוח ספינות טילים וצוללות. אשר ישמש כוח הלם עיקרי, ויצטייד בטילי ים מערביים מתוחכמים בדגם אוטומט והרפון, וטילים סובייטיים מדגם „סטיקס".

הנשיא מובארק בתערוכת נשק מערבי בקהיר אשתקד – שלום, שלום אבל צריך לשמור על איזון...

„לסוריה אין דרישה לעצב את לבנון"(?)

אחד העיתונים הלבנוניים היוצא לאור בשפה הצרפתית, ריאיין באחרונה את סגן נשיא סוריה והאיש שעמד מאחורי ההסכם המשולש שנחתם באחרונה בין הפלגים היריבים בלבנון. סגן הנשיא הסורי הוא הפוליטיקאי הסורי הפעיל ביותר, מקובל מאוד בסוריה, הוא סוני, כלומר, אינו משתייך לכת העלוויה השלטת בסוריה, שעימה נמנים הנשיא אסד ורוב הצמרת הסורית. עם זאת, סגן הנשיא אינו נקי לחלוטין מהשפעה עלווית, כיוון שאשתו נמנית עם בני עדה מיוחדת זו. להלן קטעים מהראיון של חדאם לעיתון הלבנוני:

— מה עבר עליך בשנים האחרונות במגעך עם הפוליטיקאים הלבנוניים ה„מסורתיים" ומהדור החדש?

אנחנו צריכים למצוא תשובה שתעזור לנו בחיפוש אחר פתרון, לא תשובה שתפריע. כמו בכל המדינות, כך גם בלבנון קיימים דורות, למרתי להכיר את כולם, לכל אחד מהדורות דרך חשיבה שונה.

— הרושם הוא, כי המנהיגים יהיו הנהנים העיקריים מההסכם החדש?

בסוריה אנו לא בוחנים את המצב בלבנון דרך החלוקה העדתית. אנו רואים בחלוקה העדתית מקור לכל הצרות בלבנון. ההסכם החדש לא לוקח מקבוצה אחת כדי להעניק לזולתה, הוא לוקח מכולם כדי להעניק ללבנון בלבד. אין זה הגיוני להמיר פתרון עדתי אחד בפתרון עדתי שני, כפי שאין זה הגיוני להחליף הגמוניה עדתית אחת בהגמוניה של עדה אחרת, הפתרון מחזיר את ההחלטה לעם הלבנוני. סוריה אינה יכולה להשתתף בפתרון או לתמוך בהסכם המתייחס לחלוקה עדתית, להגמוניה עדתית או לאוריינטציה עדתית.

— מנהיגים מסוימים של החזית הלבנונית אומרים, שתוכנית ההסכם המשולש מקדשת להשתלטות סורית על לבנון.

רעיונות אלה לא ראויים שאשיב עליהם, מפני שאני מאמין שאלה המעלים אותם לא בטוחים באמיתותם. לסוריה אין דרישה לעצב את לבנון — לא מקרוב ולא מרחוק, שאיפתה היחידה היא לראות את לבנון משיבה לעצמה את אחדותה ואת חיוניותה. כל זאת, תוך מימוש הפיוס הלאומי על בסיס של שיקום אחדותה, עצמאותה וכן ריפורמות המאפשרות ללבנונים לחיות שווי־זכויות וחובות.

— מפלגות לבנוניות טוענות, כי ההסכם הופך את נשיא לבנון לשולי.

בלבנון יש נשיא, שההסכם לא הופכו לשולי. הוא מעמיד את זכויותיו בהקשרן הטבעי. בהסכם החדש, נשיא הוא ראש מדינה, סמל אחדותה, האחראי להגן על חוקתה.

— אבל הנוצרים המארונים אומרים, כי הסכם כזה יהפכם לאזרחים מדרגה שנייה.

אין זה נכון כלל וכלל, למעשה, ההסכם עוסק בשאלות הבסיסיות, הוא לא מנסה לבטל את העדתיות בלבנון, אלא מכוון להפוך את הלבנונים לבעלי זכויות שוות. האם זה יהפוך ללבנוני מי שלא יהיה לאזרח סוג ב'? ההסכם קובע, כי אין כל הבדל בין לבנוני אחד למשנהו. נשיא לבנון הוא מארוני כמו ראש הצבא והאחראי על הביטחון הצבאי. האם אלה הבטיחו את היציבות בלבנון?

— מי יפקח צבאית על ההסכם?

לסוריה אין כוונה לכפות דבר. אנו פועלים במטרה להגשים את ההסכמה באמצעות ידידותיים.

עיראק נלחמת גם בעכברים

• מלחמת עיראק־איראן הנמשכת זה חמש שנים, תבעה עד עתה כמיליון חללים בצד האיראני. בעיראק לא התפרסם מספר החללים, אך נראה כי מאז תחילת המלחמה התאלמנו 300 אלף נשים מאחר שרוב החיילים העיראקים הם רווקים. יש להניח כי מספר הקרבנות העיראקים אינו רחוק מאלו של האיראנים.

• העיראקים, מסתבר, נלחמים לא רק באיראנים אלא גם בעכברים. משרד הבריאות העיראקי פירסם הנחיות, הדורשות למלחמה בעכברים כדי לשמור על בריאות הציבור ועל רכוש האזרחים. על־פי אותן הנחיות, יש לדאוג לתחזוקת הבתים והמבנים, לסתום את הפרצות לנקורות ולכניסה של צינורות המים. כן מחייבות ההנחיות את האזרחים לאחסן את מצרכי המזון היטב, לשמור בקפדנות על הניקיון, להשגיח על מקורות המים ולהוציא מלכודות במקומות בהם יש חשש להימצאות עכברים. ההנחיות מזהירות מפני הסכנות הבריאותיות שעלולים העכברים לגרום, כגון מחלת הטיפוס, טיפוס הבהר, דלקת קרום המוח ועוד מחלות, שלא לדבר על נזקים כלכליים.

רשות הקורא

יוזמות מבורכות

אני מתייחס למכתב שפורסם ב„רשות הקורא" מה־22.12.85, תחת הכותרת „להפסיק להיות שחקני ספסל". הרעיון שהחל מידי מספר שנים בודדי המעמקים של התנועה והמפלגה, של הסניף הקיבוצי והעירוני, יצא לאור היום בשני מסלולים מקבילים. צעירי הקיבוץ הארצי, מתוך התנערות מהאדישות ואי־העשייה, מההסתגרות בד' אמות של ביתם והזנחת התערבותם בנעשה מחוץ לגדר הקיבוץ, החליטו לפעול וכנס להבות הבשן. המפלגה על סניפיה, אחרי שנים של יובש בפעילות ובמעורבות בשטח החברתי והפוליטי, החליטה לצאת מקליפתה ולסגל לעצמה את הילכות המעשה, שיובילו לחידוש ימינו כקדם, מבחינת מעמדנו בציבור, שהתבטא גם במשקלנו האלקטוראלי.

הכנס בלהבות הבשן, ותכנית העולה של הצוות המוביל של מרכז המפלגה, שמגמתם פריצת־דרך במגזר החברתי. המהלכים ולוח הזמנים שנקבעו בתכנית, תלויים בראש ובראשונה בכושר הביצוע בשטח, ע"י חברי המפלגה בעיר והקיבוץ ובראש ובראשונה בצעירי המפלגה.

הסיכה שהועלתה בכנס ע"י חברי מפ"ם צעירים, בשילוב עם תכנית מטה לפעילות בשנה ונכונות לעשייה, מבטיחים שהצעירים הראשונים לביצוע התכנית יצליחו.

יש לברך על היוזמות, ובנאמין בשיתוף נראה שבר בעמלנו.

אייזיק זלשינסקי, עברון

לא לשתוק עכשיו

אנו הנשים נזעקות להרים קול בעוד מועד. נגד מלחמה עם סוריה. תחושתנו היא, שמנהיגי הממשלה מכינים מלחמה חדשה ומכשירים את רעת־הקהל לקראתה.

איננו רוצות אלמנות ושכול. אנחנו מבקשות למנוע את האסון בטרם יתרחש. למנוע את ההכרח להפגין לאחר מעשה כ„הורים נגד שתיקה", על הקברות. הפצועים, הנעדרים ממלחמת לבנון.

אין להשתמש בשום אמתלה לפתיחה במלחמה נגד סוריה — לא „הוות טילים" ולא הטלת אשם על סוריה לאחריות כביכול להתקפת הרצח הנפשע ברומא ובווינה. עמנו אינו רוצה במלחמה. רוצה בשלום.

אנו קוראות לציבור: נכבול את ידיהם של היוזמים האחראים להרפתקה מלחמתית נוספת, שעלולה להביא אסון על ישראל. אנו מזהירות וקוראות להצטרף לקריאתנו: לא לשתוק עכשיו.

מען לתקשורת: יהודית דביר
דרך השלום 24, תל אביב

קודם בונים אח"כ מתמקחים

קראתי בעיתונכם כי עמי נבחרה להיות מודל נסיוני להפעלת טלוויזיות בכבלים עירונית. בידיעה נאמר, כי התושבים יידרשו להסיר מגגות הבתים את האנטנות הפרטיות שלהם, וכי החלו בהקמת אנטנה עירונית מתאימה.

בנסיון העבר הקרוב, חשוב מאוד שהדבר ייבדק מראש ושיובטח לתושבים כי הפרוייקט יאפשר להם ליהנות משידורי הטלוויזיה בערבי שבתות. ללא הבטחה מפורשת בעניין זה עלולים התושבים להישאר קרועים משני הצדדים — גם לא יופעל הפרוייקט בשבתות והאנטנות היקרות תוסרנה מבתיהם.

אין לחזור על המשגה שנעשה באיצטדיון רמת־גן וברכבל החיפני, שקודם בנו ורק לאחר מכן מתמקחים על האפשרות להפעילם בשבתות.

אבי מג, פתח־תקווה

היה פיס?

שנינו נוהגים מדי פעם כרטיס פיס, מסיבות צבוריות. — הטלוויזיה ליקרה אותנו שהכספי הפיס מוקצים מיבני ציבור חיוניים למבוגרים, הנוער, כפותחנו את „על המשמר" מיום ו', אין אנו מוצאים המספרים הזוכים במפעל הפיס. האם תוכלו לתקן עוול זה?

חוה ורנברג, יגל גרקאי
נווה שאנן

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית, וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים לטור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.

המערכת

תיק חוץ

חתול שחור

באיטליה תוהים לאן נעלם רגש השותפות שפיעם מאז ומתמיד בלב הידידים הסוציאליסטיים של ישראל. האם קיימת אפליה נגד יהודים בקרב המפלגה הסוציאליסטית האיטלקית?

מאת אהרון ניר, איטליה

האמנם קיימת אפליה נגד יהודים גם בקרב הפס"י, המפלגה הסוציאליסטית ה־איטלקית, שהיתה בעבר מעוז של תמי־כה בישראל?

את השאלה הזאת מציגים לעצמם יהודים רבים באיטליה, לאור העובדה ששלושה אישים יהודים, מבין המנהיגים הבולטים של הפס"י, מצאו לנכון להתפטר מן העמדות החשובות שתפסו, לאחר ההסתכסכות בין איטליה לבין ישראל וה"ברוגז" המוצהר בין קראקסי ופרס. המתפטרים (והרי ידוע כי "התפטרות" גובלת תכופות עם "התפט־רות"...) הם ג'ורג'ו גאנג'י, שקודם־לכן היה האחראי על האדמיניסטרציה בפס"י; פבריקו כהן, שפרש מתפקידו כעורך "מונדו אופראיו" (עולם הפועלים), הירחון הפוליטי־תרבותי של המפלגה; ופאולו באטינו ויטורלי, שקודם־לכן ריכז את המחלקה לבטחון ולקואופראציה בינלאומית.

שמותיהם של השלושה נלחשו בא־אמון ובצער בפי היהודים, הסוציאליסטיים האיטל־קים, שנכחו בדיוני המועצה האירופית של מפ"ם, אשר התכנסה בסוף נובמבר במילאנו, ואף בוטאו בקול רם בסימפוזיון על האנטישמיות שנערך בסיום המועצה.

בלשון של המעטה אפשר לקבוע, כי חתול שחור עבר בין היהודים האיטלקים ובין המפלגה הסוציאליסטית האיטלקית, אולם למעשה מדובר בהרבה יותר מאשר בחתול שחור: תיסכול עמוק הגובל עם יאוש אוחז את היהודים המתקדמים באיטליה, רבים מהם חברי הפס"י, בעקבות המיפנה החד שחל ביחסה של המפלגה הסוציאליסטית כלפי ישראל, עם התגובה ההיסטרית של בטינו קראקסי על הפצצת מטה אש"ף בתוניס ולאחר־מכן עם הצהרותיו בדבר הלגיטימיות של המאבק המזוין ומעשי הטרור של אש"ף נגד ישראל. מלבד היותו ראש ממשלה, קראקסי הוא גם המזכיר הכללי של הפס"י, והוא מפיל את תתיתו על המפלגה; איש אינו מעז להתנגד לו, והלא עובדה היא, כי חיסל את האופוזיציה השמאלית (ה"לומבארדית"), שבעבר היתה כה חזקה. בעקבות סמכותו הדורסנית של קראקסי נעלם (או אם תרצו — "ירד למחתרת") ה"לובי" הישראלי, שהיה פעם רב־עוצמה במפלגה הסוציאליסטית. הירחון היהודי־איטלקי "שלום", במאמר ארוך, אשר בו מדובר על ה"דמוניזציה" של ישראל על־ידי קראקסי ועל־ידי בטאון הפס"י, "אוואנטי", לאחר מבצע חיל־האוויר בתוניס, שואל שאלת אועקה: "כי לאן נעלם רגש השותפות שמאז ומתמיד פעם בלב הידידים הסוציאליסטים של ישראל? כיצד יתכן שכולם "התנדפו", ותפקיד ההסתייגות מן החד־צדדיות של קראקסי ושל אנדריאוטי הועמס על כתפיו החלשות של הסוציאליסט היהודי, גאנג'י, כלבדו?"

"מיסמך גאנג'י"

בישיבת הנהלת המפלגה, שהתקיימה ב־14 בנובמבר, קרא גאנג'י מיסמך רשמי, אשר בו תקף את המדיניות הפרו־אש"פית והאנטי־ישראלית של המפלגה בחודשים האחרונים, ודרש לשנות את המדיניות הזאת ולאחות את הקרע בין הפס"י ובין הממשלה והעם בישר־אל, שנגרם בעקבות ביקורתו של קראקסי על מיבצע תוניס ובעקבות עמדתו בפרשת אקילה לאורו.

אחרי קריאת המסמך השתררה באולם הישיבה שתיקה של קרח, איש לא הגיב, איש לא השמיע דברי תמיכה. גם הידידים המוצהרים של ישראל מאז ומתמיד מילאו פיהם מים. אף כי בתום הישיבה טפחו אחדים מהם על שכמו של גאנג'י לאות אהדה וסולידריות. שתק טוניולי, ה"סינדאקו" של מילאנו, הידוע כיו"ר מושבע של ישראל ושל מפ"ם; שתק אניאסי, שהיהודים המתקדמים ראו בו פעם "מפ"מניק" לכל דבר; שתק לאגוריו, שר הבטחון האיטלקי לשעבר, שידידותו לישראל היתה פעם בבחינת "אקסיומה" ממש.

בכל אופן, מיסמך גאנג'י נתן בכל זאת חומר למחשבה לסוציאליסטים רבים. יש הרואים בו הסימן הראשון להסתייגות רצינית בתוך המפלגה מן הקו המדיני של קראקסי, ולא רק בעניין ישראל אלא גם בעניינים פוליטיים ורעיוניים אחרים, שעד כה לא נשמעה בהם ביקורת. כלומר, הויכוח הרעיוני־פוליטי הראשון, מאז נטל קראקסי לעצמו את הנהגת המפלגה, לאחר הדחתו של המזכיר הקודם דה־מארטינו, חל כעת על בעיית יחסם של הסוציאליסטים והאיטלקים כלפי ישראל.

"אנטי־אמריקניזם גם ואנטישמיות"

מסמך ההסתייגות של גאנג'י התפרסם ב"אוואנטי" שלושה ימים אחרי ישיבת הנהלת המפלגה, ומתחת לחתימתו של המסתייג האמיץ נוספו חתימותיהם של סוציאליסטים יהודים רבים אחרים: של דניאל מורו, ציר סוציאליסטי בפרלמנט; של ראש הקהילה היהודית במילאנו, הסוציאליסט ג'ורג'ו סאצ'רדוטי; של סגן־יו"ר הקהילה בליבורנו, הסוציאליסט גוידו גואסטאלה, ועוד רבים.. סירבו לחתום על המסמך ידידי ישראל בעבר, כגון קארלו טוניולו, פראנצ'סקו קולוצ'י, פאולו פיליטיירי, אלדו אניאסי. אך רשימת הסולידאריות עם גאנג'י עברה על גדותיה, כאשר כחמישים אינטלקטואלים יהודים ולא־יהודים צירפו את שמותיהם למיסמך של גאנג'י, המביע "דאגה עמוקה נוכח התכחשות מזכיר המפלגה וראש הממשלה להכנה המסורתית ולסולידאריות היסודית ביחס לדמוקרטיה הישראלית, ידידתנו", ומסתיים בדרישה "לחזור אל הקו הסוציאליסטי של תמיכה בדמוקרטיה הישראלית". ללא תיאום כלשהו עם גאנג'י, פירסמה קבוצה של כ־30 אינטלקטואלים שמאליים, רובם לא־יהודים, ביומון הנפוץ מאוד בתוך האינטליגנציה האיטלקית, "לה רפובליקה", מכתב ארוך המרחיק־לכת עוד יותר ממיסמך גאנג'י, כי הוא מוקיע "את תערובת הרעל של אנטי־אמריקניזם גם ואנטישמיות, אשר הוחדרה אל העיקרון הצודק של הכרה בזכויות העם הפלשתינאי".

נשאלה השאלה, מדוע "אוונטי", שהוא שופר הפס"י ועל־כן גם שופרו של קראקסי, מצא לנכון לפרסם את המיסמך האנטי־קראקסי של גאנג'י. התשובה פשוטה: הצהרת גאנג'י, שהושמעה בפורום מפלגתי (ישיבת ההנהלה), נהפכה למיסמך מפלגתי לכל דבר, ומערכת "אוואנטי" לא יכלה להימנע מפירסומה בלי לעורר מורת־רוח אצל הדוגלים לדמוקרטיה הפנימית בתוך המפלגה. ואולם, כאן יש להוסיף שהעיתון דאג ל"תשובת משקל" בדמות מאמר ארוך, שפורסם באותו גליון עצמו, וכו "סקירה היסטורית" על השימוש "בטרור על־ידי הישראלים בשלב לידתה של מדינת ישראל. ימים אחדים אחר־כך הקדיש היומון הסוציאליסטי את כל עמודו המרכזי לראיון ארוך עם ברונו קרייסקי, שהוא כולו אפולוגיה על אש"ף וכתב־אשמה נגד ישראל...

בקרב היהדות האיטלקית מורגשת, אפוא, מועקה והתמרמרות על המפלגה הסוציאליס־טית ועל מזכירה, שהוא גם ראש ממשלת איטליה. "לו נני היה עדיין חי — כותב הביולטין הפוליטי של יהודי מילאנו, "איל צ'נטרו" — בטינו קראקסי לא היה משמיע אי־אלה דברים"; "נני הלך לישראל כדי להפגין את קרבתו אל ניצולי מחנות המוות הנאציים" — כותב הירחון היהודי האיטלקי, "שלום", תוך פירסום צילום של המנהיג הסוציאליסט הישיש, בעת ביקור באחד הקיבוצים בגליל.

יוצא ידי חובה בהתקפה על... אנדריאוטי

אי־הנחת מן המיפנה של קראקסי ביחס לישראל רבה למדי אף בדרגים הבינוניים ואף הבכירים של עסקני המפלגה הסוציאליסטית. לכותב שורות אלו הזדמן להיפגש עם אישים סוציאליסטיים חשובים, אשר ביקשו לפרש להם את טעם המיפנה. המבוכה, כמובן, רבה במיוחד בקרב חברי הפס"י היהודים, המתכנסים בבתים פרטיים כדי לחפש במשותף תשובה לשאלה, אופיינית, מבחינה זו, היתה הופעתו של אלדו אניאטי, ראש עיריית מילאנו לשעבר וכעת סגן־יו"ר הפרלמנט — בסימפוזיון על היחסים בין השמאל האיטלקי והישראלי, שהתקיים במסגרת המועצה האירופית של מפ"ם, אשר התכנסה במילאנו ב־22 וב־23 בנובמבר. אניאטי, ידיד מפ"ם זה שנים רבות, "הרגיש באוויר" את משאלת הקהל באולם לכמה מלים של הסתייגות מעמדותיו של קראקסי. הוא נאם נאום חדור כולו אהדה נרגשת ביותר לישראל, אך את מילות ההסתייגות, שהיו כל הזמן על קצה לשונו, לא השמיע.

יש להבין, כי מנהיגים סוציאליסטים שונים, שהתפרסמו כידידי ישראל, יעשו בקרוב מנוחה פיום כלפי ישראל... שתמיים אותם לא רק עם ישראל אלא בראש ובראשונה עם עצמם...

חברות חדשות בשוק המשותף

ספרד: מע"מ ועליות מחירים

כניסתה של ספרד לשוק האירופי המשותף ב־1 בינואר, לאחר מו"מ שנמשך 10 שנים, צויינה בהתלהבות הפוליטיקאים מצד אחד, ובמחירים גבוהים יותר ומבוכה נוכח מס ערך מוסף מאידך.

משמעות המס היא, שהספרדים חייבים עתה לשלם יותר בעד מוצרי יסוד כמו חלב ולחם. אולם עדיין שוררת מבוכה לגבי התאמת המחירים האחרים למס זה, שהספרדים לא הכירוהו קודם לכן.

נהגי המוניות במאדריד החלו להוסיף 6 אחוזים לתעריפי הנסיעה, על אף ההורדות האחרונות במחירי הדלק. "מע"מ, משמעותו הוצאות גבוהות יותר, ואנחנו לא מתכוונים להפסיד בעניין הזה", הסביר נהג מונית במדריד לכתב רוייטר.

העלייה בתעריפים האלה לא אושרה על־ידי השלטונות המחוזיים. דובר משרד האוצר אמר, כי אחת המשימות הקשות ביותר בהנהגת מס ערך מוסף היתה שכנוע החנוונים כי ירסנו את המחירים. "שלחנו אנשים ופקחים והסברנו את משמעות המע"מ לקמעונאים. אולם מרביתם ראו בכך רק מפולת של מחירים גבוהים", אמר.

עם זאת נתקבלה כניסת ספרד לשוק המשותף בברכה על־ידי רוב האזרחים, הרואים בכך קבלה של ספרד למועדון הדמוקרטיות המערביות, 10 שנים לאחר מות הדיקטטור פראנצ'סקו פרנקו, מוות שפתח את הדרך לרפורמות פוליטיות מקיפות.

קץ הבידוד הפוליטי

מעל מרבית בנייני הציבור בספרד התנופפו 10 דגלי מדינות השוק המשותף לצד דגלי ספרד ופורטוגל שהצטרפו לשוק המשותף ביום רביעי שעבר.

ראש הממשלה פליפו גונזאלס הכריז, כי תהליך השתלבותה של ספרד בקהילייה האירופית יוכיח את רצונה לשתף את גורלה עם אירופה כולה. "התהליך הזה מבטא את סוף הבדידות הפוליטית של ספרד ושם קץ לתקופה ארוכה של חוסר פיתוח כלכלי וחברתי", אמר בראיון לשבועון הספרדי "טיאמפו". עוד אמר, כי ספרד תתרום לשוק המשותף יוזמה והתלהבות, תחזק את קשריו עם מדינות דרום־אמריקה ותחזק גם את הקשר הים־תיכוני. בעוד היא מתחלקת בגורל אירופה כולה עם חברותיה בקהילייה.

הממשלה הסוציאליסטית הספרדית עשתה רבות לקידום כניסתה של ספרד זו לקהילייה האירופי. מדיניות פיסקאלית מרסנת איפשרה לממשלה להוריד את שיעור האינפלציה מ־14.2 אחוז ב־1982 ל־8 אחוזים ב־1985. עם זאת, חל מהפך במאזן התשלומים הספרדי — מגרעון של 2.1 מיליארד דולר ב־1982 הגיעה ספרד לעודף במאזן התשלומים של 14 מיליארד דולר ב־1985.

פורטוגל: המדינה הענייה ביותר בקהילייה

פורטוגל היתה לחברת השוק האירופי לאחר מו"מ של 8 שנים. מנהיגיה הביעו תקווה, כי עכשיו תחל תקופה של התקדמות כלכלית לפורטוגל, שהיא הענייה ביותר במערב אירופה.

בהודעתו לרגל השנה החדשה, ציין ראש הממשלה אניבל קוואקו סילווה, כי משמעות קבלתה של פורטוגל לקהילייה האירופית היא גישה למקורות השוק המשותף, שתביא למודרניזציה בכלכלה הנחשלת של מדינה זו ופתיחת מדינות השוק ליצוא הפורטוגזי.

לא תרופת פלא

"בשבילנו הפורטוגזים, הכניסה הזאת מהווה סיבה לתקווה גדולה", אמר קוואקו סילבה, כלכלן בן ה־46, בשידור לאומה. עם זאת, אמר, הכניסה למועדון מדינות מערב־אירופה הכולל עתה 12 מדינות יחד עם ספרד, לא תהווה תרופת פלא לבעיות. הוא ציין את התחרות החריפה הצפויה לפורטוגל מבנות־בריתה בקהילייה האירופית: "אנו ניצבים בפני אתגרים חדשים והדבר תלוי בנו".

אולם האופטימיות הזהירה של הממשלה אינה מבטאת דעותיהם של חוגים כלכליים אחרים, וכבר נשמעו הסתייגויות מצד אנשי עסקים רבים וחקלאים, הטוענים כי פורטוגל, שהיא עדיין מדינה בלתי מפותחת מבחינה תעשייתית וחקלאית, אינה מוכנה להשתלבות בשוק האירופי המשותף, על אף ההבטחה לקרנות סיוע מצד השוק ותנאים מיוחדים בתקופת המעבר.

בעיקר חוששים החקלאים והעשיינים מהתחרות מצד המדינות המפותחות באירופה. התחרות שתחסל עסקים קטנים ובינוניים רבים, ותגביר את האבטלה, הנעה כיום סביב 10 אחוז מכוח העבודה במשק.

המתנגדת החריפה ביותר להצטרפות לשוק היא המפלגה הקומוניסטית. לעמדה זו הצטרפו האיגודים המקצועיים רבי העוצמה בפורטוגל, הטוענים כי הצעד הזה יחולל אסון במשק הפגיע של פורטוגל. כל יתר המפלגות הפוליטיות הגדולות תמכו בכניסה לשוק באומרם כי הצעד הזה רק יבטא את מקומה הראוי של פורטוגל באירופה ויחזק את המשטר הדמוקרטי.

המשטר הדמוקרטי חודש בפורטוגל בעקבות הפיכה צבאית ב־1974, ששמה קץ לדיקטטורה ימנית שנמשכה כמעט 50 שנה. (עיה)

תכנית יעקבי לדיון בממשלה בקרוב

הממשלה תדון כנראה בישיבתה הקרובה במסמך שהוכן במשרד הכלכלה והתכנון וחרן בחידוש הצמיחה במשק. המסמך מתאר את הגורמים לירידה בקצב הצמיחה של המשק הישראלי, החל משנות ה־70', ומונה את הירידה בשיעור גידול האוכלוסייה, הירידה בשיעורי השיפור באיכות כוח העבודה, הירידה בהיקף ההשקעות, בניצולת מלאי ההון והעלות במחירי חומרי הגלם — כגורמים מרכזיים לירידה בצמיחה.

המסמך קובע, כי אי־הוודאות הכלכלית נוצר עקב העלייה במחירי חומרי הגלם, נוסף על העלייה המהירה בקצב האינפלציה, בצירוף שינויי מדיניות תכופים.

"ייצוב המשק הוא תנאי הכרחי לחידוש הצמיחה, אולם אין בו די", אומר המסמך. יש לחזור לתנאי אינפלציה נורמלית, ולמדיניות ממשלתית אחידה וקבועה. מכיני המסמך אומרים, כי בטווח הקצר יגדל היצוא על־ידי הקטנת הביקושים המקומיים ושמירה על רווחיות היצוא. שיעורי אבטלה גבוהים יחסית, עם שיעורי ניצולת נמוכה של מלאי ההון הקיימים במשק, יאפשרו הגדלת התפוקה והיצוא. ואילו בטווח הארוך תושג העלאת קצב הגידול בתוצר רק על־ידי הגדלת ההשקעות של הסקטור העסקי והעברת מקורות מהסקטור הציבורי ליעד זה.

גידול השקעות בסקטור העסקי מותנה בהקטנת מעורבות הממשלה בשוק ההון, בעלייה ברווחי הסקטור העסקי ובמתן תמריצים על־ידי שיעורי מס נמוכים והורדת שערי הריבית הריאלית על האשראי החופשי במשק.

בנושא עידוד ההשקעותנאמר במסמך, כי בתקופה הקרובה יש לאשר השקעות בעלות תרומה מובהקת למאזן התשלומים ולרכז בידי גוף אחד את כל שלבי הטיפול במשקיע, החל משלב המידע המוקדם ועד לשלב ההקמה. כן יש להתאים את החוק לעידוד השקעות הון לתנאים ולכיווני הפיתוח שלהתעשייה. המסמך ממליץ לתת הקלות במיסוי לעובדים במפעלים מאושרים. כן נאמר, כי אין לעודד השקעות בתחומים בהם קיים מלאי הון בלתי מנוצל בקנה מידה משמעותי. מוצע גם לאפשר תמריץ להשקעת רווחים במפעל, באמצעות קריטריונים מוגדרים והקלות במיסוי, ולכוון את מדיניות החינוך לעבר העדפת החינוך המדעי והטכנולוגי.

בנושא עידוד היצוא מציינים כותבי המסמך, כי המלצותיהם הן בבחינת מדיניות משלימה למדיניות שער חליפין, מדיניות מוניטארית, ריסון אינפלציוני וכו'. נאמר, כי עידוד היצוא ייעשה על־ידי תמורה לחלק ערך מוסף אמיתי למשק, ולא לדולר תמורה כפי שקורה היום. קרנות היצוא יבטיחו וימנו אשראי, אך לא ישמשו כצינור להעברת סובסידיה ליצוא.

מוצע, כי הקרן לקידום השיווק בחוץ שהקיפה 60 מיליון דולר תיועד בעיקר למפעלים קטנים שיצואם השנתי אינו עולה על 700,000 דולר. באמצעות הקרן יינתנו גם הלוואות לחברות יצוא ישראליות מוכרות. מוצע להקים שתי קרנות נוספות לקידום השיווק. העידוד יינתן אך ורק ליצואן מוכח, שיוכיח כי יוכל לעמוד במועדי אספקה.

בענף התיירות מוצע להרחיב את הכיסוי לביטוח שער לגורמים נוספים בענף.

המסמך דן גם בערי הפיתוח ומציע לממשלה לקבל כבר עתה החלטות תעשייתיות להתמודד עם ערי הפיתוח, "כמו הגמשת השימוש בביטוח האבטלה לשם מימון קליטתם של עובדים, וכן כי דמי הביטוח ישולמו למקומות העבודה תמורת עובדים נוספים שישכרו.

רונית אנטלר

גלגלי הבורסה

20 מיליון ש"ח לקרנות הנאמנות ביום המסחר הראשון של 1986

ביום המסחר הראשון של 1986 הזרים הציבור יותר מ־20 מיליון שקל חדש לקרנות הנאמנות. בשוק המניות עלו כל מדדי השערים. מספר העליות היה פי שלושה לעומת מספר הירידות. בשוק איגרות החוב היה היצע של 3 מיליוני ש"ח בצמודות למדד, ומיליון ש"ח בצמודות למט"ח.

ההזרמה לקרנות הנאמנות התחלקה כך: 17.8 מיליון ש"ח לסולידיות (מזה 13.5 מיליון ש"ח לחדשה, "חליפין") ו־2.5 מיליון ש"ח למשקיעות במניות.

מחיר הדולר השחור נשאר יציב ונע בין 1.5 ל־1.6 ש"ח.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החוד־שיות בין 2.2% ל־3.09%, תוך מחזור של 22 מיליון ש"ח.

בשוק המניות עלו אתמול 211 שערים, לעומת 65 שירדו ו־106 שנשארו בלי שינוי. מהם 78 עלו ב־5% ויותר ו־21 ירדו ב־5% ויותר. המחזור בשוק המניות הסתכם ב־5.4 מיליון ש"ח, מזה כ־3 מיליוני ש"ח במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים ע"ש, שהמחזור בה הגיע ל־1.1 מיליון ש"ח.

במניות ההסדר עלו כל השערים בין 0.2% ל־2.1, חוץ מפועלים מב', שירדה ב־2.2%. עודף הביקוש למניות ההסדר הגיע ל־2.4 מיליון ש"ח. התשואות השנתיות העיקריות נעו בקרבת 13%.

במניות החופשיות בלטו ביותר העליות באחוזים: א' גינדי 1 — 14.4; א' גינדי 5 — 14.9 (אחרי שירדו ריאלית ב־90% ויותר בשנת 1985); מודול בטון — 15.0 (אחרי שירדה ריאלית ב־7.8% ב־1985). ישרס — 10.0 (אחרי ירידה ריאלית של כ־60% ב־1985). לעומתן בלטו הירידות באחוזים: ערד — 10.1 (שירדה ב־60% ב־1985); יעסוד 1 — 10.1 (שירדה ריאלית ב־60% ב־1985); סוחף 5 — 10.0 (שירדה ריאלית ב־16% ב־1985).

בשוק איגרות החוב ירד מדד השערים הכללי בחצי אחוז, הירידות הגדולות ביותר — 1.2% בממוצע — נרשמו בנסחרות במט"ח ובצמודות לדולר. המחזור בשוק איגרות החוב הסתכם ב־4.4 מיליון ש"ח.

* דירקטוריון הבורסה החליט למנות את פרופ' א. ברנע כחבר נוסף בוועדה לניירות ערך, ואת נ. שוורץ כחבר נוסף בוועדה לקביעת עקרונות לרישום ניירות־ערך.

* רובינשטיין ושות' חברה קבלנית: דירקטוריון הבורסה החליט שמניות "רובינשטיין ושות'" יימחקו ב־15.2.86, אלא אם יתקבל הסדר בין בעלי השליטה בחברה שיהיה על דעת הבורסה.

* "מלונות יהלום": דירקטוריון הבורסה החליט להמשיך את הפסקת המסחר בניירות הערך של החברה, עד שיתברר מצבה. כן הוחלט להמשיך ולבדוק את נסיבות מתן הערבויות לבעלי העניין ומדוע לא דווח עליהן בדו"חות הכספיים של החברה.

* סיטמקיה וחשמל נפט (1988): דירקטוריון הבורסה החליט להמשיך את הפסקת המסחר בניירות הערך של החברה ולמנות ועדת משנה מיוחדת לבדיקת השתלשלות העניינים בה.

* אי ורדינגר: דיווחה על רווח מתואם לאחר מס בסך 240 מיליוני שקלים ישנים בתקופה 1.4.85־30.9.85, לעומת כ־[illegible] מיליוני שקלים ישנים במשך כל שנת 1984/5.

* נקה כימיקלים (1952): הודיעה על הפסד מתואם של כ־1.6 מיליון שקלים חדשים ב־6 חודשים שנסתיימו ב־30.9.85 לעומת כ־2.4 מיליון שקלים חדשים בשנת 1984/85.

אלחנן הורוביץ

סטטיסטיקה אחת לשתי תקופות שונות

לרשות המשק עמדו ב־1985 כ־48 טריליון שקלים, מזה 28.5 טריליון מהתוצר המקומי הגולמי ו־16.5 טריליון שקל יבוא. בניכוי היצוא בסך 12.5 מיליארד שקל עמדו לרשות השימושים המקומיים כ־30 מיליארד שקלים.

הצריכה הפרטית הסתכמה בכ־17 מיליארד שקל, המהווים כ־64 אחוז מכלל התוצר המקומי. הצריכה הציבורית הסתכמה ב־8.8 טריליון שקל, שהם 33.6% מכלל התוצר המקומי, וההשקעות ירדו עד 4.6 טריליון שקל, שהיוו 18 אחוז מכלל התוצר. כלומר, התוצר המקומי כיסה כ־84 אחוז מכלל השימושים והיתרה, כ־16 אחוז, סופקה ע"י עודף היבוא.

ההשקעה הנקייה במשק, בניכוי בלאי של 3.8 טריליון שקל, הסתכמה ב־0.8 טריליון שקל בלבד, כלומר פחות מ־3 אחוזים של התוצר המקומי הושקעו בחזרה במשק.

במכונות וציוד הושקעו 2.4 טריליון שקל לעומת בלאי של 2.8 טריליון שקל בסקטור העסקי. מכאן, שהסקטור העסקי אכל את ההשקעות ושבשנת 1985 כושר הייצור של המשק לא גדל אלא קטן. זוהי אחת התופעות השליליות ביותר של 1985 והמחיר הגבוה שהמשק שילם עבור השיפור במאזן המסחרי.

הגירעון במאזן המסחרי ב־1985 ירד ל־4.3 מיליארד דולר, לעומת 4.9 מיליארד דולר ב־1984 ו־5.2 מיליארד דולר בשנת 1983. המענקים מממשלת ארה"ב, בתוספת העברות חד־צדדיות, כיסו במלואם את הגירעון במטבע־חוץ, החוב הלאומי במטבע־חוץ לא עלה ב־1985, וברוטו אף ירד ב־800 מיליון דולר. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פירסמה רק את הנתון של החוב לסוף יוני 1985, שהסתכם ב־19.8 מיליארד דולר נטו, לעומת 19.4 מיליארד דולר נטו בסוף 1984. בשנים קודמות עלה החוב הלאומי באופן אוטומטי, כי עד 1983 ועד בכלל ניתן המימון ליבוא בטחוני באשראי. כלומר, יכולת המימון של המשק השתפרה ללא הכר בשנים האחרונות.

היבוא הבטחוני גדל, הצריכה הבטחונית המקומית קטנה

הרזרבה הכוללת של המשק במטבע־חוץ בבנק ישראל, בבנקאות הישראלית וכחשבונות האוצר בחו"ל — מגיעה ל־9.5 מיליארד דולר. מכאן, שבעיית מטבע החוץ לא הייתה הבעיה המרכזית של המשק ב־1985 ולא תהיה בעיה חשובה ב־1986, כי הסיוע מארה"ב, בסכום של כ־3.1 מיליארד דולר, כבר הובטח. ככל הנראה בעיה כזאת לא תתעורר גם ב־1987, אלא אם כן ייאלץ המשק לשאת בעול של הוצאות חד־פעמיות גבוהות כגון מלחמת לבנון, שעלתה כ־2 מיליארד דולר. השפעת המלחמה עדיין מורגשת בגידול היבוא הבטחוני הישיר, ככל הנראה לשם החלפת ציוד והחזר מלאים. מתוך כך עלה היבוא הבטחוני הישיר מ־1,025 מיליון דולר ב־1983 ל־1,853 מיליון דולר ב־1985.

כצד הנקודות החיוביות ניתן לציין, כי לראשונה זה 8 שנים ירדה הצריכה הביטחונית המקומית ב־7 אחוזים, לאחר גידול רב־שנתי והתייצבות ברמה הגבוהה ביותר בשנתיים שקדמו ל־1985. לאחר שנים רבות של דיבורים, נראה שהשנה חלו קיצוצים של ממש במערכת זו.

סקטור נוסף הנמצא בירידה מתמדת זה 4 שנים הוא ענף הבנייה. מ־1981 הצטמצם ענף הבנייה בכרבע מנפחו. ניתן להסביר זאת בהעדר עלייה לארץ, בהקטנה מתמדת של ההשקעות במשק וגם בירידת היקף הבנייה לצורכי מערכת הביטחון, ללא ספק תרמה לכך גם הפסקת ההתנחלויות בשטחים. יתכן כי ניתן לראות בירידת ענף הבנייה במשך 1985 בכ־5 אחוזים, ובגידול מקביל של הייצור התעשייתי בכ־5 אחוזים והחקלאות ב־1.4 אחוזים, שינוי חיובי במבנה המשק. קשה רק לדעת אם שינוי זה יחזיק מעמד, לאור הקשיים שנתגלו במפעלי התעשייה במשק לקראת סוף השנה (סולתם, פרוטרום, קריית הפלדה, מספנות ישראל, מנועי בית־שמש, אלסינט, סיאטקס, אתא, פפקו ועוד).

אולם אין כל ספק כי התופעה, שטרם משתקפת במלואה בנתונים השנתיים, ושהייתה ההתרחשות העיקרית ב־1985, היא בלימת האינפלציה. מחירי התוצר הלאומי התייקרו ב־270 אחוז בממוצע, לעומת 280 אחוז בשנה הקודמת. מחירי היבוא התייקרו בשיעור גבוה יותר מהתוצר המקומי, ב־295 אחוז, לאחר עלייה של 412 אחוז בשנת 1984. גם מחירי הצריכה הפרטית עלו בשיעור גבוה יותר ממחיר התוצר המקומי, כתוצאה מייקור היבוא כאמור, וכתוצאה מביטול סובסידיות. המדד הממוצע של המחירים לצרכן עלה ב־328 אחוזים בממוצע שנתי, ב־21.7 אחוז יותר ממדד מחירי התוצר. מדד מחירי הדיור כמעט לא שינה את מדד המחירים לצרכן, כלומר הוא עלה בדומה ליתר ההתייקרויות במשק.

בתחום התעסוקה והשכר הייתה התופעה השלילית ביותר שהמשק לא היה מסוגל לקלוט את תוספת האוכלוסייה. האוכלוסייה גדלה בכ־2 אחוזים, וכוח העבודה האזרחי ב־1.6 אחוזים, אך מספר המועסקים גדל ב־0.5 אחוזים בלבד, כתוצאה מכך ירד כוח העבודה האזרחי שוב מתחת למחצית האוכלוסייה בגיל 14 ומעלה (מ־50.2 אחוז ל־49.9 אחוז), שיעור נמוך ביותר בהשוואה בינלאומית. הירידה המתמשכת בשכר העבודה בכ־12 אחוז בממוצע שנתי, ובשיעור גבוה בהרבה ברביע הראשון של השנה, לא פתרה את בעיית התעסוקה. והאבטלה גדלה עד כדי 8 אחוזים לקראת סוף השנה.

פריון העבודה עלה, השכר ירד

הירידה המתמשכת בשכר, יחד עם תוספת פריון העבודה בסקטור העסקי ב־7 אחוזים במשך שנתיים, צריכים להבטיח מקדמה רצינית לענפי המשק בתחום המחירים המקומיים, ושיפור ניכר בכושר ההתחרות של המשק בשוקי חו"ל.

כתוצאה משינוי המחירים היחסיים במשק, ככל הנראה גם המדידה במונחי דולרים תאבד את משמעותה. שוב ייווצר קושי לתאר את המציאות הכלכלית במונחים מספריים ולהשוותה לתקופות קודמות. אולי לאחר הנהגת השקל החדש, כאשר המוחות יסתגלו למונחים החדשים, יהיה קל יותר.

קושי נוסף בתיאור הכלכלה כמונחים שנתיים הוא הפער הגדול בין הרביע האחרון של שנת 1985 לבין הממוצע של שלושת הרבעים הראשונים. פער זה גורם לכך שהממוצע של 1985 שוב אינו מבטא את המשק שנוצר במהלך המדיניות הכלכלית החדשה. למעשה, נתונים בני־השוואה במונחים שנתיים ייווצרו רק ביולי 1986, כאשר ניתן יהיה להשוות את מחצית השנה החדשה בתוספת המחצית האחרונה של 1985 עם השנה המקבילה קודם לכן.

השנה הקלנדרית איבדה את משמעותה. אולם הפרשנות הכלכלית אינה יכולה לחרוג בהרבה מהצגת הנתונים, לכן יש רק תקווה שבשנת 1986 תהיה טובה יותר.

צבי טימור

ועדה לבדיקת העומס הבטחוני

הוועדה לענייני בטחון ומשק שמינה שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי התכנסה לראשונה. הוועדה, בראשות אלוף (מיל.) עמוס חורב, מונתה על דעת ראש הממשלה ושר הבטחון ותעסוק במכלול יחסי הגומלין בין מערכת הבטחון לבין המשק, החברה, המדע והטכנולוגיה.

הוועדה תבחן ותמליץ על מדיניות בנושאים הבאים:

- השפעת תקציב הבטחון על התעשיות עתירות־הידע והפיתוח הטכנולוגי.
- השלכות כלכליות וחברתיות של שירות המילואים וייעול מערך המילואים.
- רמת המלאים במשק.
- הכשרת כוח־אדם טכנולוגי למערכת האזרחית והבטחונית.

שר הכלכלה והתכנון אמר בפתח הדיון, כי יש לבחון את קשרי הגומלין בין מערכת הבטחון לבין המשק והחברה. לדבריו, הגורם שישפיע ביותר על התפתחות המשק והחברה בשנים הבאות הוא משקלה של ההוצאה לבטחון מכלל ההוצאה הלאומית. יש לקבוע, מתוך ראייה כוללת, את סדר העדיפויות הלאומי, ההקצאה הלאומית של המקורות והשימושים וגובה ההוצאה לבטחון לעומת שאר התקציב.

אלוף (מיל.) עמוס חורב אמר, כי אותרו נושאי החלטה משמעותיים ושטחי מגע בין הכלכלה והבטחון. נושאים אלה יידונו מתוך ראייה בטחונית־כלכלית־חברתית כוללת, ויוערכו השפעות ההדדיות בתחומים אלה. האלטרנטיבות וההיבטים השונים יוצגו לפני ראש הממשלה, שר הבטחון והממשלה.

בין החברים בוועדה: אברהם טמיר — מנכ"ל משרד רה"מ, שלמה גוית — מנכ"ל הסוכנות (לשעבר ראש אמ"ן), ראש אג"ת, אלוף בניהו ברנע, צבי כהוס, יועץ כלכלי למערכת הבטחון — אבנון גויבר. יועץ כלכלי לראש הממשלה ודוד כוכב — מרכז הוועדה.

המדינה משלמת ריבית חסרת תקדים למיחזור חובותיה

חובות המדינה גדלים מדי שנה במאות מיליוני דולרים, כתוצאה מהריבית הריאלית הגבוהה שמשלמת המדינה בעת גיוס ההון — טוען רואה־החשבון חיים בדרור, המשנה למנכ"ל "בנק טפחות". חובות הפנים של המדינה מגיעים לסכום של 30 מיליארד דולר.

על מנת למחזר את החובות הללו, מגייסת המדינה כסף, תוך תשלום ריבית ריאלית גבוהה. הריבית על אגרות החוב הדולריות של המדינה מגיעה ל־11 אחוז, לעומת ריבית של 1.8 אחוזים בה מגייסת כספים ממשלת ארה"ב, למשל.

עלות גיוס ההון על אגרות החוב בשקלים עולה גם היא למדינה בין 6־4 אחוזים, במונחים ריאליים, עלות כזו של גיוס הון מגדילה מדי שנה את החוב הפנימי של המדינה במאות מיליוני דולרים ואינה מאפשרת לצמצם את החובות, ונקתיר אף תמנע אפשרות למיחזור יתרת החוב. דרו"ח בדרור קורא לממשלה להוריד מיד את שיעורי הריבית ולהתאימם לריבית המקובלת בעולם, כדי למנוע הגדלת החוב הפנימי.

אייל שגב

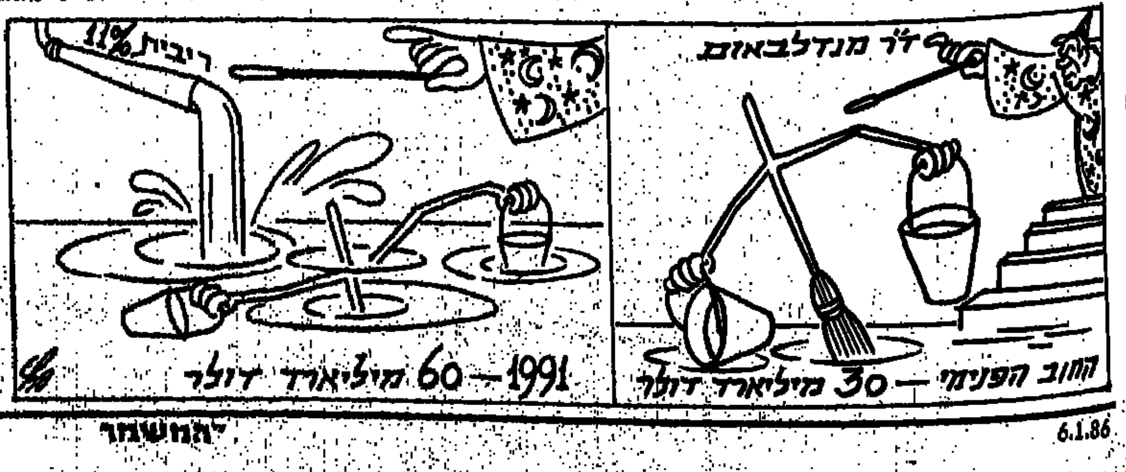

טור החדשות

גידול של 500% במספר החברות בקשיים ב־1985

מספר החברות הנתונות בקשיים גדל במרוצת שנת 1985 בשיעור של יותר מ־500 אחוז (פי 6) — כך עולה מנתונים שפרסמה אתמול חברת "רן אנד ברודסטריט".

על־פי נתונים אלה, הסתכם מספר החברות הנתונות בקשיים בסוף חודש דצמבר 1985 ב־1592 חברות, לעומת 262 חברות בסוף 1984.

מן הנתונים עולה גם כי בחודש יוני נרשם הגידול הרב ביותר במספר החברות בקשיים — גידול של 60 אחוז לעומת החודש המקביל אשתקד. הנתונים מצביעים על מיתון הגידול במספר החברות בקשיים ברבעון האחרון של השנה.

הדו"ח של רן אנד ברודסטריט כולל גם, לראשונה, נתונים על חברות שמצבן טוב. בין 20,000 חברות שנבדקו, רק 178 סווגו בקטגוריה של "חברות חזקות". 2,002 חברות אחרות הוגדרו כחברות הנמצאות במצב "טוב". בסך־הכל מגיע מספר החברות המוגדרות "במצב טוב", כלומר בשתי הקטגוריות העליונות, ליותר מ־10 אחוזים מהחברות שנבדקו, לעומת זאת רק 8 אחוזים מהחברות נמצאות "במצב קשה".

חברה בקשיים, על־פי הדו"ח, היא חברה המתקשה לעמוד בהתחייבויותיה כאשר כתוצאה מכך קיים חשש שלא תוכל לעמוד בתחזיות היצוא והייצור.

א.ש.

יבוא אישי לשם עקיפת הקפאת המחירים

חלק מיבואני המכוניות בודק באחרונה אפשרות להתחיל ביבוא אישי של מכוניות. היבואנים נוטים לקרוא לכך "יבוא ישיר" ולא "יבוא אישי", אולם העקרונות זהים לחלוטין: היבוא ייעשה על שם הלקוח, כאשר היבואן יהפוך למתווך ויקבל את דמי התיווך.

שיטה זו מאפשרת לעקוף את הקפאת המחירים, שכן ביבוא אישי משלם הלקוח לפי שער מט"ח המקובל בנכס. היבואנים מקווים בדרך זו להימנע מההפסדים הנגרמים להם ביבוא כיום, בגלל הקפאת השערים.

חישובי היבואנים מגלים, כי בין השער המוקפא לבין השערים היציגים נוצר פער של עשרות אחוזים. במארק הגרמני מגיע הפער ל־18.1 אחוז, בפרנק הצרפתי הפער הוא 17.5 אחוז, בפזטה הספרדית קיים פער של 24.8 אחוז, ואפילו בדולר קיים כבר פער של 11.1 אחוז. כתוצאה ממצב זה ישנם יבואנים שאינם משחררים לקונים מכוניות שכבר הגיעו ארצה, תוך ציפייה לתיקון השערים.

היבואנים הללו קיבלו חוות־דעת משפטיות, הקובעות כי אי־שחרור המכוניות הללו ללקוח אינו מהווה הפרת הסכם עם הקונה, מאחר שאין לחייב את היבואן למכור בתנאי הפסד. עם זאת נודע, כי רוכשי מכוניות שוקלים הגשת תביעות משפטיות נגד יבואנים כאלה, בטענה כי בעת רכישת המכונית היה ידוע ליבואן דבר קיומה של ההקפאה, והמחירון על־פיו נמכרו המכוניות גם הוא היה ידוע. לפיכך, אין כל עילה לדחות את מועד אספקת הרכב.

אייל שגב

פירוק מפעל מצות — רק אחרי פסח

בית המשפט המחוזי נעתר בשבוע שעבר לבקשת עוה"ד ד"ר אמנון גולדנ־ברג, והחליט לעכב למשך ארבעה חודשים את הליכי הפירוק של מפעלי המצות — "מצות ישראל" ו"מצות אביב" — שבבעלות משפחת דננברג.

הבקשה הוגשה בשם משפחת וולף וכתו, חתנו ונכדו של ישראל דננברג, מייסד המפעלים, שטענה כי הליכי הפירוק עלולים לגרום מחסור במצות בחג הפסח, שכן הליכי פירוק מחייבים מתן הודעת פיטורין לעובדים, דבר העלול להתפתח לסכסוך עבודה. השו־פטת חנה אבנור, שלפני כשבועיים נתנה החלטה לפרק את המפעלים ולהעמידם למכירה, הסכימה לסיכך לדחות את מועד צו הפירוק ב־4 חודשים. אך היא נענתה גם לבקשתו של עו"ד ערן פלס ממשרד כספי, המייצג את הפלג האחר של משפחת דננברג, להמשיך בהכנות למכירת המפעלים.

זה שנים רבות קיים סכסוך בין בני המש־פחה סביב זכויות הניהול של החברה, לאחר שלטענת בנותיו של דננברג נטל לעצמו הנכד זכויות ניהול יתרות. על רקע זה ניתן גם צו הפירוק. בכוונת בני משפחת דננברג (הסב ושלוש הבנות האחרות, להוציא משפחת וולף) לרכוש את חלקו של פלג זה, עם העמדת המפעלים למכירה.

מפעלי המצות של דננברג, שולטים על 90 אחוז משוק המצות בארץ. באחרונה גילה גם קונצרן "אוסם" עניין רב באפשרות רכישת מפעלי המצות.

א.ש.

יתייקר ביטוח רכב לתקופות קצרות

חברות הביטוח פירסמו באחרונה תקנות חדשות המתייחסות לביצוע ביטוחי חובה לרכב לתקופות קצרות.

ההנחיות החדשות קובעות, כי לתקופה של עד 7 ימים ייגבה תעריף של 5 אחוזים מדמי הביטוח השנתיים הרגילים. בעד תקופה העולה על 7 ימים יהיה התעריף 5 אחוזים מדמי הביטוח השנתיים, בצירוף 0.3 אחוזים מדמי הביטוח השנתיים עבור כל יום ביטוח החל מהיום השמיני. בכל מקרה, לא יפחתו דמי הביטוח מ־8.4 שקלים חדשים.

לגבי רכב מושכר קובעות התקנות, שכאשר הפוליסה מוצאת לתקופה העולה על 45 ימים, והשימוש ברכב אינו כולל נהיגה כלשהי ותעודת הביטוח החזורה למבוטח — דמי הביטוח הם 4.1 שקלים חדשים לחודש לרכב אחד, אך לא פחות מ־9.1 שקלים חדשים. כאשר הפוליסה מוצאת על שימוש ברכב הנמצא במפעלי ייצור או הרכבת רכב או במחסני ערובה, והשימוש בו אינו כולל נהיגה כלשהי — דמי הביטוח השנתיים הם 18 שקלים חדשים לרכב אחד. הוצאת תעודת ביטוח חליפית תעלה 2.1 שקלים חדשים.

כאשר הפוליסה מוצאת בידי המאגר הישראלי לביטוח רכב שליד איגוד חברות ביטוח בישראל, תהיה תוספת של 25%. תוספת זו לא תחול כאשר בעל הרכב הוא נכה, או כאשר הרכב מיועד לשימושו של נכה כאמור.

כתב כיסוי זמני — החלפת רכב או שינויים אחרים לגבי המבוטחים במאגר — יעלה 3.9 שקלים חדשים.

א.ש.

מבזקים כלכליים

- עקב צמצום דראסטי בהיקף ההזמנות ממשרד הבטחון, ופגיעה ברווחיות היצוא, נאלצת חברת תדיראן לצמצם הפעילות בשלוחת אזור ממפעליה בעפולה, העוסקת בהרכבת ציוד צבאי. 130 מעובדי השלוחה יוצאים ביום א' לחופשה. בכוונת החברה להעביר חלק מעובדים אלה למפעל המקורות והמוגנים, המבוקם אף הוא בעפולה ושבו מתרחבת הפעילות.
- בלחצה של מלר"ן, המועצה הציבורית למניעת רעש וזיהום אוויר, החליטה הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה במחוז חיפה להגיש כתב אישום נגד השימוש והבנייה הבלתי חוקית של מפעל "פרי זוהר" בחדרה בגלל היותו מטרד ומפגע קשה לסביבה מבחינת זיהום אוויר, רעש, תברואה, בטיחות ותנועה.
- רשת בתי הכלבו "המשביר לצרכן" הגדילה את הפדיון הריאלי ב־1985 בכ־11%, עליה הנובעת בעיקרה מהתרחבות הרשת ותוספת הסניפים החדשים בראשון־לציון, טבריה, רחובות, קניון איילון והרצליה.
- החדרת מוצר תעשייתי לשוק האמריקאי כרוכה בהשקעה של 150 אלף דולר ובמעקב מתמיד של היצואן או נציגו בשוק האמריקאי בשנתיים הראשונות — סבור ישראל ציגלמן, מומחה לחקר שווקים.
- משרד הבינוי והשיכון החליט כי גם בודדים מקרב העולים יקבלו מחצית מענקה המענק שניתן למשפחות. הסיוע למשפחת עולים יוגדל ויותאם למחיר דירה סטנדרטית בת 3 חדרים כמרכז הארץ שערכה כ־40,000 דולר.

שיחות על עברית
מאת יעקב רבי (437)

שגיאה או סטייה?

אברהם קדימה מרמת־גן כותב לי:
„הרשה־נא לי להשיג על מקצת מהנאמר בשיחות על עברית 432. אתה מעיר לאחד מחשובי המדינאים של ישראל שיש לומר 'נָסוֹג' (בהווה ובעבר גוף שלישי יחיד) ולא 'נִסוֹג', כפי שאמר האיש בפועל.
„נשאלת אפוא השאלה: כיצד יש לומר — הנָדון או הנִדון? דומני שהתשובה פשוטה: נָדון הוא הצורה המקראית, ואילו נִדון — הצורה המשנאית. הואיל והפועל נסוג נמנה, כמיהו הפועל נדון, עם הפעלים מגזרת ע"ו, הרי שיש בה, בהגייתו של המדינאי האלמוני, משום סטייה מן המקובל, אולם שגיאה אין בה".

עד כאן הערתו־השגתו של אברהם קדימה. אכן, לכאורה עניין לנו בהבחנה דקדוקית־הסטורית בין צורות השייכות ללשון המקרא ובין צורות השייכות ללשון חכמים. אבל, אם איני טועה, לא מצינו תיעוד של הצורה „נִסוֹג" (בעבר) באיזה טקסט של לשון־חכמים, ומי שאומר בימינו „חסן מלך מארוקו לא נִסוֹג מהוכמתו" — סטייתו מרחיקה־לכת: ספק רב אם ניתן למצוא לה אסמכתא בכתובים, וודאי שאין לה אחיזה בלשונם של בני דורנו, האומרים, למשל, „האיש נָסוֹג מתביעתו". נָסוֹג ורק נָסוֹג, נו"ן בקמץ.

שנית. ההשוואה לנָדון–נִדון צריכה עיון. הרי בעברית על כל רבדיה יש שני שורשים, אכן קרובי גזרון ומשמעות, אחד דו"ן, מנחי ע"ו, וענינו לשפוט, להעמיד למשפט, להטיל גזר־דין על־, ואחר די"ן, מנחי ע"י, ומובנו להתווכח, לשקול, להעריך. צורת העתיד בבניין קל של די"ן היא ידין, הן בלשון המקרא („דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל", „ידין לאומים במישרים"), וכך בלשון חכמים („אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו", „יורה יורה, ידין ידין" — מתוך הנוסח של כתב־סמיכה לרבנות, על־פי סנהדרין ה ע"א). אבל יש שהצורה היא ידון, וכך הגרסה המקובלת עלינו: בית־המשפט ידון את הנאשם. נִדון הוא בניין נפעל (עבר והווה) הן של די"ן והן של דו"ן. של די"ן: „מי שנתחייב בשתי מיתות בית־דין, נִדון בחמורה" (סנהדרין ט משנה ד), „ואדם נִדון בראש השנה" (ראש השנה טז ע"א). הנאשם נִדון למאסר ממושך. של דו"ן: „אין הנִדון דומה לראייה" (פסחים טו ע"א), העניין נִדון (כלומר: נבדק, בורר, נשקל) בישיבת ההנהלה. ומה בדבר נָדון, נו"ן בקמץ? אכן, יש נָדון בתנ"ך, במובן התווכח: „ויהי כל העם נָדון..." (שמואל ב ט', 10). אנו אינו עושים שימוש במשמעות זו ובצורה זו — איננו אומרים ש„שני השכנים נָדונו זה עם זה..." כללו של דבר: לאט לנו בהשוואה של נָסוֹג–נִסוֹג אל נָדון–נִדון. בעברית החיה והקיימת שלנו אין אלא נָסוֹג מכאן ונִדון מכאן. בוודאי, גם נִסוֹג שגור בפינו, אך הוא לשון עתיד, גוף שני רבים: יהי נא ברור שמעמדתנו לא נִסוֹג.

בתחום התחביר

בהמשך מכתבו מעיר לי אברהם קדימה: „כי מדורי־הלשון היומיים — שלך, של „קול ישראל", של גלי צה"ל — לעולם עוסקים במלה היחידה, בניב היחיד. והלוא דווקא בתחום מבנה המשפט, התחביר — הפרוץ מרובה מן השלם. תחבירנו מתאנגל והולך, מתאמרק והולך. אמת, קצרה יריעתו של מדור ללשון מהרכיב את תורת התחביר כולה במכה אחת, אולם בהבאת דוגמה ועוד דוגמה אפשר לתקן הרבה".

תמו דברי אברהם קדימה. יבורך על הערתו. נכון שאין מדורי הלשון בכלל ומדורי שלי בפרט מתפנים לעסוק במבני־משפט לקויים, מחמת קוצר היריעה. מכל מקום נדרשתי לכמה דוגמות בוטות של תחביר שגוי, שמקצתן מותנות על־ידי השפעת הלעז, וראש לכולם „יש לי את־", „אין לי את־", „היה לי את־". אשוב עתה בקיצור לעניין זה ואוסיף נקודה אחת שכמדומה לא נגעתי בה עד כה. תן דעתך למשפטים כמו „יש לי כסף", „יש לי גן ובאר יש לי" — מהו הנושא? בוודאי לא „אני", אפילו לא „אני" מובלע, משתמע, אלא השמות כסף, גן, באר — הם הנושאים. שיעור המשפטים הוא: „כסף יש לאני", „גן יש לאני" וכו', ושיעורם של המשפטים „יש לנו תיש, לתיש יש זקן" הוא: „תיש יש לאנחנו", „זקן יש לתיש". אולם ההשפעה המודעת או הלא־מודעת של לשונות אירופיות מחייבת כאן שימוש בפועל־קניין (to have באנגלית, למשל) וכן היא מחייבת, כדוגמות הנ"ל, שנושאי המשפטים יהיו כינויי־הגוף „אני", „אנחנו", או השם „תיש" במשפט שלפני האחרון. ואילו השמות כסף, גן, באר, זקן — אמורים בהשפעת הלעז להיות מושאים, והנה כאשר ה„מושאים" הללו (נושאים לכאורה) מיודעים בה' הידיעה, מתבקש בעברית להקדים להם את מלית־המושא את, והצירוף „יש לי את" מתפקד, או כביכול, בתור פועל־קניין, בדומה ל־have. מעתה, שיעור המשפט הוא: „אני (משתמע) + יש־לי את + הכסף" וכיו"ב, „אני" הוא נושא, „הכסף" — מושא. בוודאי אין ההסבר שלנו הופך את „יש לי את" לצירוף תקני, אך סבירותו עמו.

תרבות ואמנות
בעריכת עלינא תורי

תיאטרון: חתונת המוות של אנה פרנק

אנה פרנק על־פי יוסי יזרעאלי אינה רק נערה מתבגרת הנמצאת בעימות עם אמה, היא גם אופטימית, חזקה ומרדנית, סימני פמיניזם? נראה שכן, „הכלה המתה" בתיאטרון החאן הירושלמי.

הכלה המתה – בדרך אל המוות. מימין: אורה מאירסון, אילת שזר

מאת ציפי שוחט

מדריך תיירים מוביל אותנו לסיור בנבכי הזכרון, אל מקורות ההזיה, אל בימת התיאטרון — שם פוגשים את אנה פרנק, את אמה, את אביה ואת פטר אהובה. דמויות, הנעות בדרכן אל חשכה. „הכלה המתה" — פנטאזיה על נושא אנה פרנק" — עולה בימים אלה על בימת „החאן" בירושלים.

הדמויות בהצגה — האם (אורה מאירסון), האב (שבתאי קונורטי), פטר (יהודה אלמגור) ואנה (איילת שזר) — לכודות בתוך מחולי מוות אינסופי והן משתתפות במשחקה של אנה, החוזרת מהאבדון אל מחוז הזכרון. ברקע צלילים מאיימים, מוכרים — הד לתקופה של חורבן וייאוש. רעש של רכבת. נקישת דלתות. תקתוק של מעין שעון. הזמן קצוב. עוד מעט תיגמר ההזיה. אבל לא אנה פרנק מסרבת למות. רוצה לשוב ולחיות את חייה: לזכור את נשיותה המתפתחת, לראות את האביב המתעורר, לחזור על הנשיקה הראשונה, לחוש את החיבוק של פטר.

על הבמה ערימה של חפצים מונחים כאי־סדר מכוון — ביניהם נעות הדמויות בדרכן אל המוות. הכל צפוף, עמוס, דחוס — רק עליית הגג משמשת אשנב אל החופש. לכאן נמלטים פטר ואנה ומכאן הם רואים את עץ הערמון הקרוב, את השחפים במעופם ואת גגות אמסטרדם. מכאן הם גם יכולים לשמוע את פעמון הכנסיה, את תיבת הנגינה וצחוק הילדים שבגן הציבורי.

אל מקום ההתרחשות, שהוא המחבוא ההרוס או זכרון המחבוא ההרוס, מוביל אותנו מדריך התיירים (יובל סקר), שבמהלך ההצגה הופך להיות מנהל ההצגה ולבסוף גם המוות. איתו רוקדת אנה, בתמונת הסיום, את חתונת המוות שלה, כשברקע נראית שמלת החופה העשויה טלאים צהובים של מגן־דוד.

יוסי יזרעאלי, כתב וביים את ההצגה, עיצב אנה פרנק אחרת. אנה של יזרעאלי אינה רק נערה מתבגרת הנמצאת בעימות מתמיד עם אמה, כי אם אנה אופטימית, חזקה, חצופה, מרדנית. „אני חייבת להיות טובה בכוחות עצמי, בלי שום דוגמאות מאחרים ובלי עצות. אם אצליח בכך, אהיה חזקה". סימני פמיניזם? נראה שכן. המודל של אמה אינו מספק אותה עוד. היא רוצה לפרוץ את גורל האמהות המגדלות ילדים שאחר כך עוזבים אותן — רוצה להיות סופרת ולכתוב משהו „גדול על באמת".

ביחסיה עם פטר היא הדומיננטית — זו שמניעה את העניינים. לקראת הסיום שואלת אנה את עצמה: „אילו היית גדולה יותר ופטר היה רוצה לשאת אותך לאשה... מה היית משיבה?" את התשובה לעולם לא נדע, כי אנה לא תהיה גדולה. היא תישאר תמיד נערה. היא לא תינשא לפטר, כי אנה היא כלה מתה — נישואיה היו עם המוות.

קונצרט ראשון: הסינפונייטה במלוא התנופה

מאת אביבה שלח

קונצרט מיוחד של הסינפונייטה הישראלית מבאר־שבע בניצוחו של מנדי רודן, עם מנחם פרסלר (פסנתר). התוכנית: מוצארט — דיברטימנטו מס. 11 ברה מאז'ור ק. 251, קונצ'רטו לפסנתר בסי־במול מאז'ור ק. 595, סימפוניה מס. 41 בדו מאז'ור, ק. 551 („יופיטר"). מוזיאון תל־אביב. 31.12.85.

*

בעוונותי הרבים, כבר מזמן לא סיפרתי לכם על הסינפונייטה מבאר־שבע. לתזמורת הצעירה והדינאמית מלאו כבר למעלה מעשור שנים ולמרות הקשיים והאילוצים שנקלעה אליהם אין למצוא חולשה או ירידת מתח בפעילותה. ההיפך הוא הנכון, ועל כך העידה שוב הופעתה האחרונה של התזמורת, תחת שרביטו הנמרץ של מנהלה ומנצחה הראשי, מנדי רודן. התוכנית הפעם כולה מוצארט והעניין המיוחד — הופעת אורח של מנחם פרסלר, מבכירי אמני הפסנתר במוסיקה הקאמרית. פסנתרן, מחנך ואמן גדול.

תחילה הדיברטימנטו ברה מאז'ור. יצירה יפהפיה, שמטרתה העיקרית לשעשע וכזו גם רוחה — קלה, נעימה וחסרת בעיות. ביצועה היה משובב נפש וייזכר לטובה גם האמנן המצויין.

על הקונצ'רטו בסי במול מאז'ור נאמר כי הוא נושא עימו ברכת פרידה אמיתית. רוחו נכאה וחוט של עצב נסוך לכל אורכו. אין כמו פרשנותו של פרסלר לבטא רוח זו. ברה ונקיה מכל הצטעצעות חיצונית וכולה פנימיות עמוקה ורגישה. רק השפתיים הממלמלות ללא קול נותנות ביטוי מה לריגשה הגדולה.

נגינה יפה של סימפוניית „יופיטר" המפורסמת סיימה קונצרט מהנה.

מבט ראשון: כלי אבן וכלי מלחמה

מאת דורית קדר

המוזיאון הפרהיסטורי בשער־הגולן נותר משום־מה מחוץ לגדר. וזה חבל. תערוכות על נושאים פרהיסטוריים מתקיימות מדי פעם ברחבי הארץ. כמו כן מוקדשות לנושאים אלה מחלקות קבע, כמו למשל המוזיאון הפרהיסטורי הממוקם בגן־יחאם בחיפה. שער־הגולן מן הראוי שייכנס לתודעת הציבור.

מבנה זעיר, מרוכז, אשר המוצגים בתוכו עוצבו היטב. הקריטריונים של דידאקטיקה, בהירות והמחשה באים כאן להגשמה איכותית. ב־1943 פרופסור משה שטקליס ויהודית רוט משער הגולן — הוגה רעיון המוזיאון — ערכו חפירות בבריכת הדגים שאל מול הרי הגלעד. ב־1950 נוסד המוזיאון, בחסותה של האוניברסיטה העברית, ושכן שנים רבות באחד המקלטים בקיבוץ. לפני ארבע שנים הועתקו הממצאים, שנאספו עם השנים, לבניין החדש, אשר פנימיותו עוצבה על־ידי האמן חיים בר גל ז"ל.

התערוכה כוללת חומר שנמצא באתר חד־שכבתי מהתקופה הניאוליתית (6500 לפנה"ס), שתרבותה כונתה „התרבות הירמוכית" — על שם נהר הירמוך שלידו נמצאה. מאפייניה העיקריים:

א. המהפכה החקלאית — האדם עובר מליקוט ליצירת מזון.

ב. התפתחות הפולחן. היות האדם יוצר מזון משעבדו לחסדי שמיים והוא יוצר צלמיות של אלות פריון, אשר מבטיחות פרנסה וחיים.

ג. תחילת התהוות הקרמיקה, העשויה מטין מעורב בכולת ומעט קש שרוף ומתקשה באש פתוחה.

משמאל לימין מחולק המוזיאון למעין מחלקות על־פי נושאים. הראשונה מוקדשת לכלי צור וכלי אבן. הממצאים מסודרים היטב לפי איפיונים — להבים משוברים, נקרים זויתיים; נקרים אלכסוניים; נקרים קטומים... הכלים מלווים בהסברים מאירי עיניים על שמושיהם השונים.

השנייה דנה בראשית החקלאות. על המכתשים: העליים: כלי קידוח וליטוש וכד שיני חיות עם שאריות מזון שדבקו בהן.

השלישית עוסקת בכלי מלחמה: חצים, ראשי חצים ועניתות.

הרביעית: עיצוב תכשיטים.

החמישית — כלי חרס ושבריהם, עם איור המתאר את הדגם המצטייר בהגדלה.

ולבסוף, מחלקה אחרונה — צלמיות פולחן הפוריות.

סידור פנימי ומחושב זה מכסה את חיי האדם הירמוכי מנקודות ראות חומרית יומיומית ועד לאמנותו. הוא כמנגנו — מכין כלי עבודה המבדילים אותו משאר היצורים.

המוזיאון הפרהיסטורי של קיבוץ שער הגולן: שבר כלי חרס משוחזרים

הוא מתכנן את מחייתו, את מלחמתו ויופיו ומעצב את אליליו. ובכך, כמובן — הוא הומו סאפיינס לכל דבר.

זאת, מה שמבדיל אותו מהאדם המודרני, היא גישתו האסתטית, יכולת התמצות ותחושת טוהר הצורה.

הסתכלות ממושכת על כליו מצביעה על יכולת גיוון חזקה והבנת החומר שבו הוא עובד (גישה שונה לכלי האבן וכלי הצור).

יתר על כן, האדם הירמוכי מוכיח יכולת הסתגלות מהירה (ראה כלים בראשית החקלאות).

התכשיטים, כמו דגמי כלי החרס, ובפרט הצלמיות שגולפו על חלוקי נחל (מאבן גיר רכה או קשה או מאבן בזלת) הם כמו הכלים — עדות לקונצפציה מינימליסטית, סכמאטית, מתמצתת. יותר עם זאת, ואולי דווקא בעקבות אותה נטייה למינימליזציה — כוח ההפשטה שבו והשימוש בסמל מעוזים את הצד החזק שבתרבות זו.

האמנות המושגית, פרי המאה העשרים, על נציגיה הדגולים כמו ברנקוזי הנרי מור מצד אחד ואמנות אקספרסיבית המרגישה את החומריות על התכנים, כמו מטיס, פיקסו או מודיליאני מצד — באות בעצם לשחזר את התפיסה הראשונית של האדם.

האדם הירמוכי, שלא נפגם מכיעורה של העיר המודרנית על בנייניה ועשייתה, ריכוז יתר של אוכלוסיה והתרחקות מיפי הטבע — הוא אסתטיקן מטבעם של הדברים. ועובדה זו מעוררת שאלות מהותיות וישנות. אסתטיקה אינה קישוט שולי אלא צורך חיוני. ואם באמת נצא מחספת דברים זו, תיקון עולמות עשוי להתממש — אם בכלל — דווקא באמצעות שיקום ושחזור על־ידי הליכה מחודשת למקורות האדם הקדמון ולתפיסתו האמנותית, שאז כיסתה כל פן מחייו.

קולנוע: העולם עומד על הפירסומת

מאת יעל ישראל

איך הפירסומת משפיעה על החיים ואיך החיים משפיעים על הפירסומת ומי מהשניים דומיננטי יותר — זאת אפשר לוודא אחת לשנה בפסטיבל לסרטי פירסומת, ובו מוצגים סרטי הפירסומת שזכו בפרסים בפסטיבל קאן, שהתקיים בארץ בשבוע שעבר, זו השנה העשירית, בחסות פירסום אריאלי.

השנה היה לאריאלים מה לחגוג. בפסטיבל קאן 84' האחרון זכה סרטם לכספומט של בנק לאומי, „מחשבים לשירות אנשים", בפרס אריה הארד. אבל היו עוד סרטונים רבים שזכו גם הם, צבעוניים ורעשניים יותר ופחות, מתוחכמים פחות או יותר. שעה וחצי של צפייה בעשרות סרטים מרחבי העולם מביאה למסקנה כי העולם עומד על הפירסומות שלה, או, אם תרצו, שהפרסומת היא העולם. מה שבטוח זה שהפירסומאים שבאים לראות ולהראות באירוע שנועד למענם — בטוחים שזה באמת ככה. בשביל עשרות הקופירייטרים והקריאייטיבים אין משהו יותר חשוב ומרתק מגימיקים, גימיקים ועוד גימיקים.

1984. שורה מסודרת של נתינים כבגדי אסירים צועדת בסדר מופתי להרצאה של האח הגדול. ראיתם כבר את הסרט הזה? אם חשבתם ש־1984 היא השנה האורווליינית האפוקליפטית, אז בעקבות הפירסומת למחשבי אפל־מקינטוש תדעו, כי 1984 לא תהיה 1984. נערה יפיפיה עם פטיש ביד מבשרת לכם שאפל יתן לכם שנה טובה יותר. וזו הפירסומת שזכתה באריה הזהב הנכסף. מחשבי אפל זכו בפירסומת אופטנית לנושא חם. והבמאי רידלי סקוט, שעשה פירסומות לפני שביים את „הנוסע השמיני", „בלייד ראנר" ו„אגדה" שלו — זכה בפרסטיזה, הוא יודע את הקצב הנכון.

בכלל, במאי סרטי הפירסומת יודעים קצב מהו. האמריקנים הולכים על הרבה פירסומות נוסח סרטוני הוידיאו־קליפ לשירי הרוק: עשרות מייקל ג'קסונים מקפצים עם פחיות פפסי ביד. מה שבטוח ש־1984 היתה שנת הפפסי, שגרפו שלושה פרסים וביניהם אריה כסף אחר שמוכיח למה פפסי עדיף על קוקה־קולה. אפילו מהחלל החיצון חוטפים את המשקה התוסס והרענן הזה.

סרטוני הפרסומת האמריקניים נחלקים לשתי קטגוריות שמושפעות מהקולנוע. הסרטונים שמכוונים לקהל יעד צעיר מושפעים מהאופנה השפילברגית של „מפגשים מן הסוג השלישי" ו„חן־נעורים" נוסח „בחזרה לעתיד", וסרטונים שמושפעים מגל סרטי־החוות שעובר על אמריקה נוסח „מקום בלב".

לעומתם האנגלים מושפעים מהמסורת. הם מוכרים בירה ואינגליש־מאפין דרך האריסטוקרטיה וחברי הפרלמנט עתיקי היומין שלהם, או לחילופין, דרך מרגרט תאצ'ר.

בבליל הרב והעצום הזה, המשעשע לעיתים והמייגע ברובו, של אלפי רעיונות של קופירייטרים חרוצים ושאפתניים, בלטו שתי פרסומות גרוטסקיות. האחת, הראתה גברים ונשים אלגנטיים במעילי מינק וצ'ינצ'ילה ודוב לבן מוכים ונרצחים בידי הגסות של ציידי־עורות שחומר את פרוותיה, וכשיא, כשהצייד עורם, באה הכותרת: פרווה. זה מגיע לך! בריג'יט בארדו, שומרת החיות הידועה, לא יכלה לצפות לפרסומת טובה מזו. הפרסומת השנייה היתה אנימציה פשוטה בה נראו שתי דמויות רזות: זו לזו בשתי טיפות מים; לשתיהן תכונות דומות, כישורים זהים, השכלה דומה, שתיהן חכמות ואינטליגנטיות באותה רמה, אך ב' מקבל שכר גבוה יותר, קידום מהיר ונמצא בעמדה בכירה. למה? כי ל־ב' יש אבר מין גברי, ול־א' יש ציצים ואבר מין־נשי.

בשנה הבאה תבואנה פירסומות חדשות שנבחרו מבין אלפי סרטונים שמגיעים מרחבי העולם. מה שברור לכותבת שורות אלה, שצפייה מהם עשתה לה, אלרגיה לסרטוני פירסומת למשך כל השנה.

העיקר הבריאות
מאת יוסף שמי

זכויותיו של חולה הנפש

פחות ממאתיים שנה עברו מאז שיחרר רופא בריטי את חולי־הנפש במוסד שלו מכבליהם. מאותו זמן חלה התקדמות בהבנת מחלות הנפש ובהכרת זכויותיו של החולה, אשר בעבר ואף בהווה נחשב כלקוי בתהליכי החשיבה, בביקורת המציאות ובמודעות לטוב ולרע לגבי עצמו. י. גינת ממרכז בריאות הנפש בבאר־שבע, הכותב על כך באחד מגיליונות „הרפואה", מרגיש כי כיום יש מידה גדולה של שיתוף־פעולה פעיל בין החולה ובין המטפלים בו, שאפשר להגדירו כמעין „חוזה טיפולי" בין הצוות האמבולטורי ובין החולה.

לא כן הדבר לגבי החולה המאושפז במוסד. אומנם, בעקבות פעילותם של ארגונים לשמירת זכויות האזרח, חולים לשעבר ומשפחות החולים התמסדו ואף זכו לגיבוש משפטי זכויותיו של החולה. אך לא הכל כבר סודר. כך קרה שלעיתים קרובות במקום להיות חלוץ בהגנה על זכויות החולה הוצגה הפסיכיאטריה — לעיתים בצדק — כגוף שמרני ונוקשה, הנלחם לשמירת כוחו ונגד תהליכי קידמה. אך כאן דברי י. גינת. החוק בישראל משנת 1955, עם תיקונים שהוכנסו במרוצת הזמן, מבטיחים לחולה זכות ערעור כנגד אישפוז כפוי שלא על־פי צוו בית־המשפט, זכות ערעור על התנגדותו של מנהל בית־החולים לשיחרורו של החולה, זכות לשלוח מכתבים ולקבלם סגורים, זכות לקבל אורחים בזמנים שקבע בית־החולים, זכות ערעור על החלטת ועדה פסיכיאטרית בפני בית־משפט מחוזי. וזכויות אחרות, שאינן בחוק, קיימות במשתמע מסעיפים בחוקים שונים, אלא אם כן יש הגבלה מפורשת המוציאה את החולה „מכלל הציבור". בין אלה החובה להודיע לאפוטרופוס הכללי כי המאושפז אינו מסוגל לדאוג לענייניו. מסעיף זה משתמע גם הצורך לקבל את אישור החולה לטיפול חשמלי ועוד. אך התיקונים השאירו „חורים" רבים בתחיקה. למשל, אין מוזכרת בחוק הזכות לקבל טיפול, להיות מאושפז שלא לצורך השגחה ושמירה או הגנה על הציבור, אלא לשם טיפול. מסתבר שהדבר אינו כל־כך מובן מאליו כמו בארה"ב, שם מצא את ביטויו בכמה משפטים בסוגיה זו. כך גם לא מעוגנת בחוק זכותו של החולה להתנגד לטיפול בהלם חשמלי, לא נקבעו זכויותיו של מנהל בית־החולים כלפי המאושפז. האם אסור או מותר לכפות על החולה את הטיפול שהוא מתנגד לו, למעט זכויותיו שמנינו. נראה כי המחוקק ראה במנהל בית־החולים את מקור הזכויות, הוא מחליט מתי לשחרר חולה, מאשר יציאה מבית־החולים, קובע מה מחפציו יישארו ברשותו ומה יילקח ממנו. במילים אחרות: רוב הזכויות אינן נובעות מן החולה אלא מוענקות לו על־ידי המנהל והצוות המטפל. שלילת זכויות נתפסת כאי הענקתן ולא כשלילתן. בחוק אין חיוב להסביר לחולה את זכויותיו. הדבר מצא את ביטויו באחד מפסקי־הדין של בית־המשפט העליון. אין החוק רואה בחולה שותף לטיפול. החולה גם נטול חובות, בהיותו חסר דעת וחסר זכויות, ואין לדרוש ממנו מאומה.

עוד בטרם ישונה החוק, אפשר לתקן הרבה על־ידי הכנסת טופס „זכויות וחובות המתאשפז ביחידה פסיכיאטרית", המביא לידיעת המעוניין ומשפחתו את ה„יש" המשפטי. הטופס, בנוסף לצד האינפורמטיבי, מהווה בסיס ל„הסכמה תוך הבנה", לשינוי גישה מצד הצוות המטפל בכיוון של התייחסות לחולה ומשפחתו כבעלי־ברית ושותפים לטיפול. טופס כזה הוכן על־ידי קבוצה של אנשי מקצוע — פסיכיאטרים, אחיות, עובדות סוציאליות — בחסות שירותי בריאות הנפש במשרד־הבריאות, אומץ על־ידי המשרד והופץ במוסדות הנוגעים בדבר.

הטופס מנוסח כך שהוא מכיר בחולה כמקור זכויות, גישה הפוכה מהמקובל בחוק. לא ניתן לשלול ממנו זכויות אלו אלא אם יש שיקול רפואי המצדיק צעד כזה. אין הבדל תהומי בין הטופס ובין החוק, משום שבין כה וכה לצוות הרפואי שמורה זכות וטו. בכל זאת, טופס הזכויות מהווה צעד גדול קדימה. החוק יצטרך בעתיד לפתור בעיות שלא מצאו עד כה פתרון חקיקתי. בין השאר ליצור שיווי משקל בין הזכות לקבל טיפול והחובה לקבלו. הגישה, כאשר תמצא את „לבושה המשפטי", צריכה להביא להסרת הכתם מעל גבו של החולה, כתם המצדיק שלילת זכויות בסיסיות.

לא במקום גלולה

התקבל במערכת המכתב הבא:

אני כותבת בתגובה למאמר שפורסם ב־12.12.1985 במדור „העיקר הבריאות", ובו נאמר שחוקרים מצאו שקוקה־קולה „מורידה את כושר התנועה של תאי הזרע" והשפעה זו מיוחסת לחומציותה של הקוקה־קולה. לפני שנים כבר גילו שחומציות זו ממיסה שיניים. מי יודע, אולי היא גם ממיסה הרקמות הפנימיות בנרתיק האשה המשתמשת בה לשטיפה? שטיפות כאלה בתור אמצעי מניעה אינן יעילות, וזה ידוע כבר מזמן. לא כל שכן שטיפה בקוקה־קולה, שהיא במפורש מזיקה. וראה בספר OUR BODIES OURSELVES (BOSTON WOMEN'S HEALTH COLLECTIVE) בפרק על אמצעי מניעה. עיתונכם גילה חוסר אחריות משווע כלפי כל קוראותיכם בהצגתכם את הקוקה־קולה כאמצעי מניעה. מחובתכם לפרסם הודעה מתקנת.

נעמי רז, קיבוץ שמרת

הידיעה שהבאתי פורסמה לפני כמה שבועות בשבועון ניו אינגלנד ז'ורנל אוף מדיסין. איני מתיימר לספק מי מוסמך יותר, מערכת השבועון — המקובל על רוב רובו של ציבור הרופאים בארה"ב וכן במערב אירופה ובישראל — או הספר שמצטטת נעמי רז. יחד עם זאת, יש להדגיש שהשימוש בקוקה־קולה גרם להאטת התנועתיות של הזרעונים אך לא לפגיעה בהם, וודאי שלא יפגע ברקמות הפנימיות של הנרתיק, אחרת היו מציינים זאת במפורש. בכל אופן, בידיעה אין משום המלצה להיעזר בקוקה־קולה כאמצעי־מניעה, כשם שדיווח על השפעתו החיובית של אספירין על מניעת היווצרות קרישי דם אצל הנוטים לפתח תעוקת הלב לא ייחשב כהמלצה על טיפול מנע מסוג זה. זה רק חומר להרחבת הדעת ותו לא. בכלל, אין לקבל מידע מעיתון כייעוץ במקום עזרה רפואית. אסור בהחלט לעשות כן. הגלולה מומלצת כאמצעי מניעה, אך מקרים שונים הוכיחו שלא לכל קבוצות גיל, אורח חיים (עישון ועוד), או תורשה היא מתאימה. כשם שתיאור מדויק של פריצה לבנק אין פירושו הדרכה ועידוד לפריצה, כך גם במקרה שלפנינו. ולבסוף ברצוני עוד להזכיר, שהשבועון האמריקני טען כי חלה האטה בתנועתיות הזרע, ואין זאת אומרת כי די בכך כדי למנוע הריון, שכן יש עוד צד שני — כושר הקליטה של האשה.

האם שמנה, הבת מרעיבה עצמה

אצל בנות של אמהות שמנות מופיעה לפעמים תסמונת הרעבה עצמית מתוך חשש להידמות לאמא. זוהי תסמונת מוכרת בפסיכיאטריה. לפעמים היא מופיעה לסירוגין עם תקופות של זללנות חולנית. בתקופת הזלילה, כדי למנוע את השמנתן נוטלות הבנות חומרים משלשלים או תרופות הגורמות להקאות.

התסמונת זכתה לתיאור מפורט בשבועון המקצועי האמריקני „ניו אינגלנד ז'ורנל אוף מדיסין". שם נטען כי בקולג'ים התסמונת של הרעבה עצמית מקיפה עד 20% מהנערות. החוקרים מצאו שני מקרים של שימוש בתרופה בשם איפקהואנה, המהווה מרכיב של סירופים נגד שיעול. האיפקהואנה נמצא בשימוש כתרופה מכייחת. בכמויות גדולות יותר יש לה השפעה „מקיאה". הבנות שהשתמשו בתרופה סבלו אחר־כך מסימני נזק בשריר הלב, גם זמן רב אחרי שהפסיקו את התרופה. המנות המופרזות גרמו נזקים גם לשרירים אחרים בגופן של הנערות.

מנתחי העיניים

זורקים את הכפפה

העיר האמבורג היתה למוקד של התמרמרות נגד רופאי עיניים, בשל שאלה של מה בכך כביכול — שימוש בכפפות על־ידי המנתח בעת טיפול בירוד (קטרקט). לפי טענת אחדים מן הפרסונאל הרפואי זילזלו הרופאים בעקרונות האנטיספטיקה בכלל. לבשו לבוש של יום־יום, והעיקר — לא השתמשו בכפפות עת לקחו ליד את הכלים העדינים לחיתוך העין לשם הרחקת עדשה שהתנוונה. התוצאה: ריבוי דלקת העין, אשר בכמה מקרים הסתיימה בצורך לסלק את העין הנגועה.

בתגובה להאשמות אלה טענו המנתחים, כי ראשית כל יש לזכור שמדובר בניתוח תחת מיקרוסקופ, כשלמעשה המנתח אינו נוגע בעין אלא רק מתמרן עם הכלים, שמשקלם גרמים ספורים. עובי החוט שמשתמשים בו במהלך הניתוח הוא 1/50 מילימטר. הכפפות בניתוח כזה מפריעות. מנתח העיניים עובד בתנאים שונים מאלה של מנתח מערכת העיכול, העצמות או העור. זיהומים במחלקות הכירורגיות קורים בשל נוכחות חיידקים בגופו של המנותח, בחלל חדר הניתוח או במחלקה אליה מועבר החולה אחרי הניתוח. במחלקות העיניים, רק חלל חדר־הניתוח הוא מקור לזיהום. המתנגדים ציינו כמקורות זיהום, מלבד הידיים החשופות, את שערותיהם של המנתח ועוזריו, את חוטמם ועוד חלקי גוף של הפרואטורים.

ההאשמה בדבר חוסר זהירות בשעת ניתוח גרמו לירידה תלולה במספר החולים שהסכימו להתאשפז בבית־החולים בהאמבורג. חששם של הפאציינטים גבר בשל דברי המנתח הראשי, שהוא גם מנהל מחלקת העיניים, כי אין שום ערך לכפפות בשמירה על מניעת זיהום. בהסתמכו על נתונים טוען הפרופסור כי אצל אחרים, גם אצל האסיסטנטים שלו, המשתמשים בכפפות, רב מספר הזיהומים משיעורם אצלו.

המהומה סביב הכפפות והשמירה מפני זיהום הפכה לנושא כלל־ארצי, כך אנו למדים מהדיווח בשבועון הגרמני „דר שפיגל". פרופסור מנתח עיניים מבית־החולים בברלין דיווח, כי במהלך חודש נובמבר ביצע 4,000 ניתוחים מבלי שנרשם מקרה זיהום אחד. לא כן המצב בהאמבורג. את חששותיהם של הפאציינטים מעוררים אף המנהלים. המחלקה המזהמים של המנתח. פרטים פיקאנטיים אודות הלבושו של הנוח. בכלל, כשלכאורה ואגוגם היא טובת המועמדים לניתוחים.

בלון במקום סכין־מנתחים

מחלקת הילדים בבית־החולים בבוסטון מצאה דרך חדשה לניתוח שסתום צניפי בלב, בלי להזקק לחתך בבית־החזה. מדובר בילדים שאובחנה אצלם היצרות השסתום הצניפי, ליקוי המופיע לא פעם בשל מחלה ראומטית. וכמו, הקארדיולוגים החדירו לעורקים קאטטר, בעזרתו חדרו דרך המחיצה של הפרוזדור והגיעו לשסתום הצניפי. כאן החל הטיפול הממשי — הרופאים החדירו לנקודת ההיצרות בלון שנפחו 18–25 מילימטר. את הבלון ניפחו וזהו הרחיב את המקום הצר. תיפקודו של שריר הלב השתפר כמעט מיד במקום. בשיטה זו טופלו שמונה חולים ואצל כולם נרשמה הטבה. הרופאים מבוסטון סבורים כי השימוש בבלון הוא דרך יעילה לטיפול בהיצרות שסתום צניפי אצל הילדים ואף צעירים.

מסביב לעולם
בעריכת דוד ארן

עושות כסף ב„עשיית" כסף

עשיית כסף על־ידי „ייצור" כסף היא מטרתן של שתי פירמות, שמרכזן בבריטניה, ושהן הספקות הראשיות בעולם של כסף מודפס.

סוכנים של „דה לה רו" ו„בראדברי וילקינסון" מחזרים אחרי מנהלי הבנקים המרכזיים בעולם כולו. החברות הללו, שלשתיהן נסיון של יותר ממאה שנים בהדפסת שטרות ועכן בזיוף שטרות מוזמן רשמית בעיתות מלחמה, מעצבות את דמותם של השטרות הרשמיים, למן הליש"ט ועד לדאלאסים של גאמביה, ומומחיהן מכינים תחריטים צבעוניים של מלכים ונשיאים, פרחים ותמונות פולקלור.

עסק מורשה להדפסת כסף עשוי להיראות אידיאלי, אך אין הוא נטול סיכון. בראשית שנות השמונים, למשל, ניסו ממשלות רבות מלקוחותיהן, שנפגעו ממשבר חובות ומחסור במטבע זר, להסתפק בשטרות מרופטים, ותכופות מזוהמים ולהשתמש בהם זמן רב ככל האפשר.

„רבות ממדינות העולם השלישי, שאנו עובדים עימן, הבינו לשימוש בשטרות פתקים צבעוניים", אמר קליין ברדלי, סגן יו"ר של חברת בראדברי־וילקינסון; „ורק עכשיו הן חוזרות ומזמינות שטרות אצלנו".

אי־יציבות פוליטית עלולה אף היא לגרום בעיה. דה לה רו סירבה לנקוב בשמן של מדינות־לקוחות, אך לדברי משקיפים פיננסיים, לא קיבלה מעולם את התמורה על הכסף שהדפיסה בשביל ממשלת דרום־וייטנאם לפני נפילת סאיגון... אחד המשקיפים אמר, כי דה לה רו נקלעה למצוקה גם לפני שלוש שנים, כאשר ניגריה אפריקנית — כנראה גאנה — סירבה אחרי הפיכה לשלם חוב בסך 7 מיליוני ליש"ט ולבסוף שילמה בעל־כורחה.

אך לדברי משקיף אחר: „עובדה היא שהפירמות אוהבות מהפכות".

אחרי המהפכה האיסלאמית זכתה דה לה רו בהכנסה גדולה, כאשר נתבקשה, כדברי נציב הבנק המרכזי של איראן לשעבר, על־ידי נובארי, להחליף את תמונת השאה בזו של המון משולהב בהנהגת כוהני־דת שיעים.

לכאורה, אינפלאציה פועלת לטובת החברות המדפיסות כסף. הנה למשל בבוליוויה, מלקוחותיה של בראדברי וילקינסון, שבה הגיעה האינפלאציה ל־8,280 אחוזים, נושאים סבלים ברחובות שקים מלאי שטרות. אך החברה מכחישה שקיים ביקוש רב מצד מדינות הסובלות מהיפראינפלאציה. כשהאינפלאציה גבוהה מדי, נוהגות המדינות פשוט להוסיף כמה אפסים לערכים הנקובים של השטרות הקיימים...

אך יהיה אשר יהיה. לפי דו"ח של דה לה רו עלו רווחיה אשתקד בכ־10 אחוז. על הדפסת כסף והמחאות נוספים בכך 13.1 מיליוני ליש"ט, לעומת 22.5 מיליונים בשנה שקדמה לה.

שתי החברות מדפיסות, כל אחת, כסף למען יותר מ־70 מדינות, רובן בעולם השלישי. יש להן קשרים גם עם מדינות מפותחות, המדפיסות את הכסף שלהן בכוחות עצמן. לדה לה רו מחצית המניות של פירמה שוויצית, המייצרת מכונות דפוס להדפסת רובלים ודולרים. לשם הגברת הביקוש בשנתיים האחרונות הקימה דה לה רו מפעלים חדשים בהונג־קונג ובסינגאפור, ובראדברי וילקינסון עומדת לפתוח מפעל בשנה הקרובה חדש בסרי־לאנקה.

לדברי משקיפים אין הביקוש לשטרות פוחת, על־אף הדיבורים על חברה ללא מזומנים, המבצעת העברות כספים באמצעים אלקטרוניים. וזאת בעיקר באותן מדינות של העולם השלישי שמצבן הכלכלי מניח את הדעת, והן עוברות מכלכלה של אספקה עצמית לכלכלת שוק.

מייקל וייז

העולם של מארקס עובר דירה

הספריה ששימשה לקארל מארקס לחיבור ה„קאפיטל" שלו לא זו בלבד שעומדת לנטוש את אולם הקריאה, בו חרש מארקס את מאות הספרים שהיו דרושים לו לניתוח הכלכלה הקפיטליסטית ולמגמותיה ההיסטוריות, אלא אף עוברת לשיטות השוק החופשי.

„הספריה הבריטית", שהוקמה לפני 12 שנים בימיו של מארקס היתה הספריה של המוזיאון הבריטי, בונה בניין חדש במרחק של קילומטר מאולם הקריאה בעל הכיפה אשר הוקם ב־1881.

הצעד הזה לא התקבל על דעתם של רבים, האוהבים את האולם, ואכן קבוצה של אנשי רוח בריטיים ניסתה לעכבו. ואולם יו"ר הספריה, סר פרדריק דינטון, עומד על השלמת המיבצע, כאשר חלק רב של אחד מאוספי הספרים היפים ביותר בעולם עומד להישחת.

דבר זה אינו מדאיג את יו (לורד) תומאס, הידוע כמחבר של חיבורים היסטוריים על מלחמת האזרחים בספרד, שעומד בראש הקבוצה הלוחמת על שימור אולם הקריאה. „ספרים נועדו לקוראים," אמר לכתב „רויטר", „אין הם חפצי אמנות."

הכיפה, שהיא גדולה מזו של כנסיית סאן־פייטרו ברומא או מזו של הקאתדראלה סנט־פול בלונדון, מצטיינת ביופיה הרב. אך היא דולפת. כשיורדים גשמים עזים, חודרים מים אל מאחורי שורות הספרים.

תומאס טוען כי האולם, אשר גם תאקרי, תומאס הארדי וברנארד שו אהבוהו, ניתן לתיקון. תוכניתו להמשיך ולפעול למען יישאר אולם הקריאה חלק מן הספריה ולא יימסר לידי המוזיאון. אך לדברי דינטון יהיה זה מעשי יותר לעבור אל הבניין החדש, שבו יובאו אל תחת גג אחד גם ספרים רבים, המצויים עתה בעשרים בניינים אחרים בלונדון. הממשלה תומכת בצעד זה.

הבנייה התחילה לפני שלוש שנים והשלב הסופי לא יושלם לפני 1993. נוכח אומדן המחיר של היום 280 מיליוני ליש"ט — עלול להתברר בסוף, שיהיה זה הבניין היקר ביותר בבריטניה.

המאבק על אולם הקריאה אינו אלא אחת מבעיותיו של מוסד בריטי היסטורי זה, והוא נדחק הצידה בסביבת עיתונאים, בה הודיע דינטון על תוכניות הספריה לחמש השנים הקרובות. על הספריה — אמר — לנקוט אסטראטגיית שיווק אגרסבית למען „תפעל לא רק לקידום התרבות הכללית בעלמא, אלא אף לשם תמורה כספית נאותה לידע, לטובת הקופה של הממלכה המאוחדת".

אין הוא מתכוון גם להבא לדרוש תשלום ממו"לים על השימוש בספרים, אך הודיע כי הוא עומד להעסיק את מנהל השיווק הראשון של הספריה. ואמר כי יש צורך דחוף בהעלאת ההכנסות על־ידי ניצול מסחרי של האוסף.

מעמדה של הספריה כמוסד המעניק „זכויות הדפסה" פירושו, כי כל ספר המודפס בבריטניה מצוי עמה; ולכך דרושים מדי שנה מדפים חדשים באורך של 15 ק"מ — ליד אלה עדיין מאוחסנים ה„מאגנה כארטה", כתבי־יד מערותיים לאין־ספור ומגילות סיניות עתיקות.

„רוצים אנו כי המו"לים יבואו אלינו לשם רפרודוקציה של חלק מאוצרותינו," אמר דינטון. „ואנו מזמינים את עולם העסקים לנצל את מקורות המידע שלנו."

יו"ר הספריה, שעמד לפרוש לגימלאות בימים אלה, הודה באורח פרטי שייתכן כי לא היו מאמצים את השיטה החדשה, שלו לולא מדיניותה של מארגרט תאצ'ר, המצדדת ביוזמה פרטית.

יש להניח שמשלחות קומוניסטיות ומארקסיסטיות אחרות יוסיפו בינתיים לעלות לרגל לאולם הקריאה הישן, אם כי אין זה ברור היכן בדיוק היה יושב מארקס במושב מס' 08 או במס' 09.

מייקל וייז

תארי אצולה במכירה פומבית

התשוקה נמשך בתואר אצולה אנגלית אין דבר קל מהשגת מבוקשך, כל שאתה צריך הוא כסף וחבון די הצורך כדי להשתתף במכירה פומבית. ואכן, מחיר התואר „לורד אוף מאנור" ואחוזה פיאודאלית, אחד התארים האצולה העתיקים ביותר באנגליה, מרקיע שחקים בימים אלה — כתוצאה מעלייה תלולה בביקוש.

כמה מכירות פומביות בשלוש השנים האחרונות העלו פי־שלושה את מחירו של התואר לורד. תמורת מינימום של 6,000 ליש"ט יכול כל אדם להפך ללורד של פיסת קרקע, בלא להיות בעליה. כל מה שמקבלים הקונים למעמד אצולה תמורת כספם היא כמה תעודות עתיקות, התואר ולפעמים כמה זכויות מוזרות שגילן מאות בשנים.

„מחיר התואר לורד עלה השנה ב־40 אחוזים, יותר ממחירים של נכסי דלא ניידי," אמר דובר אחת מסוכנויות הקרקעות, שערכה השנה שתי מכירות פומביות מסוג זה. דובר של סוכנות אחרת אמר, שהסוכנות שלו מכרה השנה 100 תארי „לורד" במכירות פומביות, שהאחרונה שבהן הכניסה 342,000 ליש"ט.

התואר הקנוי אינו מקנה את הזכות להשתמש במלה „לורד" לפני השם או להיכנס אל בית־הלורדים.

סבורים שהמכירה הפומבית הראשונה של תארי אצולה בבריטניה נערכה בשנות החמישים. אחדות מן המכירות הפומביות העלו את המחירים במידה רבה, וזאת להתעניינות הגוברת בחו"ל, ובעיקר בארה"ב...

כוח משיכה מיוחד יש לזכויות הכרוכות בתארים. כגון זכות הבעלות על מטמונים שיימצאו באדמת האחוזה — פרט לכסף ולזהב. לאחד הלורדים זכות בעלות על כל אוניה שתעלה על שרטון על חוף אחוזתו. אך הצרה היא, שהאחוזה אינה שוכנת עוד ליד החוף. והתואר הלורד על אחוזת קודיקוט בהארטפורדשייר, שנקנה בחודש מארס השנה בסכום עתק של 23,200 ליש"ט, כרוך בזכות לערוך ירידים על האחו של הכפר. אך לכפר — אין עוד אחו.

טים הריטג'

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי
תל־אביב–יפו
הודעה בדבר הפקדת
שינוי תכנית מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו, הופקדה ביחד עם התשריט המצורף אליה תכנית מפורטת מס' 2184 "רחוב עמישב" – שינוי מס' 1 לשנת 1985 לתכניות מס' 223 ו־643.
השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: גוש 6164 חלקות 191, 197, רחוב עמישב.
עיקרי מטרת התכנית: שיפור תנאי הדיור ב־2 בתים ע"י הוספת שטחי בניה ושיפוץ בתים עפ"י תכניות אחידות לתוספות הבניה השונות, ללא תוספת יחידות דיור.
כל המעוניין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.

מרדכי כהנא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

[illegible]

י. כספי, סגן ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה – תל־אביב–יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
הודעה על פי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי ועד הערה הספרדית לאשר תוספת בניה ברחוב גרליץ 1 חלקה 1 בגוש 10893 נוה־שאנן. הבקשה כרוכה בעורף שטח בניה ובליטה למרווח עקב ניצול קומת מסד.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה' בין השעות 08.00–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר ינוביץ
מהנדס העיר

הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
העיר חיפה

הודעה על־פי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי מר כהן יוסף לאשר בדיעבד תוספת בניה ברחוב אברבנאל 99, קרית־חיים מערבית, חלקה 522 בגוש 11567.
הבקשה כרוכה בעורף שטח של כ־8 מ"ר מעל למותר.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר ינוביץ
מהנדס העיר

תן טרמפ לחייל!

הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
העיר חיפה

הודעה על־פי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי הגב' שלג, לין ואוטובול – לאישור בדיעבד של תוספת בניה שבוצעה ברחוב זלמן ארן מס' 32, חלקה 38 בגוש: 11567 קרית־חיים מערבית.
הבקשה כרוכה בעורף שטח מעל למותר.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00–11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר ינוביץ
מהנדס העיר

ועדת משנה לתכנון ולבניה
חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
תיק בנין 2708

נתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 113 בגוש 7169 רח' מורקוביצקי מס' 5 חולון, הכוללת הקלה של 6% משטח המגרש (6.00/2 מ"ר) ו־10% מקווי בנין צדדי (צפוני).
החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ב'1.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל.
לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שרון
יו"ר ועדת משנה
לתכנון ולבניה– חולון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי
תל־אביב–יפו
הודעה בדבר אישור
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, החליטה, באישור שר הפנים, לאשר תכנית מפורטת מס' 1879 ותכנית לחלוקה חדשה שלא בהסכמת הבעלים: שינוי מס' 1 לשנת 1975 של תכנית מפורטת מס' 439.
השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: גוש 6624 חלקות: 216, 221, 395, 400 ו־427, רחוב שוהם.
עיקרי הוראות השינוי: לקבוע הוראות בדבר ביצוע איחוד וחלוקה חדשה של החלקות 216, 221, 395, 400 ו־427 בגוש 6624 שלא בהסכמת הבעלים, לפי סימן ז' של חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, הקצאת מגרשים לכל בעלי החלקות הכלולות בה באזור מגורים 2 א', קביעת מגרש מינימלי של 552 מ"ר וקביעת מגרש לבנין צבורי ובזאת לשנות את תב"ע 439 אשר ההודעה בדבר מתן תוקף לה התפרסמה בי"פ מס' 481 מיום 14.6.56.
ההודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 2362 תשל"ז עמוד 2262.
השינוי האמור בצורה שאישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב–יפו וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרדכי כהנא, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

ליובל קיבוץ הזורע
ומפעלו פלסטופיל

יצרו ויצאו!

אחים מילצן בע"מ

טלוויזיה

08.15 אורחות (חטה"ב) — מה זאת אומרת. 08.40 בלי סודות — שווא 3. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 חשבון פשוט ד' — חזקות. 10.05 ארץ מולדת — אל מחוץ לגדר. 10.30 הגיל הרך — רגע עם דודלי — לקרוא ולכתוב. 11.00 ערבית מדוברת. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 מדעי הטבע ז'–ח' — השועל. 12.00 תלמוד — שניים אוחזין — ורמינהו. חלק 2. 12.25 אנגלית ז'. 12.45 צרפתית — העשרה. 13.00 אנגלית ח'. 14.00 רגע עם דודלי — גם אני יכול: רגע רוצה לעזור לדודלי בעיסוקיו בחנות. רגע מתפעל מן הגילוי שיש קטנים שיכולים לעשות דברים בעצמם ויש מבוגרים שאינם יכולים לעשות כל דבר בעצמם. 14.25 יפאן — חקלאות ודיג — הסרט מציג את יפאן — נופיה והחיים בה. הכלכלה, הדייג, ואורח החיים בכפר ובעיר. 14.50 FOLLOW ME — קורס באנגלית מרובר למבוגרים. 15.05 קסים קסם — לטוס. 15.30 קולרגול — פרק 50: שלום לך אפריקה. 15.45 בלי סודות — בינייים 4 — פקיד דואר אריב עוזר לחנך לשלוח מכתב לאושיק. הילדים משחקים כלוטו. 16.05 בהוטאן — הדרך אל העמק המלכותי — צוות הטלוויזיה היפני מבקר בכפר הצפוני ביותר במדינת בהוטאן, קרוב לגבול הסיני. הסרט מתאר את החיים בכפר זה, ובמסע הצוות אל העמק המלכותי — מקום הולדתו של המלך. הסרט נעשה ב־1982, חלק שני. 17.00 ערב חדש — מנחה: רפי רשף. 17.30 "פסטיגל 85" "ברודווי על הכרמל" (החלק הראשון) מנחים: גדי יגיל, אבי קושניר ו"רוכוס". האמנים המשתתפים: יגאל בשן, אבי טולדאנו, אלון אולארצ'יק, צוות המופע "כמו צועני", ריקי גל, אילנה אביטל, רבקה זהר, להקת "ברוש", קורין אלאל ומאיר בנאי. תאטרון סולן — מיקי פלד הפיק את המופע. 18.32 סקירת תכניות (ערבית). 18.35 ספורט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.02 "אלגרו" — חידון מוסיקלי פומבי. שעשועים ושובבות עם מוסיקה ומצב רוח. משתתפים הפעם: חמישה מתמודדים, התזמורת הסימפונית ירושלים רשות־השידור בניצוחו של יצחק שטייגר. השחקן שלמה וישינסקי, הזמר יהודה אליאס, רביעיית הסקסופונים של אלברט פיאמנטה והמנחה יצחק שמעוני. 21.00 מבט לחדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בוקר טוב": בויס: סימפוניה מס' 6, בפה מג'ור, הנדל: סונטה ברה מינור לכנור וקונטינואו 07.30 "שחרית מוסיקלית": רוסיני: סונטה מס' 5, במי במול מג'ור, לכלי־קשת. הופמייסטר: קונצ'רטו בסי במול מג'ור, לקלרנית ותז'. מוצרט: רביעיית כלי־קשת ברה מג'ור, ק' 499, צ'ייקובסקי: קונצ'רטו ברה מג'ור, לכנור ותז' פרוקופייב: "מרוות תורף" — סוויטה למקהלת נערים ותז' 09.30 "קונצרט בוקר": מילו: סונטה לחליל, אבוב, קלרנית ופסנתר (1918). קלמנטי: סונטה בסי במול מג'ור, אופ' 47, מס' 2 "חליל הקסם", פגניני: סונטה "נפוליאון" לכנור ותז', ברהמס: סונטה מס' 2, בפה מג'ור, לצ'לו ופסנתר, שומאן: סימפוניה מס' 3 במי במול מג'ור, אופ' 97 "הריינית" 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "מאוצר הסרטיה" — שוברט: מחרוזת שירים 13.00 "קונצרט צהרים" — היידן: קונצ'רטו בדו מג'ור, לאבוב ותז', ברהמס: סונטה במי מינור לצ'לו ופסנתר, מוצרט: קונצ'רטו בלה מג'ור, ק' 488, לפסנתר ותז', ברהמס: שירי עם גרמניים, בטהובן: סימפוניה מס' 2, ברה מג'ור ויוה" — 15.00 "מילון מוסיקלי" 15.05 "מוסיקה" — תכנית מיצירות ג'אסינטו שלסי: אוקאאגון לנבל, טם טם וקונטרבס. "קבירגיווגורי" לקול סולו, "אולהה" לקול סולו, "נהור" לצ'לו סולו, "פראנאם ו" לסופרן, 12 כלים. סרט מגנטי 16.00 "קונצרט מנחה": מוצרט: דיברטימנטו במי במול מג'ור, ק' 563 שומאן: "אהבת המשורר" מחזור שירים, גריג: קונצ'רטו בלה מינור, לפסנתר ותז', ברהמס: סימפוניה מס' 3, בפה מג'ור, באך: פוגה בלה מינור 18.30 "קונצרט מהקלטות הסימס' ים" — היידן: סימפוניה מס' 95, בדו מינור, מלכולם ארנולד: קונצ'רטו לקלרנית וכלי־קשת, סזאר פרנק: ואריאציות סימפוניות לפסנתר ותז', דביסי: "איבריה" 20.05 "ערב טוב" — באך: 3 פרלודים ופוגות מתוך הספר הראשון של "הפסנתר המשווה" 20.27 "מגישים שיר" 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם": שומאן: הפתיחה ל"כלה מסינה", ברהמס: קונצ'רטו מס' 2, בסי במול מג'ור, לפסנתר ותז' שומאן: סימפוניה מס' 2, בדו מג'ור 22.25 "מילון מוסיקלי" 22.30 "מן המקורות": קולות וצלילים מגרוזיניה 23.00 "רפי פסנתר": באך: פתיחה־פרטיטה בסגנון צרפתי, היידן: אריאטה ווריאציות בלה מג'ור, מוצרט: אדאג'ו בסי מינור, ק' 540.

רשת א'

07.30 "היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "חוגה", עם בני הגדל 09.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מפגש" — מגוון בשידור חי 10.30 "דרין קל" — תכנית יומית 11.10 השידור היומי לבתיה"ס. "ספר אני שומע" 11.30 "השכלה ודעת לכל": "גרונטולוגיה" — מבוא למדע הזיקנה 12.05 "עמי המורח" 14.06 "לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: א. "קוק: חבקוקר" — מאת טובה הרשקוביץ: ב. "הפטריה" — מאת מרגלית הלפרט: ג. "מתליקיים של כסף" — מאת מרי מייסנרודג': ד. "ספור השבוע": "התוקף עפיפון והנה חלום" מאת צביקה דרור 15.23 "הכדור עגול" — ספורט לנוער, עם דני רבורין 15.53 "מאוצר הספרים" 16.05 "רדיודרמה" — "פיתויו של פילוקטטס" מאת מאיר ווילטיר. בימוי: ערן בניאל 17.12 "מגישים שיר" 17.20 "האוניברסיטה הפתוחה" — "היישוב היהודי בארץ־ישראל בתקופת השואה". ד"ר דינה פורת 18.06 "מנחת ערב" — משדר יומי 18.47 פרקי היום בתנ"ך 19.05 "עיונים בפרשת השבוע" 19.30 שידורים לעולים 22.05 "שליחות חולים לחו"ל" 23.05 דיון על הנושא "שליחת חולים לחו"ל".

רשת ב'

08.05 "סעו לשלום" 09.05 "ביקור בית", עם רבקה מיכאלי 10.10 "כל צבעי הרשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13.00 "בחצי היום" 14.06 "יש עניין", עם גבי גזית 15.10 "סעו לשלום" — מנחה: גדעון הוד 16.05 "שירים ושערים" 17.10 "יומן כלכלה" 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה 18.06 "שעה חמישית" — מגזין שבועי לענייני חנוך 18.45 היום בספורט 19.00 "היום הזה" 19.35 "דין ודברים" — מגזין לענייני חוק ומשפט 20.05 "מצעד הזמירות" 22.05 "פינת הגאז" 23.05 "מחפשים את המטמון" מנחה: משה טימור.

רשת ג'

14.06 "לי ולך — שיר וברכה" 15.05 "חרש, חריש ומחורש", עם שוש עטרי 16.05 "מוסיקה לעניין" 17.05 "הצגה יומית", עם יגאל רביד 18.06 "אתם זוכרים את השירים?" 20.05 "קצת אחרת" — פופ מתקדם 22.05 "משלנו" — שירים עבריים 23.05 "הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים 06.30 אוניברסיטה משודרת: יסודות הרציונאליזם המודרני בפילוסופיה, מרצה: פרופ' ירמיהו יובל 07.07 שבע אפס שבע — עם ערי טלמור 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב 12.05 להיט לתאבון 13.05 בסגנון ישראלי, עם אלי ישראלי 15.05 פסק זמן 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שירים עבריים 16.56 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל משהו עולמי — מגזין גלי־צה"ל לענייני חוץ 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה 18.35 כוכב הערב 19.05 "דרין במקום", עם רני קרפל 20.05 "משלנו" מצעד הפזמונים העבריים 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: יסודות הרציונאליזם המודרני בפילוסופיה (ש.ח.) 22.05 על הדרש ועל הכיפאק — שירים שהזכרנו אוהבים 23.05 כל העולם במה — מגזין לענייני תאטרון, מגישה: מיכה ליונמן 00.05 ציפורי לילה — עם יעקב גלעד 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב
4.30 — 7.15 — 9.30
אסתר: מה ראו עיני החתול
אורליה: חורה לעתיד
בית לסין: אפוקליפסה עכשיו 23.15
בן־יהודה: הבז ואיש השלג 9.30 ,7.15 ,4.30
גת: הרבה ולא כלום
גורדון: רומן הדמים 9.30 ,7.00
דקל: לילות לבנים 9.30 ,7.00
דרייב־אין: המטרה אמריקה 9.30 ,7.15
הג'יגולו מאמסטרדם 12.00
הוד: גולאג GULAG
מוזיאון תל־אביב: נערה ונער 9.30 ,7.15 ,4.30
לימור חדש: כבודו של פריצי 9.30 ,7.00
פאר: מסע עסקים של אבא
סינמה 1: המטרה אמריקה
סינמה 2: אני יודע שאת יודעת שאני יודע
פאריס: בירדי + הרפתקאה היא הרפתקאה 11.45
רב־חן:
חן 1: שנת הדרקון 9.40 ,7 ,4.15
חן 2: סיפורה של מארי 9.45 ,7.20 ,5.00
חן 3: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.45 ,7.20 ,5.00
חן 4: הגוניס 10.30 ,1.30 ,4.45 ,9.40 ,7.20
חן 5: רומן על בטוח 7.20 ,4.40 ,1.30 ,10.30
שחף: שושנת קהיר הסגולה
תל־אביב: מכרות המלך שלמה
חבלת: אגם הברבורים
צוותא: הנגוע + כמו חלום 8.00

רמת־גן וגבעתיים
אואזיס: שנת הדרקון 9.10 ,6.50
לילי: כבודו של פריצי 9.30 ,7.00
ארמון: אפוקליפסה עכשיו 9.10 ,6.45
רב־גן:
גן 1: הרבה ולא כלום 9.40 ,7.10 ,4.30
גן 2: בירדי 9.45 ,7.20 ,5
גן 3: שוטר עם כבוד 9.45 ,7.25 ,5.00
גן 4: רומן על בטוח 9.40 ,7.20 ,5.00

ירושלים
אדיסון: כבודו של פריצי 9.15 ,6.45 ,4.15
אורנע: ביה"ס לאסירים 9.00 ,7 ,4.30
בית אגרון:
15.30: הקוסם מארץ עוץ
17.30: אלגרו נון טרופו
19.00: האחים כלוז
21.15 הפרפר
בנייני האומה: שושנת קהיר הסגולה 9.00 ,7.00 ,4.30
כפיר: חורה לעתיד 9 ,7 ,4.30
הבירה: רכבת תחתית 9.00 ,7.00 ,4.30
בצדר: ראסטי ג'יימס 9.15 ,7.00
אריגע: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.00 ,7.00 ,4.30
מיטישל: מסע עסקים של אבא 9.15 ,6.45 ,4.30

חיפה
ארמון: האיש בעל הנעל האדומה
אורה: הבז ואיש השלג 9.00 ,6.45 ,4.30
חן: גורל 9.15 ,6.45 ,4
עצמון: רומן הדמים 9.00 ,6.45 ,4.30
פאר: לילות לבנים 9.15 ,6.45 ,4.00
קרן אור המחודש: קאוס 9.00 ,6.15 ,4.00
רון: חורה לעתיד 9.6
אמפי: מאטה הרי 9.00 ,6.45 ,4.00
אורלי: הכבוד של פריצי 9.15 ,7.00 ,4.30

נתניה
שרון: תלמידה ומתשמלת 9.15 ,7.00
סטודיו: ראסטי ג'יימס 9.15 ,7.00

חולון
סבוי: חולית 9.10 ,7.00 ,4.30
מגדל: שלוף אבל בזהירות 9.30 ,7.15

בת־ים
עצמאות: המטרה אמריקה 9.30 ,7.15 ,4.30

הרצליה
היכל: מכרות המלך שלמה 9.30 ,7.15 ,4.30
מלון דניאל: המבט 9.30 ,7.15

באר־שבע
חן: מכרות המלך שלמה 9.30 ,7.15

חדרה
חוף חדרה: הנוקם 9.15 ,7.00

תיאטרון

תיאטרון ישראל
הערב, יום ב', 6.1
תיאטרון הבימה:
נמר חברבורות: 20.30
פירוד זמני: 20.30
התיאטרון הקאמרי
דבש פרא: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב' 6.1 בשעה 16.30
"הזקן שהפריח דובדבנים"
בשעה 20.30
פורום למוזיקה בת זמננו

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח עין יהב.
חולון
אהרון — הופיין 5, חולון.
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' המ"ג 28.
נתניה
קרניאל — מ. מסחרי קרית־נורדאו.
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת־גן
קופ"ח כללית — המיתר 26.
תל־אביב
בני — דיזנגוף 174
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.
חיפה
יבנה — אבן סינא 7.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.
נתניה
● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
● ביקור חולים — ילדים.
● הדסה ע"כ — כירורגיה, אורטופדיה, א.א.ג.
● שערי צדק — עיניים, פנימית.
● משגב לדך — נשים.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד חתמיר לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00–23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00–24.00. בשבתות וחגים בין השעות: 15.00–21.00.
הכתובת: רח' כורכבגא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנכון 26, קומה ב', טל: 523566, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל': 03-283822, 294869.
מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-52432. בימים א'–ה' בשעות 17.00–21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-669911
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-538888
ער"ן באר־שבע — טל' 057-41811
ער"ן נתניה — טל' 053-35612
סילוק מוקשים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111 לוד/רמלה — טל' 08-221022; עפולה — טל' 065-93334.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־20.00–08.00. בימי ו': 15.00–08.00. טלפונים: 03-433500, 03-453500.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים — א'–ו': 7.00.
לתל־אביב — א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.38, 16.38, 18.38. לירושלים 5.55.

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'–ה': 16.00.
מבני ברק 8.18
לחיפה: בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'–ה': 7.30.
בימי ו' וערבי חג: 7.30.
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'–ה': 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 11.30.

סיכויים קלושים לקבוצות התחתית — הערב בליגה

● כדורסל

הטבלה:

	קבוצה	משחקים	סלים	נקודות
1.	מכבי ת"א	16	1340:1797	32
2.	אל. נתניה	16	1454:1544	28
3.	הפ. ת"א	16	1406:1604	27
4.	הפו. חולון	16	1299:1482	26
5.	מכבי ר"ג	16	1584:1493	23
6.	בית"ר ת"א	16	1489:1372	23
7.	מכ. חיפה	17	1560:1508	23
8.	גליל־עליון	15	1375:1400	22
9.	הפועל ר"ג	17	1760:1487	22
10.	קרית־אונו	17	1757:1584	21
11.	הפ. חיפה	16	1468:1317	20

מאבקי חוץ אבודים יהיו הערב לקבוצות התחתית, הנאבקות נגד הירידה, במחזור הי"8 בליגה הלאומית בכדורסל. אין להניח שהפועל חיפה תוכל לעשות משהו במשחקה עם מכבי ת"א, וגם אליצור קרית־אונו תתקשה להפתיע בגליל.
● מאבק־קצוות ייערך בהיכל־הספורט ביד־אליהו כשהמובילה, מכבי ת"א, תארח את סוגרת הטבלה, הפועל חיפה. היו זמנים ששתי הקבוצות נאבקו בשוויון־כוחות בצמרת... הפעם צפוי נצחון קל למכבי ת"א, שגברה על יריבתה בסיבוב הראשון ברוממה — 78:115.
● בסיבוב הראשון ניצחה אליצור קרית־אונו, באולמה, את הפועל הגליל־העליון (112:115). הערב, בכפר־גלעדי, אין להניח שתוכל לחזור על מבצעה. האורחים מקרית־אונו, שלא זכו שמונה מחזורים תמימים בנצחון, ינסו כמובן להפתיע אך קבוצת הגליל, המבקשת להתברג בצמרת, לא תאפשר לה זאת.
● מיפגש מעניין יהיה בהיכל־הספורט ברוממה, בין קבוצות מכבי חיפה והפועל רמת־גן. החיפנים, שהתאוששו לאחרונה, התרחקו מהתחתית, בעוד שהפועל רמת־גן עדיין קרובה אליה. רמת־גן איבדה כשבוע שעבר את הענק שלה ריק טאונסיל, שחזר לארה"ב. עדיפות ביתית למכבי חיפה. בסיבוב הראשון — 78:90 להפועל רמת־גן.
● מאבק מסקרן יהיה בחולון. בסיבוב הראשון הפתיעה מכבי רמת־גן בנצחון על הפועל חולון, בירושלים (87:92). הערב עדיפים סיכויי החולונים, הנמצאים בכושר טוב.
● המשחק החמישי ייערך באולם מנחה בירושלים, בין קבוצות בית"ר ת"א ואליצור נתניה. האורחים מנתניה, שניצחו בסיבוב הראשון 86:96, מועמדים לנצחון גם הפעם.
קבוצת הפועל תל־אביב תהיה חופשית.
התחלת כל המשחקים ב־8 בערב.

מתחדשת הליגה הלאומית לנשים

משחקי הליגה הלאומית לנשים בכדורסל יתחדשו הערב כאשר ייפתח הסיבוב השני (מחזור 12): אליצור ראשל"צ — מכבי ת"א (6.30; בסיבוב הראשון — 46:90 למכבי ת"א); אליצור קרית־אונו — הפועל חיפה (6.45) (70:50); הפועל ת"א — הפועל גבעת־חיים (8) (75:61); מכבי דרום/רמת־חן — אליצור ת"א (8) (84:50); הפועל ירושלים — בני־יהודה ת"א (8) (62:47); הפועל הגליל־התחתון — הפועל קישון (8).

נצחונות ללימוז' ושאלאן בליגה

יריבתה של מכבי ת"א ביום חמישי בבית־גמר גביע־אירופה לאלופות בכדורסל, קבוצת לימוז', השיגה נצחון־חוץ על וישי 80:95, ומדורגת שלישית (28), אחרי וילארבאן (32) ומונאקו (29).
שאלאן, יריבתה של הפועל ת"א בגביע קוראץ', הביסה את סטאד פרנסה — 97:124, ומדורגת שישית (27), אחרי אורתהאז (28) ואנטיב (27).
תוצאות נוספות: מונאקו – אנטיב 96:98; ראסינג – אביניון 88:112; וילארבאן – להימאן 98:109; אורתאז – קאאן 99:128.

צבי שרף מרוצה: ג'ונסון חזר לכושר

מאת יצחק ויסהוף

"מטרת טורניר חג־המולד, שהיה בקריסטל־פאלאס, ובו זכתה מכבי ת"א בפעם השישית, היה להחזיר את לי ג'ונסון לכושר משחק, ואני שמח כי עמדנו במשימה שהצבנו לעצמנו". — דברים אלה אמר אתמול צבי שרף, מאמנה של אלופת ישראל, מכבי ת"א, ששבה מלונדון.
מאמן מכבי ת"א ציין כי הופתע מכושרו של ג'ונסון, שנעדר מספר שבועות ממגרשי הכדורסל: "אני חושב שג'ונסון הפתיע גם את עצמו. הוא נלחם על כדורים חוזרים, כאילו לא היה פצוע כלל. הסתבר שגם כושר הקליעה שלו לא נפגע ועובדה שנבחר לשחקן המצטיין בטורניר. כללית תיפקדה כל הקבוצה בצורה טובה. המטרה היתה לאפשר גם לדורון ג'מצ'י ומוטי ארואסטי, שלא היו בכושר טוב בגלל מחלות ופציעות, לחזור לעצמם. כיום מופנות עיקר המחשבות ללימוז', שם נקיים ביום חמישי את אחד המשחקים החשובים שלנו בבית־הגמר. ניתן להגיד שאם ננוצח בלימוז', סיפור גביע־אירופה השנה יהיה גמור מבחינתנו".

הפיליפינים — אלופת אסיה בכדורסל

נבחרת הכדורסל של הפיליפינים זכתה באליפות אסיה הי"13 שהתקיימה בקואלה־לומפור, כשגברה על סין, מחזיקת התואר — 72:82 (42:48). בשורות הפיליפינים הצטיינו שני אמריקנים: ג'ף מור ודניס סטיל.
דרום־קוריאה סיימה שנייה, לאחר שניצחה את מאלזיה — 72:80 (36:43). קודם לכן הפסידה סין לדרום־קוריאה 74:65.
יפאן סיימה חמישית, בנצחה את טאייוואן — 72:79. תאילנד ניצחה את איראן 77:78 ותפסה את המקום השביעי.
ירדן הביסה את אינדונזיה — 57:100 ודורגה תשיעית. הודו — סינגפור 77:123 (מקומות 10–12); הונג־קונג — סרי־לנקה 73:86 (מקומות 13–15).

הברפלד — אורח סיעת מפ"ם

חיים הברפלד, יו"ר הוועד של ההתאחדות לכדורגל, היה אתמול אורח סיעת מפ"ם ב־מרכז הפועל.
בשיחה מקיפה שהתפתחה הועלו בעיות הפועל והכדורגל הישראלי והוחלפו דיעות.

ליברמן ורמי לוי יעברו למכבי יפו

מאת אשר גולדשלגר

אבי ליברמן, שוער בית"ר ת"א ורמי לוי, קשר בית"ר רמלה, יועברו היום לקבוצת מכבי יפו מהליגה הלאומית.
הסכם בין הצדדים הושג עוד בסוף השבוע אולם הסידורים האחרונים נעשו רק אתמול.
ההחלטה להעביר את ליברמן, נבעה בגלל פציעתו של השוער לביא קוניצקי, וחולשתו של שוער־המשנה, נמרוד אברהם.

ספורטאי צמרת רק ב־5 ענפים במשחקי הפועל

מזכירות מרכז הפועל, בישיבתה אתמול, המשיכה לדון בקווי היסוד לארגון משחקי הפועל הי"13, שייערכו בין הי"4 לי"11 במאי 1987.
הוחלט שבמשחקי הפועל הי"13 יוגבלו הענפים שבהם יוזמנו ספורטאים בעלי שם מחו"ל.

מזכ"ל הפועל — הבוקר להונגריה

מזכ"ל "הפועל" ויו"ר הוועד האולימפי, יצחק אופק, יוצא הבוקר לביקור רשמי בהונגריה לפי הזמנת סגן שר הספורט ההונגרי, תומאס אגן.
זו הפעם הראשונה שמזכ"ל הפועל הוזמן לביקור רשמי בהונגריה.

511 ניחשו 13

511 משתתפים ניחשו בשבת את כל 13 תוצאות המשחקים בטוטו (מספר שיא) וכל אחד מהם יקבל 890 שקלים חדשים.
9730 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 17.50 שקלים חדשים; 75268 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 2 שקלים חדשים. למעלה מ־280 אלף ניחשו 10 תוצאות נכונות והפרס הרביעי לא יחולק.

קרן אושפז לשבועיים בעקבות פציעתו בפ"ת

מאת נפתלי כהן

יגאל קרן, חלוצה של קבוצת בני־יהודה ת"א, שנפצע קשה בשבת במשחק הליגה עם מכבי פ"ת (0:1), אושפז לשבועיים בבית־החולים בילינסון בפ"ת.
אצל קרן אובחנו שני שברים וקרסול פגוע. במשך שנתיים יצטרך להלך עם "מסמר" ברגלו.
חיים יחיאל, בלם מכבי פ"ת, שפגע בקרן, הביע צער על מה שקרה. "לא התכוונתי לפגוע. זה היה תיקול רגיל" — אמר. היום יבקר יחיאל את קרן בבית־החולים.

בקר זכה שוב

אלוף וימבלדון, הגרמני בוריס בקר, בן הי"18, זכה זו השנה השנייה ברציפות באליפות הגראנד מאסטרס" לטניסאים עד גיל 22, כשגבר במשחק־הגמר על השבדי מאטס וילאנדר – 1:6, 6:7, 0:6.
המשחקים נערכו במערב־ברלין.

● שייט

40 גולשים באליפות אס"א — הבוקר באילת

מאת אשר גולדשלגר

האליפות הבין־לאומית השנייה של אס"א בשייט תחל הבוקר בחוף אילת. בתחרויות יטלו חלק ב־55 גלשנים 40 גולשים, מהם ארבעה מחו"ל.
הישראלים הבולטים, שישתתפו באליפות הם: עופר בוצר (אלוף ישראל במשקל כבד), גד אברהם, יהודה אטדגי (יצג את ישראל באולימפיאדת לוס־אנג'לס), אמיר אור, גור שטיינברג וענבל ערן (שני האחרונים יצגו את ישראל באליפות העולם לנוער).
סגן יו"ר אס"א, קוטי מרידן, הביע את תקוותו כי ההתאחדות הבין־לאומית תאפשר לאס"א לארח תוך שנתיים־שלוש את אליפות אירופה, ואולי את אליפות העולם לסטודנטים בגלשנים.
באליפות יטלו חלק שבע נשים, לראשונה בתולדות אליפות אס"א.
התחרויות הן בחסות רשת מלונות המלך־שלמה.

שחייני המבורג יתחרו מחר בבריכת רמות ב"ים

● שחיה

תחרות שחיה בין־לאומית מעניינת תהיה מחר ב־5.30 אחה"צ בבריכת רמות, בירושלים, בהשתתפות שחייני המבורג הגרמנית. בינהם בעלי מדליות אולימפיות ומדליות באליפות העולם. ובן טובי שחייני ישראל.
הגרמנים שוהים כבר בשבוע בארץ וקיימו מחנה־אימון בבריכת רמת־רחל. בשיחה עם כתבנו ציינו כי הפיקו את מירב התועלת משהייתם בארץ, ונהנים במיוחד ממזג־האויר.
בין שחייני המבורג נמצאים אלכסנדר שוסטקה, אלוף גרמניה ב־100 חתירה, ובעל מדליית־כסף בלוס־אנג'לס ושלוש מדליות זהב באליפות העולם. בסוסיה: פטר ברמל, שני באליפות אירופה ב־200 מעורב, איישר ואינה באירמן, שלישית בלוס־אנג'לס ב־200 פרפר.

עימות כוכבים:
ארמלי: הפועל ת"א מסוכנת
סיני: באש ובמים אחרי שוייצר

מאת יצחק ויסהוף

האלופה והמובילה, מכבי חיפה, והדולקת אחריה ביום בטבלת הליגה הלאומית בכדורגל, הפועל ת"א, הן שתי הקבוצות האטרקטיביות ב־11 המחזורים הראשונים.

קשר משה סיני

גם בני־יהודה ת"א ובית"ר ירושלים הן בצמרת אבל מפגרות אחרי שתי הראשונות.
שניים מכוכבי מכבי חיפה והפועל ת"א, זאהי ארמלי ומשה סיני, ענו לי על שאלות זהות.
— האם המאבק ביום הוא בין מכבי חיפה והפועל ת"א?
● ארמלי: הפועל ת"א היא לא הקבוצה היחידה המאיימת על זכייה שלישית של מכבי חיפה. ישנן גם בני־יהודה ובית"ר ירושלים. אי אפשר להתעלם מהנוכחות שלהן בצמרת, אך למען האמת הפועל ת"א היא הסכנה העיקרית שלנו.
● סיני: מכבי חיפה לא בורחת בצמרת. אנחנו שם. גם בני־יהודה ובית"ר ירושלים עשויות להוות גורם מכריע. קבוצה שתצליח לזכות במירב הנקודות מהמשחקים בין ארבע קבוצות אלו תצליח בסופו של דבר לזכות באליפות.

משחק של מזל

— האם המשחק בין מכבי חיפה והפועל ת"א, במחזור הי"15, יכריע את גורל האליפות?
● ארמלי: קשה לי להאמין. אם מכבי חיפה תנצח ניצור פער בן 4 נקודות. אך בשיטת 3 הנקודות הקיימת כיום קל למחוק הפרש כזה. ותוך מחזור אחד או שניים הכל יכול להשתנות. נצחון לאחת הקבוצות במשחק זה עשוי להיות לא משמעותי כיוון שישארו עוד הרבה משחקים עד לסיום הליגה.
● סיני: קבוצה שתנצח במחזור הי"15 תצליח לזכות במקדמה מוראלית לקראת המשך הליגה. העובדה שהמשחק ייערך בחיפה יעניק יתרון לחיפנים, אולם הוכחנו שאנו יודעים להתחרר גם במשחקי חוץ.
— איזה שחקנים מפחידים אותך אצל היריבה?
● ארמלי: הפועל ת"א מפחידה אותי כקבוצה. השחקנים מגובשים, מיוחקים טוב ולכן צריך לפחד מכולם. אני לא חושב שצריך לחשוש משחקנים בודדים.
● סיני: ברור שבמכבי חיפה הכוכבים ושחקני ההתקפה הם הדומיננטים. קשה להבטיח שאם אתה שומר על ארמלי לא יבקיע רוונטל או להיפך. מכבי חיפה מסוגלת לכבוש שערים גם ע"י שחקני הגנה, ולכן צריך להיזהר מכל הקבוצה.
— מה חלקו של המאמן בהצלחת הקבוצה?
● ארמלי: לפני שתי עונות היתה הפועל ת"א קבוצת תחתית. כיום, כמעט עם אותו סגל שחקנים, הקבוצה נמצאת במקום השני, אחרי מכבי חיפה. דוד שוייצר עשה עם קבוצה גדולה. המאמן של מכבי חיפה, שלמה שרף, הוא מספר 1 בארץ. אינני חושב שמאמן אחר היה מסוגל להחזיק מעמד במכבי חיפה שלוש עונות רצופות. יש לנו סגל טוב ושחקנים טובים.
● סיני: דוד שוייצר הוא המאמן שמתאים להפועל ת"א. אנו הולכים אחריו באש ובמים, ולכן מושגות התוצאות הטובות. שוייצר יודע להפיק מהשחקנים העומדים לרשותו את המירב.

חודאי זאהי ארמלי

ואני שמח שהוא נמצא אצלנו. לגבינו הוא מספר 1.

נקודה יותר

— באיזה כושר נמצאת הקבוצה ביום?
● ארמלי: כיום ברור לנו שאנו לא בכושר. אך הגדולה היא לא להיות בכושר ולנצח. הייתי אומר כי מכבי חיפה נמצאת כיום ב־50 אחוז מכושרה הטוב.
● סיני: אנחנו בכושר לא רע. יש לנו שני שחקנים פצועים: יעקב כהן ושלום אביטן. הייתי אומר שאיתם יכולה הקבוצה לרוץ טוב יותר. כיום אנו 60 אחוז מהכושר. אותו אנו מסוגלים להציג.
— כמה נקודות יספיקו כדי לזכות באליפות?
● ארמלי: 65 נקודות. בדיוק כמו בעונה החולפת, יספיקו כדי לזכות בתואר בפעם השלישית.
● סיני: אם נזכה בנקודה אחת יותר מאשר מכבי חיפה, ניקח את האליפות.

שלוש הפתעות באיטליה ורונה ואינטר נוצחו

● ליגות באירופה

שלוש הפתעות גדולות נרשמו במחזור הי"16 בליגה האיטלקית בכדורגל.
האלופה ורונה נוצחה על־ידי האחרונה בטבלה, לצ'ה — 0:1. המוליכה יובנטוס נפרדה בתיקו אפס באבלינו (מקום עשירי), כששוערה של אבלינו כריאנו קוקיה הציל את שערו, בעיקר מכדורים ששיגר מישל פלאטיני. אינטר מילאנו מהצמרת הפסידה לפיזה, הניצבת במקום הי"14 בטבלה 0:1.
דייגו מאראדונה חזר מארגנטינה מחופשת חג המולד והבקיע את השער לזכות נאפולי בבעיטת־11 בדקה הי"84. המשחק בין נאפולי לקומו מהתחתית נסתיים בתיקו 1:1.
הפולני זביגנייב בונייק כבש צמד (אחד מהנקודה הלבנה) במשחק הנצחון על אטלאנטה 0:4. את שני השערים הנוספים הבקיעו ג'וזפה ג'יאניני ורוברטו פרוצו.
ליובנטוס, בראש הטבלה — 27 נקודות, לפני נאפולי — 21; רומא — 20; אינטר, מילאן, פיורנטינה וטורינו — 18 כל אחת.
תוצאות נוספות: מילאן — באריי 0:0; סמפדוריה — פיורנטינה 2:2; טורינו — אודינזה 0:2.
* פורטוגל: המיפגש בין האלופה, פורטו, והמוליכה, בנפיקה ליסבון, נסתיים בליסבון בתיקו אפס. במחזור הי"16 בליגה, בנפיקה, בראש הטבלה, 25 נקודות, ומקדימה בהפרש שערים את ספורטינג, שהשיגה נצחון־חוץ על פאנפיל — 0:1.

נצחונות לווסטהאם ולאברטון

שתי קבוצות הצמרת בליגה האנגלית הראשונה בכדורגל, ווסטהאם ואברטון, ניצחו את יריבותיהן מהליגות הנמוכות בתוצאה זהה — 0:1, במשחקי השלמה בסיבוב השלישי בגביע האנגלי.
בדרבי הלונדוני גברה ווסטהאם על צ'רלטון מהליגה השנייה משער של תומי קוטי בדקה הי"88.
האלופה, אברטון, התקשתה לנצח בגודיסון את אקסטר מהליגה הרביעית, כשהשער היחיד במשחק הובקע בדקה הי"80 על־ידי המגן האנגלי הבין־לאומי, גרי סטיבנס, ממרחק של 25 מטר.
גם אתמול נידחו שני משחקים בגביע, בגלל תנאי מזג האוויר: מידלסברו — מול סאותהמפטון, וסטוק נגד נוטס־קאונטי.

להבות־הבשן — אלוף הסיבוב בגליל־העליון

● ליגות אזוריות

קבוצת להבות־הבשן, שהביסה את ראשון 0:8 במחזור האחרון, זכתה באליפות הסיבוב הראשון בליגה האזורית הגליל־העליון בכדורגל.
שאר התוצאות: נאות־מרדכי – מרגליות 6:4; ראש־פינה – הגושרים 2:3; עמיר – עין־זיוון 6:1; כפר־הנשיא – קרית־שמונה 1:0; קצרין – איילת־השחר 5:2.

צמרת הטבלה

	קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
1.	להבות־הבשן	11	8:38	18
2.	נאות־מרדכי	10	18:54	16
3.	הגושרים	11	21:34	15
4.	עמיר	11	21:35	14
5.	ראש־פינה	11	20:26	14

עשיריות בליגת חוף־הכרמל/מגידו

קבוצת נוחיים, המובילה בראש טבלת הליגה האזורית חוף־הכרמל/מגידו, ניצחה במחזור הי"18 את מעגן־מיכאל — 0:10. באריתה תוצאה הגבוהה השנייה, רמות־מנשה, את הזורעים.
שאר התוצאות: צרופה – מגדים 0:7; גזית – אלונים 1:3; גבע – הגליל־התחתון 2:3; גבעת־עוז – תל־יוסף 0:3.

צמרת הטבלה

	קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
1.	נוחיים	13	20:80	22
2.	רמות־מנשה	13	20:65	21
3.	צרופה	12	7:50	20
4.	גליל־תחתון	13	22:34	16
5.	גזית	13	24:29	16
6.	גבע	13	29:47	14

בת־ים ניצחה בגביע בבאר־שבע

● כדורעף

קבוצת הנשים של הפועל בת־ים זכתה בליל־שבת בנצחון חוץ בשמינית־הגמר בגביע־המדינה לנשים בכדורעף, כשהביסה את אס"א באר־שבע — 0:3 (9:15, 8:15, 10:15).
בין המנצחות הצטיינה נילי זגרון, שסט מיקי ממרן. המשחק נמשך 55 דקות.
במשחק נוסף בשלב שמינית־הגמר ניצחה קבוצת הפועל רמת־אביב את הפועל ברקאי/עין־שמר — 0:3 (5:15, 9:15, 6:15). שסט חייק, ברמת־אביב.
שאר המשחקים ייערכו מחר.

פראנג'ייה תומך בהסכם דמשק; מחריף המשבר במיליציות הנוצריות

פראנג'ייה שהתנגד עד כה בתוקף לתוכנית השלום הסורית שוכנע לאחר שיחה עם אסר תומכי חובייקה החרימו גליונות בטאון של „הכוחות הלבנוניים" ,שכללו מאמר ביקורתי על ההסכם

זחלה. — סולימאן פראנג'ייה, לשעבר נשיא לבנון, אשר עד כה היה מראשי המתנגדים בקרב הנוצרים לתוכנית השלום שהוכנה בהשראה סורית — הודיע אתמול על תמיכתו בתוכנית זו. „בפעם הראשונה זה 12 שנים אני מרגיש שהפתרון בדרך. עתה אני תומך תמיכה מלאה בהסכם זה", אמר פראנג'ייה בכנס של בישופים של הכנסייה היוונית הקתולית, אצלם ביקר לאחר שיחה שקיים עם נשיא סוריה, חאפז אל־אסאד.

נראה כי משבר חמור פרץ בשורות „הכוחות הלבנוניים", המיליציה הנוצרית, בעקבות ההסכם שעליו חתם לפני שבוע בדמשק ראש המיליציה, אלי חבייקה, ביחד עם המיליציה השיעית והמיליציה הדרוזית.

בלילה שבין יום שישי ושבת, החרימו תומכי חבייקה בבית־הדפוס את הגליון האחרון של בטאון המיליציה הנוצרית, „אל־מאסירה", שמתח ביקורת חריפה על הסכם דמשק, והגדיר אותו במאמר מערכת כ„צעד אחורנית".

בשבת הוציא סמיר ג'עג'ע, ראש המטה של המיליציה הנוצרית והאיש מס' 2 בצמרת המיליציה, את הגליון שהוחרם, בצורה מתומצתת ובפורמט קטן.

במאמר מערכת זה — כפי שהועתק אתמול בעיתון „לה רוויי" — גורס בטאון „הכוחות הלבנוניים", כי הסכם דמשק „איננו מכיל כל סימן לסיום מצב הלוחמה, אלא נהפוך הוא — נותן גושפנקה לאותם נתונים שנגדם נלחמים הנוצרים זה 40 שנה, אשר גרמו למלחמת האזרחים באפריל 1975".

מאמר המערכת גם מותח ביקורת על שובם של אנשי צבא לבנון לבסיסיהם, לאחר שאלה הוכיחו בארבע השנים האחרונות את „כושרם ויעילותם בזירה הלבנונית".

בטאון המיליציה הנוצרית גם מותח ביקורת על כינון יחסים מועדפים בין לבנון וסוריה, שכן „אין צורך להזכיר, כי ריבונותה של לבנון היא נתון שאיננו יכול לשמש נושא למיקוח".

דמשק לוחצת

מדמשק נמסר, כי סוריה המשיכה אתמול בלחצים ליישום ההסכם. „ההסכם נחתם כדי שייושם, לא כדי שיישאר על גבי הנייר כפי שהיו רוצים אנשים מסויימים", כתב בטאון מפלגת השלטון הסורית „אל בעת".

העיתון הסורי הרשמי למחצה „אל תאורה" כתב: „הגיע הזמן לשתק את תותחי השינאה והאיבה העדתית".

הנשיא הנוצרי של לבנון אמין ג'מאייל עדיין לא נתן להסכם את תמיכתו המלאה — שהיא חיונית אם רוצים להקים ממשלה חדשה, כמתוכנן עליפי ההסכם — וזאת למרות שניהל בשבוע שעבר שני ימי שיחות עם נשיא סוריה, חאפז אל־אסד.

מנהיג המיליציה השיעית „אמל", נביה ברי, אמר בשבת: „ג'מאייל תומך בהסכם, מתנגד להסכם ואותה שעה הוא נייטרלי חלוטין".

מנהיג הדרוזים, ואליד ג'ומבלט, שגם הוא חתם על הסכם דמשק, אמר לעיתונאי, כי ג'מאייל גורם לסחבת בשיחותיו עם אסד, בנסיון לטרפד את ההסכם, בתמיכת וושינגטון וישראל. (ע"ר, ע"צ)

מוקדם לשפוט אם סוריה תפעל לחיסול משבר הטילים

מאת כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון.—ראש הממשלה, שמעון פרס, אישר אתמול בראיון לרשת הטלוויזיה אי.בי.סי., כי סוריה הסיגה מלבנון את טילי הקרקע־אוויר שפרסה שם. אך רמז כי עדיין מוקדם לשפוט אם בכך סיימה סוריה את פריסת הטילים בתוך לבנון ומחוצה לה, כפי שעשתה כבר פעמיים בתוך פחות מחודשיים.

בראיון ל„מבט" נמנע אתמול פרס מלהגיב במפורש על החזרת הטילים הסוריים. פרס אמר, כי עדיף לחכות ולראות את ההתפתחויות בשטח ורק אז להסיק מסקנות: הוא הוסיף, כי יש לתת לתהליך הדיפלומטי למצות עצמו עד תום.

העיתון „ניו יורק טיימס" דיווח אתמול, בהסתמכו על פקיד אמריקני בכיר, כי בפסגת חוסיין־אסד, שנערכה בשבוע שעבר, שיכנע המלך הירדני את נשיא סוריה לא לגרות את ישראל להתקפה.

מתחזק החשש מהתפרצות וולקנית נוספת בקולומביה

3 רעידות אדמה חזקות והתפרצות אפר וולקני חיזקו החששות

בוגוטה. — הר הגעש הקטלני של קולומביה נבאדו דל רואיז המשיך לרעוד אתמול ופלט אפר לגובה וחיזק את החשש, כי צפויה התפרצות וולקנית נוספת מן הלוע שלו, בדומה לזו שגרמה למותם של 23,000 בני־אדם בנובמבר.

אתמול נמסר, כי שלוש רעידות־אדמה זעזעו את תוכו של ההר, המתנשא לגובה של 5,400 מטר. כל הסביבה מלאה ריח חזק של גופרית. ממשלת קולומביה הכריזה על מצב חירום בהר ובסביבתו בשבת. התושבים למרגלות ההר ובעמקים היורדים ממנו נקראו לעזוב את בתיהם ולעבור למקומות גבוהים מרוחקים. האוכלוסיה הנמצאת בסכנה מונה בערך 7,000 נפש.

מדענים העוקבים אחר פעולת הר הגעש 24 שעות ביממה אמרו, כי קיים חשש רציני ביותר, שכיפת הקרח עלולה להנמס ולגרום למפולות גדולות של בוץ בדומה לאלה שקברו תחתיהם את העיר ארמרו ב־13 בנובמבר.

מרבית המפונים מחמש העיירות באיזור הר הגעש חונים באוהלים וצופים בחרדה לעבר הר הגעש וחוששים לרכושם. (ע"ר, ע"צ)

„הבנק הערבי לפיתוח באפריקה" מטיל סנקציות על חוף השנהב

חרטום. — הבנק הערבי לפיתוח כלכלי באפריקה יפסיק את הסיוע לחוף השנהב, משום שחידשה את קשריה הדיפלו־מטיים עם ישראל, אמר אתמול פקיד בכיר של הבנק.

הוא מסר לכתב רויטר בחרטום, כי הפסקת הסיוע היא עניין נוהלי גרידא, בעקבות החלטתה של אביג'אן לחדש את הקשרים עם ישראל, שפורסמה ב־18 בדצמבר. גובה הסיוע לא נמסר. (ע"ד)

147 ניספו בגל קור בהודו ובבנגלה־דש

ניו־דלהי.— סופות חורף וגל קור עז, שמקורם בהרי הימלאיה, גרמו למותם של לפחות 147 איש בצפון הודו ובבנגלה דש, ב־12 הימים האחרונים.

רבים מבין 108 החללים בהודו מתו כאשר שלג וגשמי עוז, מלווים ברוחות מקפיאות, ירדו על סוכות חימר ומקומות מיקלט רעועים, מסרה המשטרה.

סופות השלג והקור המקפיא פגעו במיוחד במדינת ביהאר ההודית, בגבול נפאל, שם ניספו 52 תושבים. בצפון בנגלה־דש ניספו 13 איש בגל הקור. (ע"ר)

מת הסופר כריסטופר אישרווד

לוס אנג'לס. — הסופר כריסטופר אישרווד, יליד בריטניה, שספרו „היי שלום ברלין" הופק כסרט וכמחזמר „קברט", מת מסרטן בגיל 81, בביתו בסנטה מוניקה, פרבר של לוס־אנג'לס, נמסר אתמול.

הוא היה קשור שנים רבות קשר של ידידות ושל שיתוף פעולה ספרותי עם ו.ה. אודן. נסע אליו לברלין כדי להפגש עמו ונשאר שם כמורה לאנגלית עד 1933. שהותו שם איפשרה לו להכיר מקרוב את חיי ברלין בשנים שלפני עליית היטלר לשלטון ואת ההתפוררות החברתית והמוסרית שלה.

בין היתר כתב את „מר נוריס מחליף את הרכבת", „אני מצלמה", „מסע־למלחמה" ו„הכלב שמתחת לעור". (ע"ד)

● מגבית ויצ"ו נפתחה אתמול בירושלים והיא מבקשת לגייס 1.3 מיליון שקלים חדשים — מסר זלמן שובל, העומד בראש המגבית.

● „שכנים" הוא שמה של תוכנית חדשה ללימודי דו־קיום בשלום לחטיבת הביניים. התוכנית הוכנה על־ידי צוות חוקרים ומחנכים, יהודים וערבים, מטעם האגודה להכנה בינדתית בישראל והאגף לתוכניות לימודים במשרד־החינוך־והתרבות.

נחשפה חוברת הדרכה לעורכי עיתונים בבריה"מ

לונדון. – השבועון הבריטי „סאנדיי טיימס" פירסם אתמול קטעים מתוך חוברת הדרכה סודית קטנה שנועדה לעורכים הראשיים של העיתונות הסובייטית הראשית, והקובעת בדייקנות אילו ידיעות ראויות לפרסום ואלו חייבות גניזה.

חוברת זו, בת 25 עמודים, מסבירה למעשה איך חולשת המפלגה הקומוניסטית הסובייטית על האינפורמציה בבריה"מ ומגבשת את דעת־הקהל, למרות הצהרות רשמיות לפיהן אין צנזורה במדינה זו; מציין ה„סאנדיי טיימס". העיתון מוסר, כי השיג אחד מ־350 העותקים של חוברת הדרכה זו, הנמצאים במחזור.

בין היתר, מצטווים העיתונאים בבריה"מ בחוברת זו, לעבור בשתיקה על רוב מעשי הרצח, השוד המזויין ותאונות הרכבות או המטוסים (להוציא אלה המתרחשים מחוץ לגבולות בריה"מ).

הם גם אינם רשאים לפרסם ראיונות עם אורחים שלקו במחלת איידס. אותה יש להציג כ„מחלה של המערב". אין גם מקום לנושאים קלים, לצילומים של יפהפיות בלבוש קל, וכמובן, אסור לפרסם ביקורת כלשהי על אחד מאנשי המימשל. אם זו לא אושרה מראש. על אחת כמה וכמה אסורות התקפות על הממשלה והמפלגה, מסביר ה„סאנדיי טיימס".

מצד שני, רשאים העורכים הראשיים לראיין ככל העולה על רוחם פועלים שחשינו את ועדי התפוקה שנקבעו במיגזר שלהם. העיתונים גם נקראים לדווח על התקדמות המדע הסובייטי ולפרסם מאמרי מערכת המוקדשים להצלחות בתחום החינוך, בתחום המשפטי.

המטרה היא להבליט ששום עבירה, אפילו קלה, איננה יכולה להישאר ללא עונש. מדור הבידור חייב להבליט את התרומה המצויינת של האומנים ואנשי הרוח להגשמת המטרות שנקבעו ע"י המשטר.

מומלץ גם להבליט את הצדדים החיוביים של השירות הצבאי ואת היחסים ההדוקים בין הצבא והעם. ואת השיפור בשוק המצרכים של מוצרי הצריכה.

בתגובו על ההנחיות הכלולות בחוברת, מציין השבועון הבריטי, כי הדאגה שמפגין מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבצ'וב למען עיתונות פחות משעממת, איננה מצביעה כלל על רצון בליברליזציה של העיתונות.

אגב כך, פירסם אתמול עיתון סובייטי שורה של מכתבי קוראים, המבקשים מכלי התקשורת הממשלתיים לדווח בצורה מאוזנת יותר ולא להסתיר אסונות טבע ובעיות אחרות.

ארבעה מכתבים ששיגרו קוראים לעיתון היומי „סובייטסקייה רוסיה", הדגישו כי מוקדשת תשומת לב רבה מדי לחישגים ולא מספיק לבעיות בפניהם ניצבת המדינה. הם קראו לראשי הטלוויזיה והעיתונות להפגין יותר אומץ רוח ולדאוג לאיזון.

אחד הקוראים שאל, מדוע ניתן סיקור נרחב לרעידת־האדמה שחיתה אשתקד במכסיקו ולהתפרצות הר הגעש בקולומביה, בעוד שעל רעידת־האדמה בטאדז'יקסטאן הסובייטית, שחיתה באוק־טובר, נמסר רק סיקור קצר ביותר. „שתיקה כזו מעוררת את הרושם, כי היא מבוססת רק על העדר אמון בקוראים ובצופים – כאילו הם עשויים איכשהו לא להבין כראוי", נאמר במכתב. (ע"צ, ע"ר)

„ברית דמים" בין מוסלמים ויהודים בבריטניה

לונדון. – יהודים ומוסלמים בבריטניה התלכדו בברית נדירה כדי להיאבק נגד קבוצות שונות המבקשות לאסור השחיטה של בעלי חיים לבשר.

על־פי החוק הבריטי, חייבים להמם את בעלי־החיים לפני שחיטתם, כדי שיאבדו את ההכרה – אולם יהודים ומוסלמים שוחררו מחובה זו, מכיוון שהיא נוגדת את דתותיהם.

אולם, קבוצות למען „זכויות בעלי־חיים" לוחצות על הממשלה להנהיג ריפורמות, כדי לשים קץ למה שהן מגדירות, „כצורה אכזרית להמתת בעלי־חיים".

הנושא שוב הועלה לאחר פרסום דו"ח ע"י „המועצה לרווחת בעלי־חיים", שנתמנתה ע"י הממשלה, והקורא לשים קץ לשחיטה ללא הימום קודם, תוך שלוש שנים. בדו"ח נאמר, כי השחיטה הדתית „בהכרח חייבת לגרום למידה של כאב ומצוקה שאינם קיימים כאשר ממיתים בעלי־חיים לאחר שהימומו אותם".

גרוויל ג'אנר, נשיא ועד שליחי הקהילות היהודיות בבריטניה אמר: „אני רואה בכך דו"ח בלתי־הוגן ובלתי משביע רצון. אי אפשר לקבל את המלצתם, כי יש להנהיג תוך שלוש שנים הימום קודם לשחיטה". אמר לסוכנות רויטר. „זה נוגד את ההלכה הדתית היהודית ופירושו של דבר יהיה קץ השחיטה הדתית במדינה זו. אי אפשר יהיה עוד לשחוט בשר כשר בבריטניה. הקהילה היהודית איננה יכולה להסכים לכך בשום פנים ואופן".

האגודה המלכותית למניעת צער בעלי־חיים, הקבוצה הגדולה ביותר בבריטניה בתחום זה, אומרת, כי יהודים ומוסלמים ליברליים אינם מתנגדים להימום מוקדם, ומתלוננת על שהאורתודוכסים בשתי העדות אינם מוכנים להתפשר.

נקודת המחלוקת העיקרית היא בתחום ההוכחה המדעית. יהודים ומוסלמים אומרים, כי אין הוכחה חותכת שהשחיטה הדתית גורמת למידה רבה יותר של כאב.

ד"ר א.א. מוגראם, ראש המיסגד המרכזי של לונדון, אומר: „הדו"ח מתיימר להיות מבוסס על מחקר מדעי או מבוסס מדעי". התגובה המוסלמית הרשמית על הדו"ח קובעת, כי הקריאה להפסיק את השחיטה הדתית „מבוססת על סמך ראיות שאינן משכנעות ואפילו לקויות ביסודן". (ע"ר)

סרי־לנקה: התה שלנו לא הורעל

קולומבו. — שר המטעים של סרי לאנקה הכחיש ידיעות, כי משלוחי תה הורעלו על־ידי המורדים ואמר כי כל משלוחי התה ליצוא ייבדקו.

השר פירסם הודעה בה נאמר, כי „ננקטו כל אמצעי הזהירות ונבדקים כל משלוחי היצוא, והלקוחות שלנו מעבר לים יכולים להיות בטוחים, שהתה שלנו בטוח". הוא אמר, כי „אין יסוד כלשהו לדיווחים כי משלוחים מסויימים הורעלו. (ע"ד)

102 נפגעים מדליפה רדיו־אקטיבית בארה"ב

גור, אוקלהומה. — אדם אחד נהרג ו־101 נפגעו בהתפוצצות במיפעל לדלק גרעיני במדינת אוקלהומה שבארה"ב, אשר גרמה לענן של גז רדיו־אקטיבי בכמות נמוכה באיזור, מסרו אתמול השלטונות המקומיים.

חברת „קר־מקגי", המפעילה את המפעל, מסרה כי האסון אירע בשבת, כאשר התפוצצות גרמה לבקיעת מיכל של 14 טונות שנועד לייצור הדלק.

מבית־חולים סמוך נמסר, כי ג'יימס הריסון, 25, מת משאיפת החומר הכימי הרעיל.

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
תיק בנין 1818

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 424 בגוש 6740, ברח' אהרונוביץ מס' 13 חולון. הכוללת הקלה של 10% בקו בנין צדדי (מערב) לשיפור תנאי התכנון.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ג'. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רחוב ויצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום. ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד, ואינו מהווה אישור למתן ההקלה המבוקשת.

עו"ד ח. שרון
יו"ר ועדת משנה
לתכנון ובניה חולון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב—יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו בקשה ליתן אישור להקלה לתוספת בניה על תקרה בקומת ביניים לתוספת לאחור בניה ... להעברת אחוזים מקומה לקומה. ברחוב דיזנגוף, גוש 7078 חלקה 68.
תיק בנין 133—3/187
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה בתוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בספיבנו ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 3.1.85

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.46	1.53	1.4857	1.5043	1.4937
לירה שטרלינג	1	2.10	2.20	2.1409	2.1676	2.1588
מרק גרמני	1	0.59	0.62	0.6048	0.6124	0,6082
פרנק צרפתי	1	0.19	0.20	0.1970	0.1995	0,1982
גילדן הולנדי	1	0.53	0.56	0.5368	0,5435	0.5400
פרנק שווייצרי	1	0.71	0.74	0,7202	0.7292	0,7245
כתר שבדי	1	0.19	0.20	0.1957	0,1982	0.1969
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1961	0.1986	0.1972
כתר דני	1	0.16	0.17	0.1660	0.1681	0.1671
מרק פיני	1	0.27	0.29	0,2744	0,2778	0,2758
דולר קנדי	1	1.04	1.09	1.0580	1.0712	1.0635
דולר אוסטרלי	1	1.00	1.05	1.0125	1.0252	1.0180
ראנד דר' אפריקני	1	0.50	0.59	0,5860	0.5933	0.5893
פרנק בלגי	10	0.29	0,31	0.2960	0.2996	0.2977
שילינג אוסטרי	10	0,84	0.88	0,8597	0,8705	0,8647
לירה איטלקית	1,000	0.87	0.92	0.8845	0.8955	0.8912
ין יפאני	1,000	0.72	0.76	0.7344	0.7436	

שר־המשטרה, חיים בר־לב, מסייר בליווית מנכ"ל משרד־המשטרה, גד אבנר, ומנהל כלא רמלה לשעבר, גונדר־מישנה יוסי פולק, במיתקן „נורית" – בית־הסוהר החדש שיוקם במחנה הגדנ"ע „נורית" בגלבוע וינוהל על־ידי יוסי פולק.

ביקורת חריפה על השופט המחוזי ששיחרר את בדש

„איש לא מינה את השופט המלומד לשבת בערר על החלטתו של ביהמ"ש העליון ומוטב שיימנע מלהמרות את פיו" — אמר השופט לוין בנימוקים להחלטתו לעצור את בדש עד תום ההליכים

שופט בית־המשפט העליון, שלמה לוין, מתח ביקורת חריפה על השופט המחוזי בתל־אביב, אריה אבן־ארי, שהחליט בראשית השבוע שעבר לשחרר בערבות את משה בדש, בעל מסעדת „פיקנטי".

כזכור הואשם משה בדש, כי בשנת 1982 קשר קשר יחד עם אחרים לזייף כמיליון דולרים ולהפיצם בארץ. בסוף השבוע שעבר הורה השופט המחוזי התל־אביבי, אריה אבן־ארי, לשחרר את בדש בערבות נאותה, אולם התובעת עו"ד ליה לב־און עירערה על החלטתו בפני בית־המשפט העליון וערעורה נתקבל.

שופט בית־המשפט העליון שלמה לוין ציווה ביום ה' שעבר לעצור את בדש עד תום ההליכים המשפטיים ואתמול פירסם את נימוקי החלטתו.

השופט לוין ציין, כי ב־5 בדצמבר אשתקד דחה את ערעורו של בדש וקבע כי אין לדון בשחרורו בערבות, אלא אם יתברר כי התשתית ה־עובדתית שתוצג בפני בית המשפט תהיה שונה מלכתחילה. השופט קבע אז, כי התשתית העובדתית מצדיקה את מעצרו של בדש ורק אם תתערער תשתית זו יוכל בדש לבקש את שחרורו בערבות.

השופט שלמה לוין מתח ביקורת על החלטתו של שופט בית־המשפט המחוזי בתל־אביב. השופט אבן־ארי, לשחרר את בדש, רק משום שעדי התביעה סיימו להעיד, ולא התייחס לעובדות האישום. „איש לא מינה את השופט המלומד לשבת בערר על החלטתו של שופט בית־המשפט העליון, ומוטב שהוא ימנע בעתיד מלהמרות את פיו של בית־משפט זה", דברי השופט שלמה לוין.

ערעור נוסף

בעקבות החלטת בית־המשפט העליון פנה אתמול פרקליטו של בדש פעם נוספת אל השופט אבן־ארי בבית־המשפט המחוזי בת"א וביקש לדון בשיחרור מרשו בערבות. הסניגור הסתמך על דברי השופט לוין, כי אין לדון בשיחרורו בערובה אלא אם כן יתברר שחל שינוי בתשתית העובדתית. הסניגור טען כי אכן חל שינוי כזה ולכן ביקש לדון בשיחרורו.

התובעת, עו"ד ליה לב־און, הביעה התנגדות נחרצת וטענה כי לא חל כל שינוי בתשתית העוב־דתית.

השופט אבן־ארי הודיע כי הוא מושך ידו מעריכת דיון נוסף בנושא והחליט להעביר את הבקשה לנשיאת בית־המשפט המחוזי, השופטת הנה אבנור, כדי שתקבע מי השופט שידון בבקשה זו.

לא נחקר על שריר

במהלך הדיון בפני השופט אבן־ארי הביאה התביעה גם עד ביוחד. את סגן־ניצב יצחק תליו. ראש מדור תישאול במשטרת מחוז תל־אביב — הוא האיש שחקר את משה בדש בקשר להאשמות שהועלו נגדו. התביעה הזמינה אותו לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב כדי לשאול אותו אם חקר את משה בדש בקשר לאספקת דולרים לשר־התיירות אברהם שריר ולפלאטו שרון.

התובעת, עו"ד ליה לב־און פנתה אל סגן־ניצב תליו ושאלה אותו שאלה אחת: האם נחקר משה בדש בעניין אספקת דולרים לשר שריר אם לאו? על כך השיב סגן ניצב תליו: לא.

לשאלות הסניגור עו"ד משה אלוני אישר הקצין, כי משה בדש נחקר בעניין אספקת דולרים לפלאטו שרון ולאחרים. ואמר, כי איננו יכול להסביר כיצד קרה שבדש סיפר לכתב „הארץ". ראובן שפירא, לפני כמחצית השנה, כי נחקר על־ידי אנשי המשטרה אודות השר שריר. (עתי כו)

טלקס

● **שכר חיילי החובה יוצמד למדד**

החל מחודש זה יעודכן שכר חיילי החובה בשרות צה"ל מדי חודש, על־פי עליית מדד המחירים לצרכן.

שכר חיילי החובה, העומד עתה על כ־50 אלף שקל והמבוסס על „סל מצרכים" ממוצע, התעדכן עד כה רק על־פי החלטתה של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, דבר שגרם לא אחת, לעיכובים בהעל־אתו. כעת נקבע שהשכר יוצמד למדד ויעודכן על־ידי אגף כוח אדם במטה הכללי. אבי בניהו

● **גישושי איחוד בין „עצמאות" ל„תחיה"**

גישושים לאפשרות של איחוד בין תנועת עצמאות של פרופ' עזרא זוהר לבין התחיה נערכו באחרונה.

פרופ' זוהר הופיע בפני מזכירות התחיה והציג את תוכניתו הכל־כלית. שעיקרה הקטנת עול המיסים ומתן חופש פעולה גדול יותר ליוזמה החופשית, גם ביהודה ושומרון. בתחיה רואים בפגישה זו גישוש לקראת איחוד של תנועת העצמאות עם התחיה, עוד לפני ועידת המפלגה בחודש אפריל.

דובר התחיה, אבי פרחן אמר, כי זהו אחד הצעדים להרחבת התחיה לפני הוועידה. על־ידי צירוף גופים לאומיים נוספים. דורית גפן

● **המאבק במורמונים עבר ל„רחבת ההפגנות"**

המאבק נגד הקמת שלוחת המכללה המורמונית הוסט אתמול ממרגלות הר הצופים, אתר ההקמה, ל„רחבת ההפגנות" שמול לשכת ראש הממשלה.

עשרות רבנים ודיינים נקבצו אתמול כדי להטיח דברי אשמה בממשלה על כניעתה ללחץ המורמונים. הם האשימו את ראש הממשלה באוזלת־יד באומרם, כי אם ירצה. יוכל להפעיל לחץ על קהיליות המורמונים, שלא ימרו את החלטת הממשלה.

שר־הפנים יצחק פרץ, יצא להקביל את פניהם בהדגישו כי מטרת המורמונים להביא יהודים לידי שמד. בצלאל עמיקם

● **1600 עירויי דם ללא איידס**

בסקר שערכה היחידה ההמטולוגית של ביה"ח קפלן, על הסיכון לפתח מחלת איידס אצל מקבלי עירויי דם מרובים, בו נבדקו 1600 מנות דם שקיבלו חולי דיאליזה, חולים לאחר ניתוח לב פתוח וחולים עם מחלות המטו־לוגיות שונות, לא נמצאה נוכחות של נוגדנים נגד הווירוס שגורם למחלת האיידס.

יחד עם זאת נמסר, כי רק הנהגת סקירה שיגרתית של כל מנות הדם בארץ יכולה לשים קץ לפחד הקיים בציבור. יוסף שמי

● **אתר „חוסמסה" קם לתחייה**

אתר „חוסמסה", הבית והגן בחולות חולון, ששימש מראשית שנות ה־30 עד למלחמת השיחרור אתר אימונים מרכזי לחברי ההגנה בגוש דן. עובר עתה שיקום ויפתח לקהל בתחילת הקיץ.

בקומה א' של הבית יוצגו כלי נשק, אביזרי אימון וקשר. בקומה ב' תוקרן דרך קבע תכנית אורקולית ותחיה בה ספריה לתולדות ההגנה באיזור. בחצר הבית תשוחזר הגינה המקורית. אשר שילוני

● **נהג אמבולנס יילד אתיופית**

אלברט אמזלג, חובש ונהג אמבולנס, יילד שלשום בחצות הלילה את בגאו טגביו, צעירה אתיופית, בת 16, על אם הדרך בין טבריה לבי"ח פוריה.

הצעירה, שמתגוררת עם בעלה במרכז קליטה בטבריה, חשה שלשום, בצירי לידה והזעיקה אמבולנס. דקות מעטות לאחר הנסיעה, החלה האשה לצרוח והנהג עצר. וקיבל בעצמו את הלידה לעיניו של הבעל הנרגש. בסיומה בא לעולם תינוק בריא, צבר טבריוני במשקל 3.6 ק"ג. מירה יערי

ירקני שוק תלפיות הקימו „בסטות" מול עיריית חיפה

במחאה על העלאת דמי השכירות

מאת יואב אביב, כתב „על משמר"

ירקני שוק תלפיות בחיפה פרצו אתמול בשעות הבוקר למשרדו של ראש העיר, אריה גוראל, במחאה על העלאת דמי השכירות של ה„בסטות" שלהם בשוק בחיפה.

אתמול בשעות הבוקר התקהלו עשרות מסוחרי השוק מול עיריית חיפה והקימו „בסטות" ארעיות. הם הציבו שלטים המזהירים כי במקום תתחולל מהומה אם לא יורדו דמי השכירות של ה„בסטות" בשוק.

נציג ועד הסוחרים בשוק אמר אתמול לכתבנו, כי דמי השכירות הועלו בשנה האחרונה מ־20 דולר לחודש ל־120 דולר בממוצע וקיי־מים בעלי „בסטות" המשלמים אף 200 דולר לחודש, למרות הקפאת המחירים במשק.

סוחרי השוק סיכמו עם המשטרה על עריכת הפגנה שקטה אולם במהלכה התלהטו הרוחות והירקנים נכנסו ללשכת ראש העיר וביקשו לשוחח עימו. הם באותו לעזוב את המקום לאחר שנוכחו לדעת כי כוח משטרה גדול בתארגן כדי לפנותם בכוח.

אינה צד בפרשה

דובר עיריית חיפה, יוסי בר, הבהיר אתמול, כי שוק תלפיות הוחכר למשפחת הורוביץ לתקופה ארוכה על־ידי עיריית חיפה והעירייה אינה צד בפרשה, ואינה יכולה לפעול באורח משפטי או אחר במטרה להוריד את שכר הדירה שמשלמים הירקנים.

שופט: עשרות אלפי תביעות סרק מוגשות לבית־המשפט

ביקורת נוקבת על הגשת עשרות אלפי משפטי־סרק לבתי־המשפט מתח אתמול שופט השלום בת"א יצחק בראו"ן.

השופט בראו"ן קבע, כי ההגיון והצדק היו מחייבים להפסיק את הליכי השיפוט גם בכמה אלפי משפטים נוספים.

כדי להביע את מורת רוחו ממשפט שלא היה בו משום צידוק ציבורי, קנס השופט נאשם בתקיפת אשתו בשקל אחד חדש.

הנאשם, רב' מריקמו, בן 60 משיכון דן בת"א, הועמד לדין על כך שבינואר 1982 הפר צו של בית־משפט, פרץ לביתו ותקף את אשתו.

השופט בראו"ן ציין בגזר־דינו, כי בשנים האחרונות הוגשו לבתי המשפט בישראל כמיליון ותשע מאות אלף משפטים פליליים ואזרחיים, „כמות אדירה זו של משפטים. שאין כמותה בכל ארץ בעולם, בהתחשב במספר האזרחים, מוטלת על כתפיהם של 261 שופטים", אמר השופט, והוסיף, כי „אין ספק שעשרות אלפי משפטים — ההגיון והצדק היו מחייבים להפסיקם במהלך ניהולם, מחוסר ענין ציבורי, זאת למרות שמבחינה משפטית, היתה הצדקה מלאה להגישם".

בראו"ן אמר, כי התיק הנוכחי הוא דוגמה טובה למשפט שלא היתה כל הצדקה לנהל אותו.

השופט ציין, כי המדובר בבעל עבר בטחוני עשיר שחשד כי אשתו בגדה בו. האשה הוציאה צו האוסר עליו להיכנס לביתו, אך כשנודע לו כי בבית שוהה מאהב אשתו — החליט להופיע בדירה עם עדים.

כשנוכח בצדקת חשדו, התקצף וירק עליה. בכך עבר את העבירה של תקיפה והפר את הצו שאסר עליו בואו לביתו.

עוד אמר השופט, כי בינתיים התגרשו בני הזוג והנאשם נשא אשה אחרת. חרף המעשים של אשתו לשעבר מחל לה הנאשם והם מתראים כיום.

על רקע כל זאת הסביר בראו"ן, כי הוא מטיל על הנאשם קנס בסך 1 שקל חדש. (עתי־ס)

בפלילים

ניסה להחזיר לעצמו את כבודו אך החטיא

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

תושב הכפר בענה בגליל המערבי, שאשתו הצמיחה לו קרניים עם קרוב משפחתו, חשוד כי ניסה אתמול להחזיר לעצמו את כבודו בנסיון לרצוח את השניים — אך נכשל.

הבעל הנבגד, בן 40, נסע אתמול בבוקר בסימטאות הכפר ומשהבחין בקרוב המשפחה ירה לעברו. לפי החשד. כמה כדורים מאקדח שהחזיק ללא רשיון, אך החטיא את המטרה.

האיש חזר לביתו והחליט כנראה לחסל את החשבון גם עם אשתו. הוא חשוד כי שלף את אקדחו וירה לעברה את כל המחסנית. אך גם הפעם החטיא.

שכנים ששמעו את זעקותיה של האשה הזעיקו את המשטרה והבעל נעצר כחשוד בשני נסיונות רצח ובהחזקת נשק ללא רשיון.

אב ובנו נענשו על תקיפת עובד ציבור

מאת עלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

אב ובנו נשפטו לעונשי מאסר על תנאי לאחר שהורשעו בתקיפת פקיד של לשכת העבודה. השופט לא גזר עליהם מאסר בפועל משום שהפקיד נהג בהם בזלזול.

באוגוסט השנה, פנו אלברט אסייד (43), בעל סוכנות גאז, ובנו ארי אסייד (22) ללישכת העבודה בדימונה כדי לקבל אישור העסקה. בכתב־האישום נאמר, כי בין השניים לבין הפקיד, אברהם עטאר, התפתח דין ודברים. במהלכו הכה הבן את הפקיד באגרופיו ובעט בו. האב קילל את הפקיד והשמיע איומים.

התביעה ביקשה להטיל על השניים עונשי מאסר בפועל. תוך הבאת תקדים משפטו של תושב ירושלים שירק על ראש עיריית ירושלים טדי קולק. האיש נידון למאסר בפועל למרות שלא היה לו עבר פלילי.

שופט בית־משפט המחוזי הסתפק בהטלת 7 ימי מאסר על תנאי ל־6 חודשים על האב ו־6 חודשי מאסר על תנאי ל־2 שנים על הבן. באומרו: „על פי תיאורי הנאשמים התייחס אליהם עובד הציבור בגסות וזלזול והטריח אותם מספר פעמים לבוא ללישכת העבודה".

נתפסה כנופיית פורצים יהודית־ערבית

כנופייה יהודית־ערבית של פורצים וסוחרים ברכוש גנוב נתפסה אתמול באיזור סכנין לאחר מעקב ממושך.

בשלב זה נעצרו 4 החשודים בהשתייכות לכנופייה — שלושה ערבים ויהודי אחד. לפי החשד נהגו לפרוץ לדירות בנצרת עילית ובנצרת העיר ולגנוב מכשירי טלוויזיה צבעוניות. מכשירי וידאו ורשמקולים. הם חשודים במכירת הסחורה הגנובה לתושבי הכפרים עראבה, סכנין ודיר־חנא במחירים נמוכים־יחסית. לדברי המשטרה אף ביצעו פריצות „לפי הזמנה".

אתמול הובאו הארבעה בפני שופט השלום מאיר דואק בעכו. שהאריך את מעצרם ב־8 ימים כחשודים בביצוע הפריצות. הארבעה הם: אהרון בנשרוב מנצרת עילית. עלי עבד־להאק אבו סאלח מסכנין, ג'מס נימר בדראנה ורזי בוכטפה בדראנה שניהם מעראבה. כל החשודים הם בני 25.

המשטרה טוענת, כי בחיפוש בבתיהם נתגלו 15 מקלטי טלוויזיה צבעוניים, 6 מכשירי ווידאו ורשמקול. החקירה בעיצומה וצפויים מעצרים נוספים. (עתי־ט)

לדבורה סטופר ולמשפחתה
אתכם באבלכם במות
האב
בית שמרת

לחברנו שלמה עדווי והמשפחה
משתתפים באבלכם במות האב
יוסף
קיבוץ שמיר

לרפי ומשפחתו
משתתפים בצערכם במות האב
אברהם נודלמן
משקי עמק יזרעאל